

VIDEO HÍREK SIKEREK

1988/2

WMS

A szépség ára:
40 000 USD

Sztárportré: Michael Douglas

Harrison Ford

Bádoglavór

Videovíziók és látomások

Veszedelemes videók

Korai videoömlés

Fürdőszoba-
felszerelések
gazdag
választékával
várjuk
egész
évben
Kecskeméten,
Szegeden
a FÉSZEK
Áruházban,
bajai,
solti,
kiskunhalasi,
békéscsabai
mintaboltjainkban.

phoenix

Kiadvány- és
Videószerkesztőség
1021 Budapest, Pálos u. 2.
Titkárság: 767-538

Főszerkesztő:
Brichta János

Felelős szerkesztő:
Földes Gábor

Irodalmi szerkesztő:
Réz András

Olvasószerkesztő:
dr. Erős Zoltán

Laptervező grafikus:
Kovács Rózsa

Képszerkesztő:
Rózsa V. Gyöngyi

Hírszerkesztő,
idegen nyelvű
sajtószolgálat:
Pittner György

Tervezőszerkesztő:
Ferencz Mária

Fotók:
Baricz Kati
Sárközi Mariann
Tóbiás Ferenc
MTI Külföldi Képszolgálat

Kiadja az
Ifjúsági Lap- és
Könyvkiadó Vállalat
Felelős kiadó:
dr. Király G. István
igazgató

Kiadóhivatal:
1065 Budapest,
Révay utca 16.
Telefon: 116-660

820 248 Petőfi Nyomda,
Kecskemét
Felelős vezető:
Birkás Béla
vezérigazgató

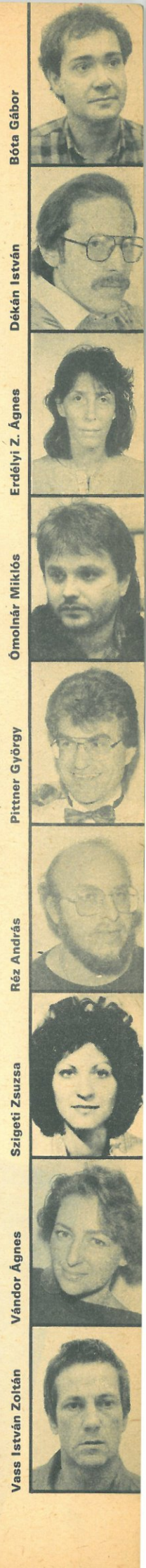
Szerkesztőségünk nevében köszönöm kedves Olvasóink érdeklődő és sokszor kritikus hangú leveleit, melyeket immár szép számmal kézbesít címünkre postásunk, minden alkalommal megjegyezve, mi lesz ebből, ha a VHS rendszeresen fog megjelenni! Reméljük, még több levél, ötletek, színes kisírók érkeznek Szerkesztőségünkbe, amikre természetesen válaszolunk, esetleg közöljük is, és megpróbáljuk a legképtelenebbnek tűnő kéréseket is teljesíteni. Érdeklődtek telefonon és levélben is, hogy a Szerkesztőség nevében olvasható video szóvajon csupán VHS magazinunkra, vagy más, ilyen irányú tevékenységünkre vonatkozik? Megbízás (rendelés) alapján gyártunk videofilmeket, legyen az reklám- vagy referenciafilm, de saját vállalkozásban is forgatunk. Így készül Benedek István professzor úrral a „13 könyvszekrény” című művelődéstörténeti sorozat, melyet a Helikon Film forgalmaz. Ezeket a filmes szakma legkiválóbb alkotói készítik, a számunkra is elérhető legjobb hazai technikával.

Michael Lian

- 4** Mi lesz veled, VHS?
- 6** Veszedelmes videók
- 8** Korai videoömlés
- 10** Sztárportré/Michael Douglas
- 12** Videovíziók és látomások
- 14** Sztárok - hírek - elképzelések
- 16** Grunwalsky forgat
- 18** Dr. Zsivago
- 21** Báb a videón
- 22** Sztárportré/Harrison Ford
- 24** Oscar story
- 26** Hírklip
- 28** Videorobbanás Itáliában
- 31** Bádoglavór
- 37** A szépség ára: 40 000 USD
- 38** Drop out
- 39** Toplista, rejtvény
- 40** Intervideo
- 42** Video a sportpályán
- 44** Videomajális
- 46** Feljöhetsz hozzám alámondani!

Cimlap:
Kovács Rózsa
Rózsavölgyi Gyöngyi
Bossánszky Emő

Bóta Gábor

Dékán István

Erdélyi Z. Ágnes

Ómolnár Miklós

Pittner György

Réz András

Szigeti Zsuzsa

Vándor Ágnes

Vass István Zoltán

MI LESZ VELED, VHS?

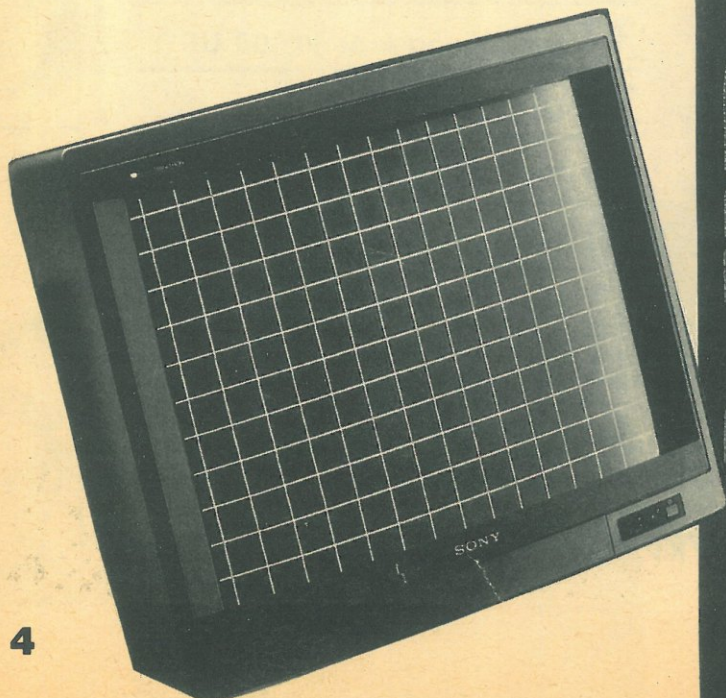
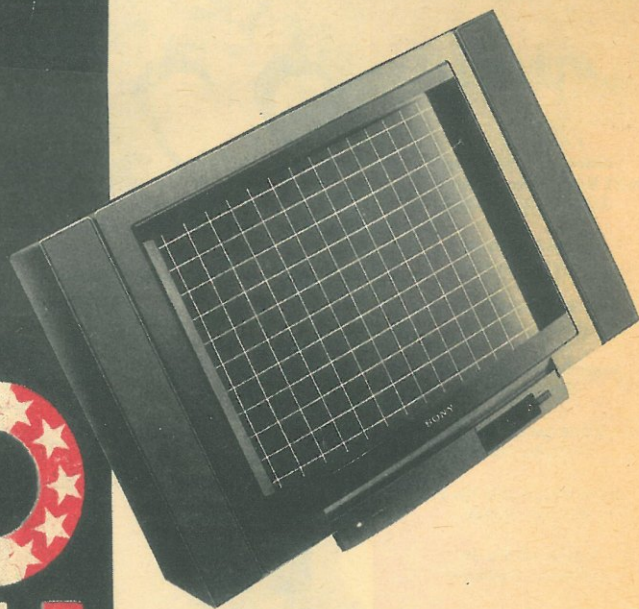
New York, 1988 nyara. A hatalmas hőség meteorológiai rekordokat döntöget, a betonrengeteg fűjtat, liheg, levegő után kapkod. Mintha egy sokmillió szaunában járnánk, ahol jótékony félhomály helyett hétágra süt a nap.

A bulvárlapok szalagcímeiben jelentik: „Az elmúlt hét végén 17 embert szállítottak kórházba a nagy meleg okozta elmezavar miatt...” „Érthetetlen okokból kirobbanó verekedések a csavargónegyedben...” „A hőség bandákat uszított egymásra...” „Már fürödni sem lehet. Ismeretlen tettesek AIDS-fertőzött vért hajítottak az Atlanti-óceán vizébe...”

Az észbontó kánikula mintha Észak-Amerika egyik nagy műszakicikk-kereskedőjének is megzavarta volna a fejét... Vagy egészen másról van szó? Hiszen Crazy Eddie már nevében is vállalja az örültséget, boltjaiban a józan ész számára már-már fölfoghatatlan meglepetések várják a gyanútlanul betévedő vásárlókat.

Az már igazán az átlagos trükkök közé tartozik, hogy Crazy Eddie-nél a lehető legváratlanabb időpontokban, például hajnali három és négy óra között szállítják le, mondjuk, a mikrohullámú sütők, a kazeták, videokamerák árát – s akkor is csupán erre az egyetlen órára...

S azon aztán végleg csak a Kelet-Európából idetért látogató mereszti a szemét, ha Crazy Eddie szövetkezik az egyes boltok közelében működő más ke-

reskedőkkel, s összekötik szolgáltatásaikat. Ha valaki óriás tévét vásárol, annak a szomszédban ingyen kicserélik a szélvédőüvegét vagy éppen fordítva: aki a közeli sportszerboltban szörföt választ magának, az Eddie bácsinál kaphat ajándékba egy vízhatlan Walkmant.

Crazy Eddie akkor mutatja ki igazán „a foga fehérjét”, amikor ingyen osztogatja a számítógépet, reggel öt és fél hat között. No, nem a legújabb típusokat, hanem a kifutófélben lévőket, azt remélve ettől, hogy a számítógép mellé monitort, printert, floppyt, discet is vásárol majd a megajándékozott. S akkor máris megérte. Az alig eladható típusok nem porosodnak tovább, nem foglalják a helyet a raktárban.

S aki alaposabban is körülnéz Crazy Eddie áruházában, gyorsan fölteheti magának a kérdést: Mi lesz veled, VHS? (Avagy lehet, hogy egy szép napon ennek az újságnak a címét is meg kell változtatni?) A VHS az USA technikai piacán mintha napról napra veszítené pozíciójából. Egy átlagos készülék, amelyért München tájékán még mindig elkérnek nyolc-kilencszáz márkát, itt már alig több, mint kétszáz dollárba kerül, de a hifi sztereók se többek négy-ötszáz dollárnál, s még az is megúszhatja egy ezres alatt, aki digitális technikával működő készülékre vágyik.

De még mielőtt minden potenciális magyar vásárló útnak indulna az Újvilágba, gyorsan hozzá kell tennem: ezek a készülékek NTSC-szisztémával dolgoznak, vagyis idehaza használhatatlanok... Személyesen is volt alkalmam látni egy verekedő nyugatnémet házaspárt. A galambelkű asszonyka meglepte urát egy ezerdolláros kamkorderrel, s a boldog férj nem tudott hova lenni a nagy örömtől. Majd, amikor barátai tudtára adták: az NSZK-ban semmire se megy ajándékával, tehetetlen dühében elnéspárgolta jóságú, ártatlan nejét...

Bizony a legtöbb boltban hiába érdeklődik az európai turista, az amerikaiaknak nem létezik élet a saját földrészükön túl, Pal és Secam rendszerekről sok eladó nem is hallott, így minden rosszindulat nélkül is becsaphatják a gyanútlan utazót.

A külföldiek által leggyakrabban látogatott negyedekben, kisebb üzletek Pal, sőt Secam rendszerű készüléket is kínálnak, de az árak itt még a bécsieken is túltesznek. Így vagy úgy, New York készül a jövőre, több ilyen bolt kirakatában máris ott lóg a tábla: Mi govorim po Russzki!

VHS típusú készüléket vásárolni ma Amerikában kicsit olyan, mint amikor a csőnadrág korszakában valaki következetesen a trapézhoz ragaszkodik – a

divat a nyolcvanas évek vége felé a Sony nyolc milliméteres rendszerének kedvez. A nyolc milliméteres képmagnók csak a legkritikábban kaphatók külön készülékként; vagy a televízióba, vagy a kamerába építve, kamkorderként dobják piacra őket.

Az amerikai családok egyre nagyobb hányadánál a video tehát nem külön állványon, a tévé alatt vagy mellett található, hanem egy autórádió-magnóra emlékeztető kicsi nyílást jelent a tévékészülék oldalán vagy alján. Vége a különféle drótok, csatlakozók korszakának, a képernyőt és a magnót eleve összeépítették.

A nyolc milliméteres kamkorder összehasonlíthatatlanul könnyebb, legfeljebb egy kiló körüli, és már három (!) órás kazettákat is gyártanak hozzá. A képminőség – már amennyire laikusként, ránézésre meg lehet állapítani – lényegesen jobb a VHS-rendszerénél, s a másolás is alig ront rajta . . .

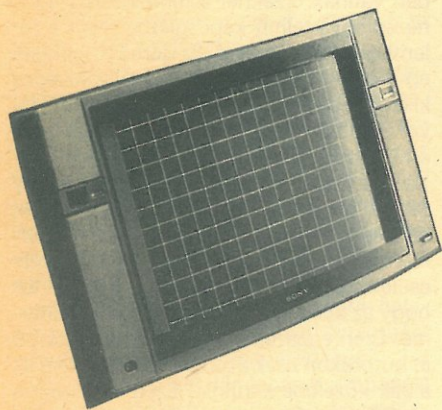
A legtöbb helyen, ahol vendégeskedtem, egy kamkordert és egy Sony tévét tartanak magnóval összeépítve. Az összeépített képmagnó előnye továbbá az is, hogy egyetlen távirányítóval működtethető az egész készülék.

A VHS legfeljebb mint megtört jószág hevert a szoba sarkában, amelyet azért tartottak meg, mert a videokölcsönzők kínálatának kétharmad része a játszma pillanatnyi állása szerint még ilyen típusú kazettákból áll.

De mintha már a videokölcsönzés se lenne az az egyértelműen meredek ívben fölfutó biznisz, mint néhány évvel ezelőtt volt. A videokölcsönzés ma Amerika nagyvárosaiban éppoly hétköznapi cselekedet, mint egy pakli cigaretta megvásárlása, s a bérleti díjak se nagyon különböznek a szivarkák árától . . .

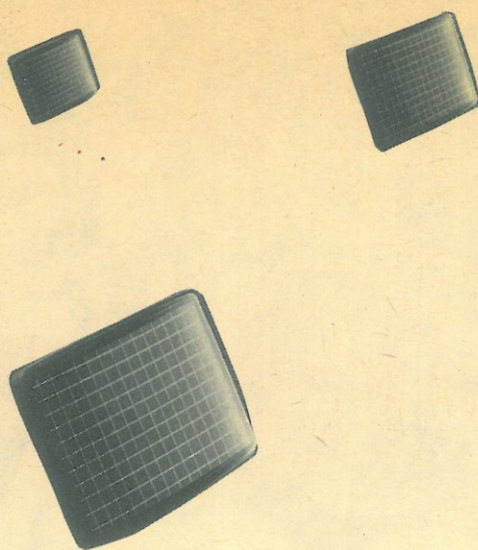
A forgalmat az úgynevezett mozicsatornák tömeges elterjedése kezdi visszavetni. Ezek azok az adók, ahol a nap huszonnégy órájában egymást érik a jobbnál jobb, a műsorfüzetekben egyébként reális kritikai csillogokkal értékelt filmek.

Aki előfizet egy-két ilyen mozicsatornára, az a lehető legkritikábban ballag már le a videokölcsönzőbe. Minek? Tízhetes amerikai tartózkodásom alatt háromszor kínálták a Casablancát, a Szakaszt, a Blade Runnert, kétszer a Psycho I.-t, II.-t és III.-t. A legfris-

sebb filmek is nagyjából egyidőben kerülnek a kölcsönzőkbe és az előfizetési mozicsatornák műsorára – a verseny kielezett, fej-fej mellett rohannak.

Mire jó mégis a video? Kezdi átvenni a régi jó fényképezőgép szerepét. Egy családi eseményt úgy is értékelnek, hogy fotókamerát vagy videót visznek magukkal. Találkoztam olyan amerikaival, aki egy hétvégi kirándulásra harminc-negyven órányi kazettával indult el, s szinte a víkend minden percét rögzítette. Még autózés közben is sustorgott a vállán a teljesen automata kamera. Róla mesélték barátai,

hogy még a saját autóbalesetét is rögzítette. A rendőrség csodálkozva kérdezte, ki készítette a bizonyítékul szolgáló felvételeket . . .

Videót a gyerekszobába! – hirdeti sok reklám, s az életkortól függően kínálnak különféle típusokat. A törés-zúzás korszakában lévő kisdedek, akik persze amúgy szenvedélyes videósok, műanyagból készült vízhatlan és ütésálló kamkordereket kínoznak, fürdés vagy csúszás-mászás közben . . .

Műsoros kazettákat árulnak minden sarkon, pornóboltoktól a zöldségesig. A nagy raktáruházakban nemcsak a leértékelt nejlonharisnya, hanem a műsoros kazetták garmadája is megtalálható. Láttam 99 centért is! (Vigyázzunk a lelkesedéssel, csak NTSC-masínákban használhatók!)

A nagy szupermarketek kijáratánál az üdítőital-automaták mellett videokölcsönző gépek is megtalálhatók. A visszaéléseket elkerülendő, csak hitelkártyákkal vagy külön tagsági igazolványokkal használhatók.

A pornóboltok – nem feltétlenül kelendő – csemegéje manapság az amatőrpornó, természetesen jól megvágva, némi aláfestőzenével. Ennek nézése közben a vérbeli kukkolók könnyebben kerülhetnek extázisba . . .

Több olyan szórakozóhelyen, ahol neves művészek lépnek fel, a koncert után egy-két órával máris látható az aznapi produkcióról készült műsoros kazetta. Akár egy szuvenir – illik vásárolni belőle . . .

A video az Egyesült Államokban réges-rég bevonult a leghétköznapibb használati tárgyak köré, már nonkonformista gesztusnak számít, ha valaki nem engedi be a lakásba . . .

A VHS? Mindenképpen hátrál, láttam VHS-kazettákat szemetesládák tetején, a kihúzott szalagokkal gyerekek és kutyák játszadoztak . . .

Két helyen, ahol vendégeskedtem, följajlották, hogy a négy-öt éves készüléket ajándékként vigyem magammal. NTSC! A fene egyen meg!

Ómolnár Miklós

VE- SZE- DEL- MES VI- DE- ÖK

A videofilmek felnőtteknek, gyerekeknek egyaránt csemegét jelenthetnek. Ismerve azonban a videonézéssel kapcsolatos hazai szokásokat, és a közkezen forgó kazetták tartalmi összetételét, bizony negatív hatásokkal is számolni kell. Ezek a gyerekeknél erőteljesebben jelentkeznek. Így a saját vagy az ismerősök videokészüléke a szülők részéről fokozott odafigyelést igényel. Erről beszélgettünk dr. Fabricius Ildikó és dr. Homoki Zsuzsa gyermekpszichológusokkal.

Mit néznek a gyerekek videón?

Dr. F. I.: A gyerekek sok mindent megnéznek. Mindent, ami valamilyen szempontból élményt jelent nekik. Ebben a videotechnika lehetőségei is szerepet játszanak. A gyerek számára pompás dolog az, hogy egy-egy filmet vagy filmrészletet többször is megismételhet. Újból megnézhető az, ami valami miatt különös izgalmat vált ki belőle. Egy kép, egy jelenet vagy egy mozzanat, cselekmény.

A filmek kiválasztásánál mennyiben játszik szerepet a gyerekek saját igénye, érdeklődése?

Dr. F. I.: Az meglehetősen ritka eset, hogy a szülő megbeszéli a gyerekekkel, milyen kazettát vegyen ki a kölcsönzönből. Az meg még ritkább, hogy a gyerekek videofilmeket vásárolnának. Ez lenne az ideális, de a gyakorlat általában más. A gyerek egyszerűen belekerül a felnőttek által felkínált filmélménybe. Egy ismerősöm kamasz gyereke mesélte, hogy néhány osztálytársával rendszeresen össze szoktak jönni, és a szülők távollétében megnézik az otthoni videokazettákat. Mint kiderült, ezek elsősorban karatefilmek és egzotikus természetfilmek. Néhány horror is akad köztük.

Levonhatjuk tehát azt a következtetést, hogy a gyerekek videofilmélményei szorosan a felnőttek hasonló igényeihez igazodnak?

Dr. F. I.: Igen. Ma Magyarországon minimális a gyerekek döntési, szelektálási lehetősége abban, hogy mit néznek meg a videón. Műsoros videokazettát se vásárolni, se csereberélni nem tud még a gyerek oly módon, ahogy az a hangkazetták esetében már nagyjából kialakult.

Dr. H. Zs.: Ezért a felnőttek felelőssége igen nagy. Elterjedt szokás, hogy a szomszédok, ismerősök együtt videóznak rendszeres időközönként estétől éjjel utánig. Gyermekkoromban — a hatvanas években — mi is átjártunk a szomszédokba tévét nézni. Itt boldogan összegyűlt a szomszédok, és ez egy nagyon pozitív előjelű élmény volt. A mai, éjszakába nyúló videózásoknál valahogy az élmény pozitív tartalma nem jelentkezik. Talán ott keresendő a jelenség oka, hogy a televízió egy lazább szerkezetű műsort sugároz. Az egyes programok között átvezetések, szünetek vannak. Így lehetőség nyílik a látottak megbeszélésére, a csoporton belüli kommunikációra. A videónézésnél viszont nincs műsorszerkesz-

tés. Azért jönnek össze, mert sikerült néhány „szuper”filmet szerezni. Így az egyik tömény és erőteljes élményt hordozó kazettát a másik után nyomják a készülékbe. A véres és öncélú jelenetek kapcsán egyébként sincs mit megbeszélni, legfeljebb hüledezni lehet.

Találkoztak-e saját pszichológiai gyakorlatukban úgynevezett videoórtalomban szenvedő gyerekekkel?

Dr. H. Zs.: Igen, találkoztunk. Egyre több videoórtalmat elszedvegyet gyerekek jelentkeznek pszichológiai rendeléseken. Ezek két csoportra oszthatók a tünetek alapján. Az első csoportba tartozók egészen másféle panaszokkal kerülnek hozzánk, de fontosnak tartják, hogy elmeséljék negatív videoélményeiket. Ebből arra következtethetünk, hogy a videoélmények rendkívüli módon hatnak a gyerekek pszichéjére. A másik csoportba tartozók jóval kevesebben vannak. Ezeknél a rendszeres videonézés egyértelmű kapcsolatban van a jelentkező problémával. Ez derült ki például egy hatéves kisfiú esetében. Egy zöldséges kiskereskedő szülők egyedüli gyerekről van szó. A szülők rendszerint csak este érnek haza, addig a gyerek a videót nézi. Kazetta van rengeteg, de ellenőrzés vagy tilalom nincs a szülők részéről. Ez a gyerek elmesélte felnőtt számára is ijesztő filmélményeit. Kényszer gondolatok, kényszer cselekvések jelentkeztek nála. Például az, hogy az ablakot nem szabad megközelítenie. Ezért egészen bonyolult úton mászott át bútorokon csak azért, hogy ne kelljen az ablak közelébe kerülnie. Ezen kívül egyre sűrűbb fejfájás, szorongás jelentkezett nála, s ami még ijesztőbb, szadisztikus jellegű agresszív megnyilvánulások egész sorát követte el. Szétlapította aranyhörcsö-

gét, megharapta saját kutyáját, de olyan szadista módon, hogy a kutyát orvoshoz kellett vinni. A beszélgetés során kiderült, hogy mindezek háttérben konkrét filmélmények álltak.

Ez az eset gondolom eléggé egyedi, bár figyelmeztető. Itt a szülők egyáltalán nem törődtek azzal, hogy milyen kazettákhoz jut hozzá a gyerek...

Dr. F. I.: Sajnos ez általánosan jellemző, és a gyermekpszichológus számára mindig újból megdöbbentő tény, hogy a legtöbb embert mennyire nem érdekli, hogy a gyereke mit él meg, amikor a moziban, a tévében vagy a videón megnéz egy filmet. Az átlagszülő nem szelektál ebben. Maximálisan a kényelmi szempontok döntenek. Sokszor a lelkiismeretén könnyít az a szülő, hogy ha ő nem is tud a gyermeke mellett lenni, ott van helyette a video. Ez garantáltan leköti a figyelmet, sőt még örömet is szerez a gyerekeknek.

A video mennyire vonja el a gyereket az egyéb tevékenységektől?

Dr. H. Zs.: Az már a televízió megjelenésekor is kiderült, hogy a gyerekek legnagyobb része egyszerűen képtelen kikapcsolni a készüléket. Ha idejük engedi, egész nap a tévé előtt ülnek. A videóval ugyanez fokozottan jelentkezik. Általános tapasztalat, hogy a gyerek sok minden hasznos és egészséges dologról lemond a video miatt.

Mégis mivel lehet ezeket a negatív hatásokat ellensúlyozni? Milyen tanácsokat adnak a videotulajdonos szülőknek?

Dr. H. Zs.: Két lényeges szempontot kell szem előtt tartaniuk a videós szülőknek. Az egyik az időbeosztás, a másik, hogy mit néz a gyerek. Az időbeosztást már a tévézésnél el kell kezdeni. Az a

helyes gyakorlat, hogy amikor megjön a tv-újság, a szülő a gyerekekkel, vagy a gyerekek egyedül leül és bekarikázza az őt érdeklő műsorokat. Később csak ezeket nézi meg. Ahol az ilyen szelekció már bejárdott, ott a gyerek azt is könnyebben elfogadja, hogy egyes kazettákat nézhet, másokat pedig nem.

A gyerekeknek nem való kazettákat el is lehet zárni...

Dr. H. Zs.: Ez igaz, de nehezen járható út. Jól tudjuk, hogy az eldugott könyveket, fényképeket, újságokat a gyerekek hamar felkutadják, megtalálják a lakásban. Előbb-utóbb a videokazettákat is megtalálnák. A gyereket inkább meg kell nyerni, jobb belátásra bírni. Én azt tartom a legfontosabbnak, hogy maga értse meg, hogy ez vagy az nem neki való. Egy jól működő családban biztos, hogy ez célravezető. Ennek persze több módja lehet. Saját gyerekkemmel én is belekerültem abba a helyzetbe, hogy könyörgött egy filmért, amit én nem találtam jónak. Végül is engedtem neki. Utána a gyerek volt az, aki azt mondta, hogy mama, igazad volt. Egyszer egyszer egy ilyen élmény megengedhető, és akkor a gyerek könnyebben megéri, elfogadja a felnőtt döntését. Nem vitás, az

a legjobb, ha egyáltalán nincsenek a lakásban kétes értékű videokazetták. Ebben is tehát alapvetően a felnőttek ízlése és igény szintje a meghatározó.

Ha azonban a gyerek a szomszédba megy videózni, akkor teljesen ki van szolgáltatva a szomszéd ízlésének. Hogyan segíthet a szülő egy negatív filmélmény utólagos feldolgozásában?

Dr. H. Zs.: A gyermek és a szülő között feltétlenül kell lennie egy odafigyelős, beszélgetős, baráti viszonyoknak. Ha a gyerek átélt egy ilyen nyomasztó élményt, akkor mód legyen erről beszélni és segíteni a gyerekeknek ezt helyretenni vagy oldani. Tehát rá kell kérdezni, hogy mit láttál a szomszédban? Már részben az is levezetést jelent, ha a gyerek elmeséli az élményt, megosztja a félelmét.

Ez azonban azt feltételezi, hogy a szülő nem tiltja el kategorikusan a gyereket a videózástól. A tiltás ritkán eredményes, de az utólagos megbeszélés útját biztosan elvágja.

Dr. H. Zs.: A tiltás a legrosszabb módszer. Leggyakrabban fordított a hatása. A beszélgetés viszont fontos lehetőség. A negatív élmény azzal is csökkenthető, ha sikerül elfogadtatni, hogy ez csak film volt, a valóságban ilyen nincs. Sajnos a gyerekeknek nem olyan erős a filmet és a valóságot szétválasztó „kettős tudat”, mint a felnőtteknél. Ezért is hatnak rájuk a filmek mélyebben.

Néhány iskolában és művelődési házban már működik kreatív videoszakkör. Itt különböző korú gyerekek maguk készítik kamerával felvételeket. Úgy gondolom, hogy az ilyen jellegű gyakorlat segíthet a gyerekeknek demisztifikálni a képernyőt, erősítheti a filmélmény és a valóság tudatos szétválasztását. Mi erről a véleményük?

Dr. F. I.: Ha valaki már aktívan részt vesz a filmkészítésben, annál a demisztifikációs hatás biztosan érvényesül. A valóság és a film szétválasztása azonban csak akkor erősödik, ha a saját készítésű film nem dokumentum jellegű. Tehát eljátszott, „olyan mintha” jelenetek vagy filmtrükkök vannak benne. Így a képernyőn visszakapott látvány, történés különbözik a valóságtól. Ennek cselekvő megélése biztosan erősíti a kettős tudatot.

Dr. H. Zs.: Azonban ez nem old meg mindent. Az erősen sokkoló, természetes képsorok hatása alól még egy hivatásos filmes sem tudja magát kivonni. Ezeknél nem jelent könnyebbséget a feldolgozásban az, hogy a gyerek már készített filmet. Úgyhogy legjobb az ilyeneket kihagyni a repertoárból. És itt kell ismét hangsúlyozni a felnőttek, a szülők felelősségét. A mozinál korhatárok vannak. A televíziónál a műsorszerkesztés vállal némi felelősséget. A videónál azonban csak a tulajdonos. Legyünk körültekintőek!

Dékán István

A magyarországi videopiac kurrens cikkei a pornófilm-kazetták. Ezeknek a szexuális életben betöltött funkciójáról kérdeztük Veres Pál szexológust.

– *Milyen szemmel nézi Ön a pornófilmeket?*

– Mint ahogy a gyémántcsiszoló nézi végig, miként teszik tönkre a szeme láttára a gyémántot. Számomra a pornográfia egyértelműen negatív kategória. Én minden olyan médiát pornográfának tartok, amely a szexuális vágyak felkorbácsolására szolgál és amelyért pénz lehet kapni. A pornográfia — üzlet. Az aktképek például ma már nem számítanak nálunk pornográfának, nem is jelentenek igazán üzletet. A pornográfia persze történelmi kategória, s ahogy egy kanadai jezsuita páter barátom megjegyezte, ma nálunk még sok olyan dolog számít pornográfának, ami náluk a katolikus olvasókörök asztalán van.

– *Miért tartja károsnak a pornófilmeket?*

– Mert alapvetően a szexuális extremitásokra építenek, mikor az élet nem csak, sőt nem is elsősorban szélsőségekből áll. Akkor van helyük, ha már meglévő tudásra épülnek. Csak továbbképzésre lennének alkalmasak, ezzel szemben elsősorban olyanok nézik, akiknek még az alaptudásuk sincs meg.

– *Milyen tudásról beszél? Mi köze van egymáshoz a szexnek és a tanulásnak?*

– Csak annyi, hogy a szexet, az örömszerző képességet tanulni kell. A normális nemi élet korántsem problémátlan folyamat, már amennyiben azt várjuk tőle, hogy mind a férfi, mind a nő örömet lelje benne. A nő öröm ugyanis nem biológiai kategória. Az állatvilág felső szintjén a nőstényeknek nincs orgazmusa. A normális nemi élet lényege, hogy abból a nőnek is öröme lehessen. Más a férfi és más a nő érzékenysége. Hogy mást ne mondjak, a női hüvely négyötöd része csupán bőrérzékenységű, tehát egy egyszerűbb műveletet érzéstelenítés nélkül is el lehet végezni benne. De ha egy fiúnak azt mondom, hogy gombot varrok a fütyijére, akkor biztosan nem fog lelkesedni. A nő nemi örömeinek előfeltétele, hogy a nő egyrészt tudja, hogy lehet öröme. Ezt a legtöbb nő egy életen át nem tanulja meg. A másik, hogy a férfi tudja, hogyan kell ezt elérni. A kielégítés komoly dolog, mert a rossz szex tönkreteszi a házasságot, de a jó szex önmagában nem javítja meg. S itt jön be a képbe a videó. A videó eszköze lehet a szexuális nevelésnek.

– *Szexuális oktatófilmekre gondol?*

– Jól felépített egészségügyi-szexuális propagandára. Nálunk a szexuális felvilágosítás ott kezdődik, hogy a petesejt találkozik a hím ivarsejttel. Ebből azonban még a fiú

nem tanulja meg, hogy hogyan kell a csiklóval foglalkozni, a hüvelyhez közeledni, vagy a lány, hogy hogyan kell manipulálni a hímveszővel. A férfi sokszor olyan mint a nyúl, ugrik egyet, nyekk és kész. A nő meg sokszor azt sem tudja, hogy meglőtték.

Sajnos szexuális technikát oktató könyvek sincsenek. Azok a jugoszláv atlaszok például, amelyekben százféle közösülési póz van, csak arra jók, hogy aki harmincat megcsinál, leteheti az artista vizsgát. De azt nem tanítják meg, hogy miként lehet a nőt alkalmassá tenni a közösülésre. Hogy mitől megy le a vér az agyából, ami előfeltétele az orgazmusnak. Hogy hogyan lehet elérni: a nő akarja a szexet. Hogy összeszűküljön a pupillája, mert ha kitágul, akkor csak játssza az örömet. (Okos nő behunyja a szemét!) Alapvető információkra van tehát szükség, s akkor, amikor még nem késő. A nemi életre való felvilágosítást legkésőbb 9 éves korban el kell kezdeni. Ekkor a felvilágosításnak még nincs erotikus tartalma és a gyerekek számára ez nem lesz túlzottan központi probléma. Mostanában van egy-két jó, elsősorban svéd felvilágosító könyv. De előbb fel kellene világosítani a szülőket is. Meg az önhibáján kívül süzűnen maradt tanárnőket. Az orvost, aki a második házasságában talált először nemi örömet. A politikust, az impotens illetékest, aki úgy viselkedik, mint Ferenc József, aki mikor 80 éves korában meglátott egy csokolózó párt, felkiáltott: jé, ezt még csinálják?

– *Szavaiból úgy veszem ki, hogy a fentebb említettekkel szemben Önnek konkrét és határozott felvilágosító programja van.*

– Véleményem szerint a szexuális felvilágosításnak, melyben nagy szerepet szánok a videónak, három lépcsőfokból kell felépülnie. Az első, hogy a gyerek ismerkedjen meg a nemi szervével, tanulja meg annak tisztántartását, s tanulja meg az önkielégítést addig a szintig, ameddig szükséges.

– ???

– Igen, ne szörnyülködjön el! 18 éves korig nem tartjuk tanácsosnak a nemi életet. Tiltani persze könnyű, de mit ajánljunk helyette? Programot kell adni a gyerekeknek! Meg kell tanítani a fiúkat a normális önkielégítésre, hogy ne rögtön süljön el, hanem el tudják a dolgot nyújtani. A lányok önkielégítésével már bonyolultabb a dolog. Lux Elvira kifejezetten ellenzi, mert ez a nőknél olyan szinten történhet, amit a férfi a saját eszközével nem tud nyújtani. Ha például a nő zuhanyrózsával elégíti ki magát, csak rossz vége lesz, mert a férfinak nincs zuhanyrózsája. Abban viszont egyetértünk, hogy lehet létjogosultsága a női önkielégítésnek, ha az a nemi kapcsolatot segíti elő, ha a nő ennek során kitapasztalja, hogy hol érzékeny.

A szexuális felvilágosítás második szintje a hüvelyen kívüli, nem közösülési manipulációk, lényegében a petting ismertetése. A harmadik szint pedig a közösülés előjátékának, érzelmi és technikai vonatkozásainak az ismertetése. Mégegyszer hangsúlyoznám: a szex nem játék. A rossz, örömtelen nemi élet pszichoszomatikus jelenségekhez és frigiditáshoz vezethet. Ma a lakosságnak legalább a fele szorul szexuális felvilágosításra, s a kérdés még csak a közelében sincs a megoldásnak. Az iskolai oktatás 15 éve szabotálja a családi életre nevelést. Ez ugyanis nem egyenlő azzal, hogy szeressük egymást. Válóperes bírónő mesélte, hogy az egyik válni szándékozó női ügyfelének kiütései voltak a férjétől, melyek Calcium Sandosten hatására elmúltak. Amikor egy nő allergiás a férjére, nem a válást kell nehezíteni, hanem a házasságot könnyebbé tenni. Mint ahogy az sem természetes, hogy egy érettségizett fiatal nő azzal forduljon hozzám, hogy egy fél éve nincs gyereke, pedig a férjével gyakran élnek házasságot. Igen ám, de kiderült, hogy az illető hölgy szűz maradt, mert homoszexuális férje elhitette vele, hogy a közösülés – a végbélben történik. S az ilyen tudatlanságból fakadó rémtörténeteknek se szeri, se száma.

– *Ön tehát kitüntetett szerepet szán a videónak a szexuális felvilágosításban. A tájékoztatáson, az oktatáson túl véleménye szerint lehet-e a pornófilmeknek egyfajta felszabadító hatásuk a szexuális gátlások alól?*

– Attól függ, hogy ki nézi. A gyerekek számára kifejezetten veszélyesnek tartom a pornófilmet, pedig a többségük már látott ilyet, amikor a szülők nem voltak otthon. A gyerek azonban nem tudja hova tenni a dolgot, nem tudja biztos értékrendbe helyezni. Ilyenkor a videopornó csak felkorbácsolja az amúgy is zaklatott érdeklődést, s ha valakinek az az egyetlen információja, hogy azt látja, ahogy egy nő előlről is, hátulról is töltenek, akkor abból nagy bajok származhatnak. Ezzel együtt, nem a videopornót kell betiltani, hanem azt kellene megoldani, hogy olyan videoanyagok is forgalomba kerüljenek, melyek a szükséges és megfelelő információt adják.

– *Az a tapasztalatom, hogy míg a férfiak korlátlan mennyiségben képesek pornófilmet fogyasztani, addig a nők 2-3 ilyen film után szinte undorodnak tőle. Mi ennek a különbségnek az oka?*

– Ezt a következő hasonlattal tudnám leginkább illusztrálni. Ha egy magát meztelenül mutogató exhibicionista férfi széttárja kabátját egy nő előtt, az segítségért kiabálva menekül. Képzeld ezt el fordítva, ha a nő mutogatja magát meztelenül. Na látja!

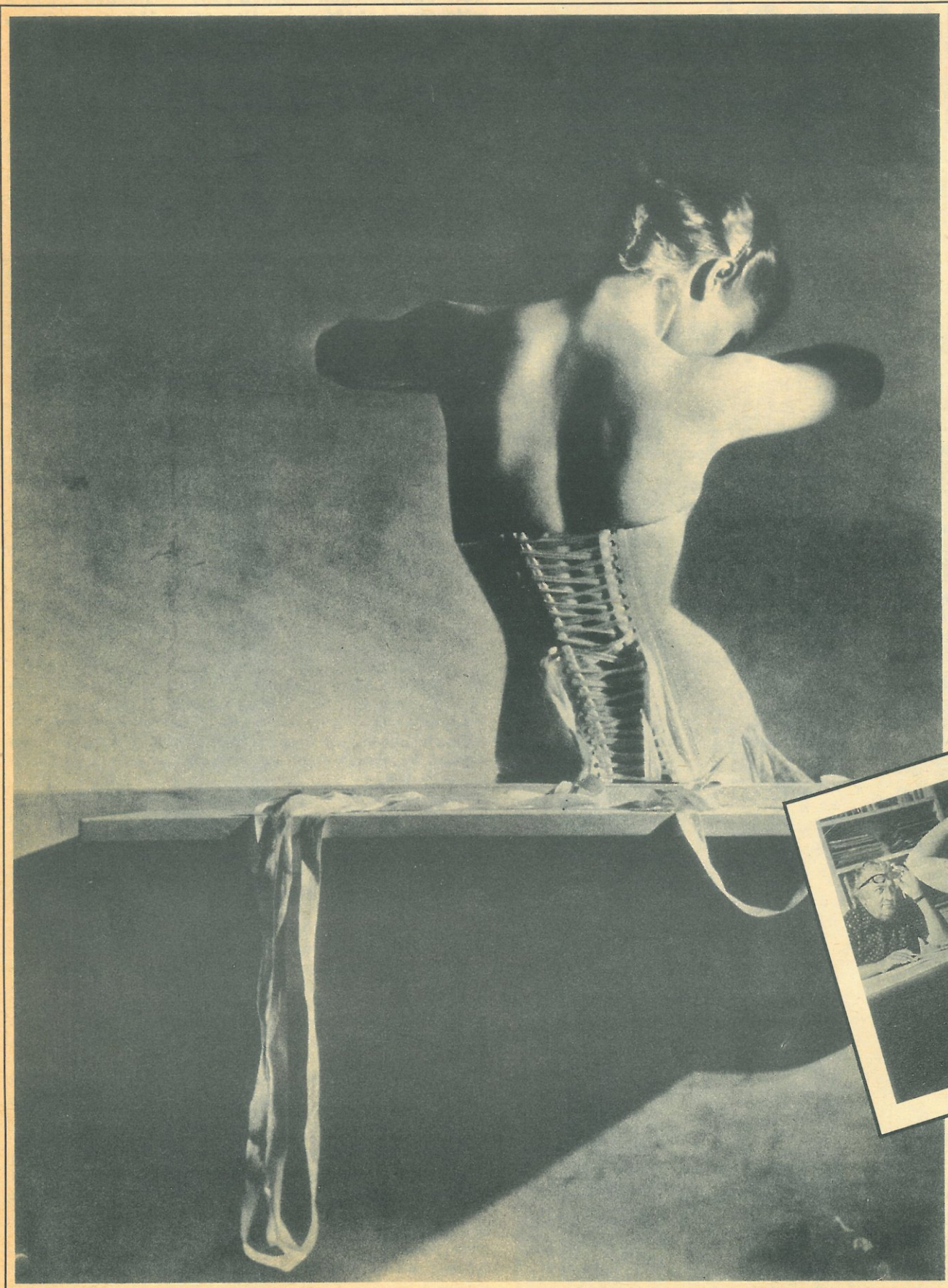
Vándor Ágnes

A pornófilmekről a nemi felvilágosítás tükrében

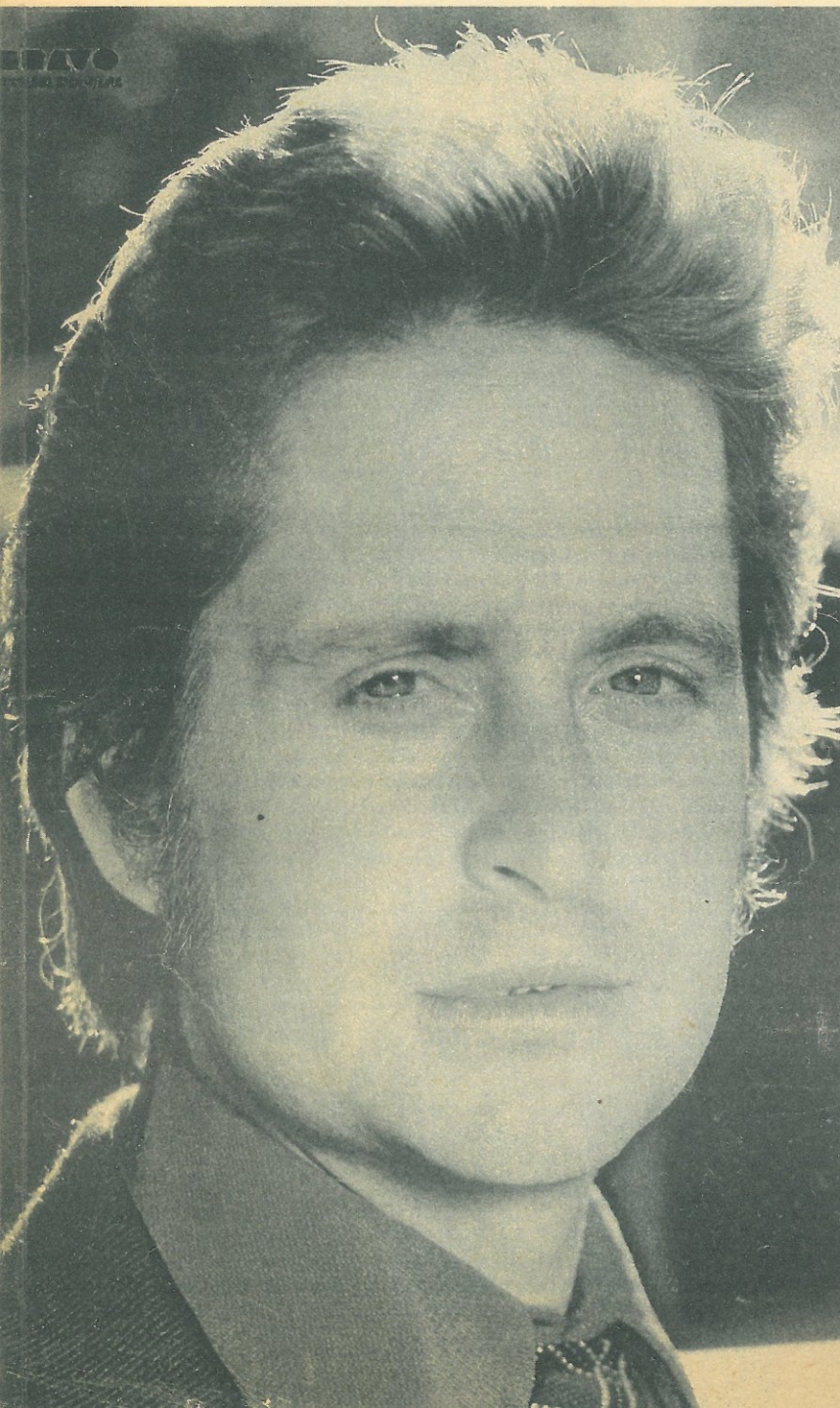
V I D E O Ö M L É S

A keményfejű apa
„rossz útra” tért fia

S Z T Á R P O R T R É

Michael Douglas-ról

Az apa, Kirk Douglas, egy nemrégiben elhangzott interjúmondata akár mottó is lehetne. „— *Hogy mit kérdeznek az utóbbi időben tőlem a legtöbbször? A fiam címét.*”

A kezdet nem mutatta a későbbi sikereket. Ugyan az ifjú Douglas korán kapcsolatba került a filmmel, és 1969-ben, 24 évesen élete első főszerepét is eljátszhatta a vietnami háborúról szóló drámában (*Hail Hero*). A neves előd kritikája azonban igen lesújtó volt. „Egyszerűen szörnyű vagy” — hangzott, s ez a vélemény sokáig nem változott. „*Abban az időben — meséli ma mosolyogva a papa — még megpróbáltam jó útra téríteni. Hiába...*” Apja negatív megnyilvánulása nehezen volt elviselhető számára; ekkorról datálódik mindmáig emlegetett apakomplexusa.

Michael Douglas: éles arcvonások, zöld szem, gödör az állon, a fiatal Kirk Douglas tekintete — ezek a hasonló vonások tették vajon nehezzé a megértést apa és fia között? Nem mintha Michael nem találta volna meg az önállóságot — ha korábban nem, a „*Száll a kakukk fészkére*” produceri munkájával mindenképp —, de ma is ritka az a riporter, aki meg nem kérdezi: Mr. Douglas, nincsenek gondjai a családban?

A külső hasonlóság mellett, úgy tűnik, apja keményfejűségét is örökölte. Elhatározásaiból már gyermekkorában sem enged. Nyolcéves, amikor hosszas rábeszélésre a forgatásokra is elkíséri a papát. Ott aztán addig ügyeskedik, amíg kamera elé kerül. Ha gondosan átvizsgáljuk „*Az indiánasszony titka*” című vadnyugati rémtörténet képkockáit, bizony az ifjú Michael ott álldogál a statiszták között. Ettől kezdve apja oldalán éli a filmkészítés — különösen számára — sokrétű világát. Hol világosító, hol harmadik asszisztens, hol berendező, hol egyszerű küldönc.

Az atyai intelmek ellenére tanulmányait a University of California filmes szakán folytatja, majd kisebb tv- és színházi produkciókban vesz részt. Ezt követően a nálunk is jól ismert „*San Francisco utcáin*” sorozat egyik főszerepét kapja és négy éven át látható hétről hétre a képernyőn, mint Steve Heller őrmester. Egy nemzet ideáljává válik, háromszor jelölik az Emmy-re, az NSZK-ban megkapja a Bambi. Filmbeli partnere és előljárója, Karl Malden így áradozik: Ha lenne fiam, csak ilyen lehetne, mint Michael. Douglas válasza: Tőle tanultam, hogyan kell fegyelmezetten dolgozni. Ma ez a felismerés sikereim alapja.

Igaz, saját bevallása szerint annak idején az egysíkúra szabott szerepben úgy érezte magát, mint egy neurotikus örült, és ezen még az sem változtatott, hogy két alkalommal a rendezésre is nyílt lehetősége. Ebből az egyhangúságból — ne feledjük, előtte lebeg atyja példája — minden látszólagos siker ellenére ki akar lépni. Erre a lehetőség a már említett „*Száll a kakukk*”-kal nyílik, egy ügynöktől hallja a történetet. A pénzt egy barátja kölcsönzi, ő pedig: „*Érdekelte a dolog. Mindenképpen meg akartam csinálni ezt a filmet, apámmal vagy nélküle.*”

A rizikót az apai tiltakozás ellenére vállalja — a siker őt igazolja. 1975-ben az Akadémia díját a „*Száll a kakukk*” kapja. Egy év sem telik el — időközben befejezi közreműködését a sorozatban — az ifjú Douglas milliomos. „*Már az unokáimnak sem lehetnek anyagi gondjaik!*” — mondja, de a magas bankszámla nem veszi el a színészi játék kedvet. Ellenkezőleg: a biztos gazdasági háttér még bátrabbá teszi vállalkozásaiban.

Sorra jönnek a látványos sikerek. A nagy sikert arató kórházi történet, a „*Kóma*”, ahol először cserélte fel a revolvert fehér köpenyre. Az „*It's My Turn*”, mely után a kritikusok óriási érzékenységéről és megigéző erotikus erejétől áradoztak, majd a „*Running*” és az „*A Chorus Line*”.

Abban, hogy 1978-ban a „*China Syndrom*”-mal a szó szoros értelmében vett viharos sikert arat, nem annyira a kor politikai, hanem hangulati és divatlemei a meghatározóak.

De hogy ekkor már mennyire jelentős szerepet töltött be Michael Douglas mint producer az atomerőmű krimijével, felismerhető a történetekből.

Kilenc nappal a film amerikai ősbemutatója előtt a legjelentősebbülés- és tv-szerkesztőségek hosszú levelet kaptak. Tartalma: a Douglas-film a nukleáris balesetről „tudományos szempontból megalapozatlan, tényeiben nevenséges”. Feladó az a dél-kaliforniai Edison Elektromos Művek, mely maga is atomerőművet üzemeltet. Milyen a sors? Tizenkét nappal az ősbemutató után nem a filmkészítők, hanem a befolyásos szakértők váltak nevenségessé. A Pennsylvania állambeli Harrisburgban erőműbaleset történt, amely majdnem végzetes katasztrófához vezetett. „*Az atomipár maga*

bizonyította, hogy a filmmel igazunk volt” — nyilatkozta Douglas. „Nem vagyok vallásos, de ez egy különös élmény volt számomra is.”

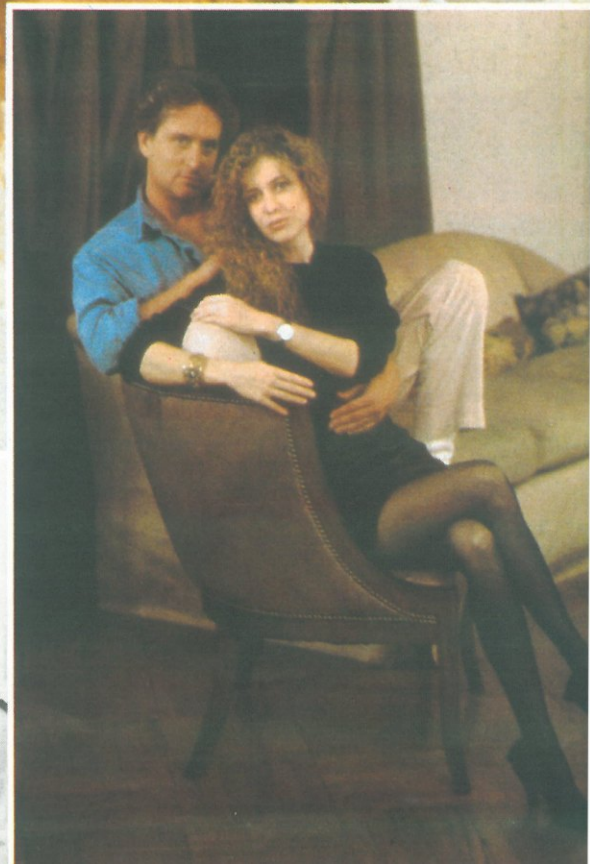
Az eset óta minden kérdezőt a saját belső hangjának hallgatására biztat, kivált, ha valamely kereskedelmi vagy művészi produktum sikerlehetőségei felől faggatja. Produceri hitvallása: „Ne okítsd az embereket, elég, ha egy jó történettel lekötöd őket. A siker és a ráérzés csodálatos, de holnapra minden megváltozhat.”

New York-i lakásából gyönyörű kilátás nyílik a Central Parkra, a nappali főhelyén az enyhén rozsdafoltos Oscar mellett az íróasztalon ezüst keretben egy kép az apjával. „Nincs szükségem a luxusra, öt autóra vagy több lakásra a világban. — Majd a képre pillantva így folytatja — Legutóbb azt mondta, hogy büszke rám. Nem a sikereim miatt, hanem azért, ahogyan azokat viselem.”

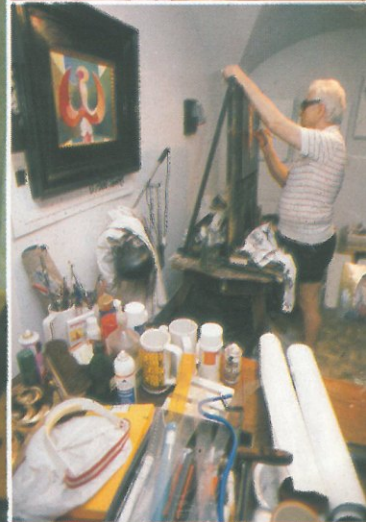
Viselkedésre pedig itt az újabb alkalom.

Az 1988-as év legjobb férfialakításáért odaítélt Oscar-díjat a „Wall Street”-ben nyújtott kimagasló művészi teljesítményéért Michael Douglas kapta.

Összeállította: Pittner György

VIDEOVÍZIÓK ÉS

LÁTOMÁSOK

Beszélgetés Szász Endrével a tévé szerepéről, a video és a képzőművészet kapcsolatáról

– *Annak idején Ön filmezett. Epizódszerepeket játszott, „látványtervezett”. Ma fiatalok és idősebbek zöme a tévé előtt ül, videót néz. Mi erről a képzőművész véleménye?*

– A filmhez azért kerültem, mert a saját területemről kinyírtak. Családom volt, akiket el kellett tartanom. Dolgozni muszáj volt. Hogy hol ülnek az emberek, a tévé előtt vagy festmények előtt? Jobb és egyre jobb képeket kell festeni, akkor talán azokat is nézegetni fogják. A video egyébként a nehezebbik műfaj. A film húsz négyzetméteres felületen jelenik meg, a video pedig egyenes négyzetméteres képernyőn. Éppen ezért nehezebb. Jobban kell tudni sűríteni. „Kép-szerűbb”, ha szabad így mondani. A videón egyszerre látok mindent, jobban a lényegre kell szorítkozni. Épp ettől érdekes és izgalmas. Szerintem óriási a jövője.

A tévé jövője és felelőssége napról-napra nagyobb. A tévé lassan kiszorítja a könyvet, az újságot. Ez még nem tragédia. Az viszont baj, hogy nem pótolja az olvasást. Én rengeteget olvastam gyerekkoromban, és később is. Miért szerettem olvasni? Mert Mikszáth-tól, meg Balzactól, meg Shaw-tól, meg a többiőt megtanulhattam az életben való eligazodásnak olyan alaptörvényeit, melyeket máskülönben nem, vagy csak jóval később sajátíthattam volna el. Ezért faltam gyerekkoromban a könyveket. Akartam tanulni az életet. No, ezt a lényegét, lényeglátást, lényegtartást kellene becsempészni a tévébe. Ez egyelőre még nincs megoldva.

Egyébként a Magyar Televízió néha egész jó, még európai társaihoz viszonyítva is. A baj az, hogy mi a franciákat utánozzuk, és nekik pocsék rossz tévéjük van. A tévével kapcsolatban van egy tömegigény: a szórakoztatás. Be kell lopni a szórakoztatásba a tartalmakat. De ha nem lopjuk be, legalább a meglévő értékeket ne romboljuk! Vannak országok, ahol óriási károkat csinál a tévé, mert nagyon az üzletre megy rá, s a sekélyes igényeket elégíti ki, szíves örömet bebújva az uszályukba. Ez káros is tud lenni.

A tévé voltaképpen tömegműfaj, éppen ezért óriási a felelőssége. Nagyon képzett emberek kell, hogy csinálják. Az egész világ a tévé előtt ül. Ettől van az, hogy gyökeresen megváltozott az életrendünk. Fellazultak az emberi kapcsolatok, magányosak lettek az emberek. Azelőtt kávéházakban ültünk és szórakoztunk. Pontosabban vitatkoztunk. Az én fiatalkoromban például a Hungária Kávéházban. Ott volt az egész irodalom és a képzőművészet. Mindenki ott ült, és alkalmunk volt eszmét cserélni, vitatkozni. A vita nem arra való, hogy én meggyőzzek téged, hanem hogy önmagamban tisztázzam a saját tételeim helyességét. Mert kimondva jobban le tudom mérni az ügyet, mint ha gondolataimban átsuhan. Szóval a tévének a kávéházat is kellene pótolni.

– *Valahol azt olvastam, hogy Ön szeretne egy olyan gépet, amely lerajzolná az ember gondolatait.*

– Ezt meg is fogják csinálni, egészen biztosan. Abban a pillanatban, hogy felmérték tökéletesen az agyat. S akkor jobb művek születnek, mint amiket én a kezemmel csinállok. Egy gép biztos, hogy nem fog reszketni. Meg jobban tud koncentrálni. Mert nekem nemcsak arra kell figyelnem, amit bele akarok a képbe juttatni, hanem arra is, hogy a kezemet, a mozdulataimat fegyelmezzem, az anyaghoz alkalmazkodjam. Biztos, hogy jobbat tudnék csinálni, ha volna egy ilyen gépem, és a gondolataim, érzéseim szabadon hömpölyögnének, a gép meg koncentrálna. – *Ha arra gondol egy festő, hogy video, nyilván gondol arra is, hogy ezzel az eszközzel esetleg meg lehetne változtatni az esztétikai látásmódot...*

– Egy frászt gondol arra!

– *De videóval dolgozik...*

– Lehet, hogy mondja, de nem gondol rá! Ő arra gondol, hogy van egy élménye, van egy eszköze, és el kell mondania az igazságot. Az más dolog, hogy egy olyan művész, akinek hatása van a tömegekre, mégis megváltoztatja a szemléletet. De nem akarja megváltoztatni, hanem a tartalom teszi mássá az embereket. A video is egy eszköz, egy anyag, amihez kénytelen vagyok alkalmazkodni. – *Mit szól az olyan galériákhoz, ahol nem képek meg szobrok vannak, hanem televíziók, és azokat nézhetik a látogatók?*

– Én ezeknek a jövőjében nem hiszek. A video, az mozgás. A festmény három dimenzió, de nem mozog. A művészet az továbbra is ugyanaz marad. A művész a tehetsége révén talál rá a lényegre, és az a törekvése, hogy ezt el is mondja, ki is fejje. Szóval azt, hogy most gyorsan hagyjuk abba a festészetet és videózzunk, mert ez a jövő – már megbocsásson –, nem tudom elfogadni. – *Lehetségesnek tartja-e olyan műalkotások létrehozását, melyek csak videóval készíthetők el?*

– Igen. Engem is izgat a dolog. A közeljövőben készülök valamit összehozni. – *Mik a terveit?*

– Nem élünk olyan légkörben, hogy én itt most erről előre beszélhetnék. Annyit elárulhatok, hogy én egyszerű úton akarok elindulni. Videoklipek eddig csak modern zenére készültek. Klasszikus zenére még nem. Én klasszikus zenére szeretnék klipeket csinálni. Olyat, hogy adjon hozzá valamit a zenéhez. Mert ezeket a klipeket nem értem. Ugrál, vibrál, nem tudom látni. Megörjíti a szememet, az agyamat, mindent. Elzibbaszt ez a látvány meg a hang együtt. Szerintem nem erre van szükség. Ahhoz, hogy mélyen magamba tudjak szívni egy érzést, szóval hogy nőni tudjak két millimétert, nyugalmi állapotra van szükség. *Varázslatos hangulatra*

van szükség. Tehát ilyen elképzeléseim vannak. Meg pedagógiai jellegűek. A video nagy pedagógiai eszköz. De a művészet és a pedagógia nem keverendő össze!

– *A művész a videóval nem hagyományos értelemben vett művészi produktumot állít elő...*

– Énszerintem igenis hagyományost. Mind-egy, hogy a lényeg miben van bent: videóban, vagy szoborban. Nem hiszem, hogy a video többet ad, mint a festészet. *Mást ad. – De a Rembrandt-képet megveszem, hazaviszem, és állandóan nézhetem. A video meg pillanatok alatt eltűnik a konzerv-kommunikációban.*

– Úgy kell megcsinálni, hogy Isten ments, hogy tovább lássam, mert akkor belefáradnék. A vetítés alatt kell, hogy adjon azt a hatást, amit a Rembrandt nyújt évekig. Hosszú évszázadokig nézegeted, és mindig mást ad. A videónak azonnal kell hatnia. Kicsit olyan, mint a plakát. Nehéz lesz, de lehet vele maradandót alkotni. A filmen már vannak ilyenek. Eizenstein filmjei ma is ugyanúgy mozgósítanak, mint amikor csinálta őket. Pedig akkor még a film éppolyan kísérleti műfaj volt, mint most a video.

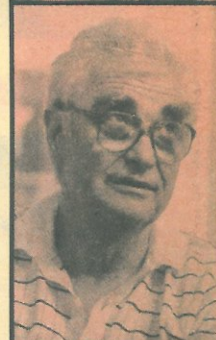
– *Kik azok a művészek manapság, akik videót csinálhatnak?*

– Az összes olyan művész, akit ez érdekel. Nem kell ahhoz képzőművésznak lenni. Többször hallottam, hogy a videóval új képzőművészetet akarnak létrehozni. Nem képzőművészetet, hanem videóművészetet kell csinálni. Ha egy festőnek szakmai beidegződései vannak, akkor nem videót csinál, hanem videóra tesz festményeket. Szóval a videózás a videózásban nyit új távlatokat, nem a képzőművészetben. Én festő vagyok, és tudok videózni. Ez kész röhej. Így biztos, hogy soha nem érek el olyan eredményt, amire érdemes lesz valaha is odafigyelni. Ez egy önálló műfaj.

– *Igen, de sokan beszélnek veszélyekről is...*

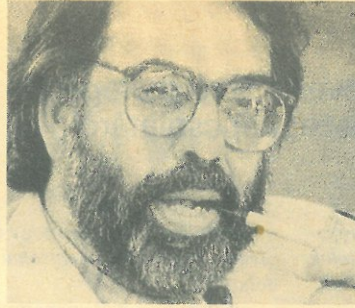
– Van benne valami. A video is rejteget veszélyeket. Mint a könyv, vagy bármi. Ha ponyvát csinálnak vele, akkor az ponyva lesz. A védekezést én feleslegesnek tartom, mert úgyis kialakul a rend. A természetes kiválasztódás. Szántó Mária egy nagyon ügyes giccsestető volt. Senki sem tartja a képzőművészet nagy alakjának. Nem hinném, hogy a közeli vagy a távoli jövőben bárki is annak fogja még egyáltalában tartani. De kérdem én: kinek ártott az, hogy volt Magyarország egy Szántó Mária? Senkinek. Akinek izlése volt, az úgyse vette meg. Akinek meg nem volt, az úgyse vette meg a Szőnyit vagy a Berény Róbertet...

Karácsondi Imre

● Hollywoodban úgy tűnik mindent megtesznek azért, hogy **Whitney Houston** a filmszakmában is tündökölhessen. A tervezett – természetesen a popszakmában játszó – produkcióban számítanak Robert De Niro és Quincy Jones közreműködésére, és nem kevesebb mint nyolc forgatókönyvváltozat készült eddig el.

● **FRANCIS COPPOLA**, Martin Scorsese és Woody Allen – három egyéniség, három nézőpont, egy város. A „hármak” New Yorkról forgatnak egy közös, de három nem összefüggő történetből álló filmet a világváros mai életéről. Woody Allen nem tagadja meg önmagát, az egyik epizód főszerepét maga játssza el.

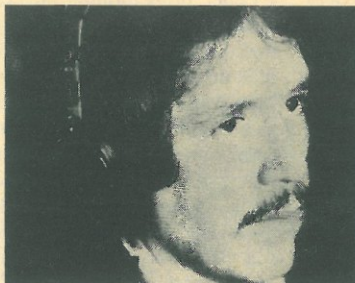
● „Project VI.” vagyis: a VI. számú tervezet – így tartja nyilván az amerikai Orionkiadó **Woody Allen** új filmjét. A manhattani mágus sokat nem árult el a leendő műről, a szereplők azonban már ismertek. Játsszik a rendező John Cassevetes felesége Gena Rowlands, John Houseman, Ben Gazzara és Blythe Danner.

● „Linie I.” Az ide Berlinale-ra készült Reinhard Hauff filmje, mely a berlini Gripstheaterben sikerrel futó musicalt dolgozza fel. Egy vidéki leány találkozása a nagyvárosi örülettel.

● „Az idők kezdete előtti vidék” címmel fantáziadús tervezet adott a rajzfilmek nagymestere, Don Bluth kezébe egy supercsepapat. Steven Spielberg és George Lucas közreműködésével Frank Marshall és Kathleen Kennedy rándul át animációs tájakra.

● „Élnek” – **John Carpenter** új marad önmagához és a horrorhoz, Larry Franco producer segítségével túllép szerény háromdimenziós világunkon és újra a legkülönbözőbb rémekkel ijesztget az ismeretlenből.

● Bernhard Wicki „A pókháló”-t szövegírt. A weimari köztársaság idején játszódó történetben – ki más? – **Klaus Maria Brandauer** hadnagyi egyenruhában alakítja a főszerepet. A forgatókönyv Joseph Roth nyomán készült, s Gerard Vandenberg fotográfálja.

● „Egyenesen a pokolba!” címmel forgatta harmadik filmjét **Paul Cox**, és olyan nagyságokat sikerült szereplőknek felkérnie, mint Dennis Hopper, Grace Jones, Elvis Costello és Joe Strummer. A film Sergio Leone italo-western paródiája.

● „Rémálom plasztikával” a címe a történetnek, melyben egy tőzsdei alkusz balesete után új arcot kap. **Wolfgang Petersen** (Enemy Mine) első alkalommal készit Hollywoodban filmet. Ő a rendező és a forgatókönyvíró egyszemélyben, a mottója pedig: Aki elfelejti a múltját, annak nincs jövője.

● **TERRENCE MALICK** egy forgatókönyvön dolgozik, mely Jerry Lee Lewis feleségének – egyben unokatestvérének – Myranak a visszaemlékezésein alapul, aki tizenhárom éves volt a házasságkötéskor. Bár Lewist felkérték a forgatáson történő asszisztálásra, mint hírlík, semmilyen kényes témát nem kívánnak kihagyni. A cím még ismeretlen.

Elképzeltések

● **KAROL WOJTYLA**, ismeretebb nevén II. János Pál pápa, mielőtt elfoglalta volna magasrangú vatikáni hivatalát, könyvírással is foglalkozott. Most forgatják művének filmváltozatát két jegyespárról, akiknek a gyűrűk vásárlásakor az ékszerész (Burt Lancaster) házassági tanácsokat ad. Az egyik főszerepet a Rómeó és Júliából is ismert Olivia Hussey alakítja, cím: „The Jeweller's Shop”.

● „A megvesztegethetetlen” forgatása során bizonyára jó kapcsolat alakulhatott ki a színész Robert De Niro, a producer Art Linson és a forgatókönyvíró David Mamet között, mert újabb közös munkát terveznek. A film címe „Nem vagyunk angyalok” többeknek ismerős lehet, hiszen Humphrey Bogart egykori sikerének felújításáról van szó.

● **SOPHIA LOREN** hosszabb szünet után ismét kamera elé állt. Több sikerkönyv szerzőjének, Mario Puzónak a története nyomán, a még mindig gyönyörű, 53 éves színésznő egy mini-sorozatot forgatott az amerikai televízió számára. Cím: The Fortunate Pilgrim.

● **MICHAEL CIMINO** (Heaven's Gate) is Mario Puzóhoz fordult forrásmunkáért. Christopher Lambert főszereplésével a legendás szicíliai bandavezér, Salvatore Giuliano életét vitte filmszalagra és videóra.

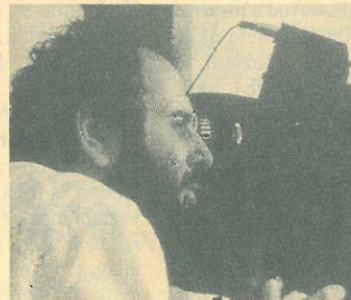
● **ETTORE SCOLA** a cannes-i filmfesztivál zsűrijében vállalt munkája után „Splendor” címmel Marcello Mastroiannival forgat.

● **KATHLEEN TURNER** azt az özvegyasszonyt játssza a „Júlia és Júlia” című produkcióban, aki váratlanul találkozik elhunyt férjével, és ettől kezdve a valóság és az álom határán ide-oda lépkedve az örületbe kergeti aktuális szeretőjét. A Peter Del Molte által rendezett pszicho-dráma az első film, amely HDVS-ben (nagyfelbontású videorendszeren készült).

● **PATRICK SWAYCE**, aki szinte egyidőben két új filmben is látható (Steel Dawn és Dirty Tiger), a számára az eddigi legnagyobb sikert hozó Dirty Dancing színvonalát igyekszik elérni legújabb szerepében. Tervezett cím „Roadhouse”, partner Sam Elliott.

● **HECTOR BABENCO**, a sikeres brazil származású rendező, aki a nagyközönség számára „A pókasszony csókja” című művel vált ismertté, új film forgatását tervezi. A történet a mai Izrael területén játszódik, alapját a lengyel Marek Hlasko könyve „A kutya második megöletése” szolgálja.

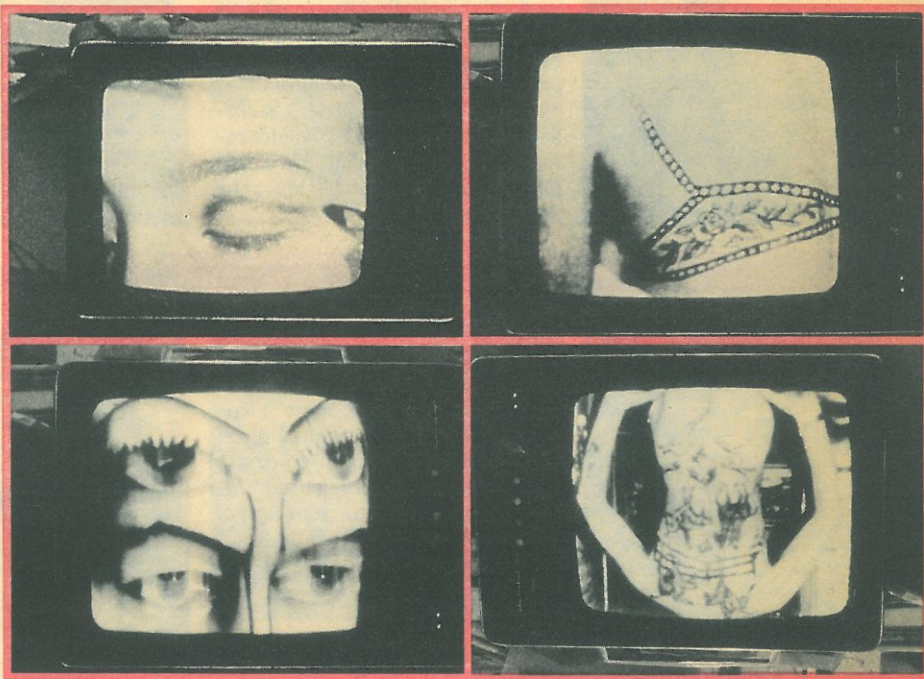
● **MATHILDA MAY** egy gyermekét egyedül nevelő anyát alakít legújabb filmjében. A gyermek rejtélyes körülmények között balesetet szenved, melyben a szomszéd ház különös lakója nem egészen ártatlan. A filmet az ex-Godard-asszisztens Jean-Claude Sussfeld rendezi, további főszereplő Pierre Arditi.

● **MICHAEL JACKSON** késznek mutatkozik saját szerzeményével is segíteni egy, a Beatlesről szóló és 3-D technikával készülő rajzfilm megvalósulását. A címadó dalt mindenestre a legendás együttestől kölcsönzik: „Strawberry Fields.”

FÁRADT SZÍNEK, ZŰRÖS KONTÚROK

BESZÉLGETÉS GRUNWALSKY FERENCSEL

Grunwalsky Ferenc 1943-ban született, októberben mutatják be hivatalosan negyedik játékfilmjét. Negyedik, amennyiben nálunk szerzőként a rendezőt jegyzik. Egyébként Grunwalsky Szomjas György és Fekete Ibolya mellett, csapattagként még három játékfilmben vett alkotótársként részt. Írói és operatőri jelenléte nemcsak ezeket a filmeket határozta meg, hanem a filmek is őt. Szerves részei annak a művészi image-nak, amely Grunwalskyról, erről a középkorú különútasról kialakulhatott.

– Nálad, aki alkotótársaidal együtt sok mindent másként értelmezel, mint a többi „profi” filmes, jobban érdekli az embert az is, hogy miként kezdődött a viszonyod a mozival.

– Nem voltak filmes álmaim, nem akartam filmrendező lenni. Nem fotóztam, és nem jártam abba a híres társaságba, akiknek az élete – az 1960-as években – a mozi körül forgott. Sok, nagyon értelmes ember akart akkoriban filmes lenni. Részben divat volt, de egyúttal olyan értelmiségi pályának is számított, ami viszonylag nagy gondolati és önkifejezési szabadságot biztosított. Volt olyan év, amikor 1200-an jelentkeztek a filmrendezői szakra. Ha találkoztam valakivel, aki kitűnt a többiek közül, az alighanem filmrendezőnek készült. Azok a fiúk, ha most állnának választás előtt, biztos, hogy más pályákra mennének. Már nem a filmrendezés az, ami a legnagyobb szabadsággal és kreativitási lehetőséggel kecsegtet.

– De neked, mint mondd, nem voltak filmes álmaid. Talán véletlenül kerültél át a bölcsészkarra a filmművészetire...? Éppen akkor, amikor minden idők legnagyobb túljelentkezése volt?

– Filmes álmaim nem voltak, de a mozi azért nekem is sokat jelentett. A filmművészet pótolta – a Nagyvilág és egy-két könyv mellett – azt a kiesést, amelyet az előző évti-

zedek kultúrpolitikája okozott. A francia vagy a lengyel film olyan volt, mint valami ünnep. A filmvitákra, az Egyetemi Színpadra 5–600 ember járt. Ezek a viták azért is lehettek olyan emlékeztetők, mert Magyarországon a filmrendezők többsége jól felkészült értelmiségi. A filmrendezőkre a világban egyáltalán nem ez a jellemző, nem is várják el tőlük a vitaképességet, inkább showmanek. Sokszor szólaltam föl ezeken a vitákon. Komoly dolog volt kifejezni a véleményünket, mert amit mondtunk, az mindig egyúttal állásfoglalás is volt a művészet kérdéseiben. Így ismerkedtem meg Herskó Jánossal és Jancsó Miklóssal. Ők biztattak a főiskolára. A bölcsészkar addigra már éppen meguntam, túl szürke, túl nehézkes volt – főleg a nyelvészet miatt. Amikor aztán elkezdődött a felvételi, egészen különös dolog történt. Megéreztem, hogy ez az én természetes létformám, az a figyelem, ami miatt aztán operatőr is lettem. Pásztázni a világban és fogalmazni a világot. Ezt úgy neveztem meg egyszer, az első filmem, a Vörös rekvium után, hogy „kamerával teremteni a világot”. Ami azt is jelenti, hogy nem vagyok az észrevétlen kamera híve. Az első perctől úgy használtam, hogy világos legyen: a kamera az író, a rendező, vagyis az alkotó szeme. Nem akartam azt a látszatot kelteni, hogy a kamera nincs is ott, csak a néző szeme.

– Író, rendező, operatőr. Ha valakinél, éppen nálad veszítik el eredeti jelentésüket ezek a hagyományos szerepek.

– Személyes alkotásnak tartom egy film létrehozását. Ami a mesterségbeli részét illeti – azt aligha nagy feladat elsajátítani. Kicsit nevétségnek tartom, hogy mostanában annyit emlegetik, áhítatosan sóhajtozva a „mesterségbeli tudást”, a „profizmust”.

A művészi magatartás az, ami nagyon nehezen alakítható ki. Ez az, ami csodálható. A profiság és szakemberség sűrű emlegetése feltehetőleg egyfajta akadémizmus tünete. A céhesedés előjele. A konzervativizmus védőbástyája.

– Ami persze a legkülönfélébb, tetszetős köntösökben jelenik meg. Legtöbbször amerikai divat szerint. Ez testesíti meg mindazt, amit a néző látni szeretne, és aminek nincs köze a saját életéhez. Az „amerikai realizmus rendjének” vezetted egy korábbi interjúban.

– A neokonzervativizmus mindenhol a világon megjelent, és kodifikálja a filmtípus jellegzetességeit. Azt tartja profinak, ami Amerikában divat: félig realistának, félig fantasztikusnak lenni, a technika legújabb vívmányainak állandó felüllicitálásával. Ebben van a legnagyobb üzlet, tehát a forgalmazók is lelkes hívei. Mi sem könnyebb, mint ezt a fajta profizmust normának tekinteni. Véleményem szerint a művészetében mindenfajta normarendszer megjelenése – ha nem is az előírás, de az elvárás szintjén – az akadémizmus ismérve. Aki megfelel, tagja lehet az akadémiának, aki nem – boldoguljon, ha tud. Ez a szemlélet mindig is akadály volt a szellemi frissességnek, mindenféle megújulásnak. A filmgyártást egyszerűen a show-biznisz részévé teszi. Nem véletlen, hogy az egész világon megtorpant a mozi. Soha nem volt ilyen kevés kapcsolata a filmnek a társművészetekkel, mint manapság. De ennél is tovább léphetünk: az önmegvalósítás lehetőségei a művészetben – nem Magyarországon és nem is csak a filmszakmában – veszélyesen lecsökkent. beszűkültek. A technikai civilizációs struktúra differenciálódott, és emberek tömegét aktivizálta, egyáltalán nem falanszterizálódva – inkább új alkotóterületeket hozva létre.

Ugyanakkor a magánélet a művészetben, a művész lehetőségei és a művészet sokszínűsége csökkentek. A sztenderd tucatáru előállítóinak nőtt a forgalma és a megbecsülése, a szuverén alkotók rovására.

– Az ilyen reménytelen helyzetek sem tartanak örökké.

– A kulcs a közvetítők szerepe. Ezek a menedzserek komoly tőkét fektettek a mozi-, a televízió-, a videózletbe. Így aztán létkérdés számukra, hogy tartósan és sikeresen maradhassanak ékek a közönség és az alkotók között. És ők diktálhassanak a művészeknek, egyben döntve arról is, hogy mire legyen igénye a közönségnek. Így aztán szerintem most gyakorlatilag mozdíthatatlan a helyzet. Profitbányának tekintik a kultúrát.

– Lehet, hogy világszerte patthelyzet van, de ez a magyar filmgyártásra még nem vonatkozik. Azok a filmek, amelyek például te készítesz, nem éppen a profitbányász menedzserek fogára való falatok.

– Egy dolgot világossá kell tennem: nem vagyok olyan művész, aki szerint le van ejtve a közönség. A disztribúciót vagy a menedzsereket is el tudnám fogadni. Ha nem csak így gondolkodnának. Saját tragédiájukat készítik elő: ugyanúgy fog összeomlani ez a menedzserszisztéma, ahogyan összeomlott az iparban vagy állampolitikában is. Meg fogják unni az emberek ezeket a szép, színes szappanoperákat. Telítődnek velük. Sokáig már nem lehet kibírni ezt a rengeteg szellemtelen, önmagát utánzó, patronokat pufogató ostobaságot. Haladunk a végkifejlet felé.

– És akkor újra óhajta majd a világ az igazi filmeseket? Azokat, akik nem kéredeznek be az olyan előnyös és díjakat, prémiumot osztogató akadémiákba?

– Igen, ez be fog következni. Addig viszont meg kell maradni nyitottnak, ebben a kulturális kényszerhelyzetben, ebben az amerikai dömpingben is. Erre nemcsak a művészeknek van szüksége, hanem mindenkinek. Az embernek mindenhol ellen kell állnia az uniformizálódás sodrásának. Szerintem az a művészet, ha az embert, azt a korszakot, amelyben él, egyszerre érzékeli és érti. Nem lehet őt becsapni és elsodorni. Olyan eszközöket akar és mer birtokba venni, amelyek „határsértések”, és ezért súlyos hatással vannak az emberekre, és átalakítják az életüket is. Az alkotónak egyszerre kell átélnie mindazt, ami körülötte zajlik, és bizonyos mértékig megőrizni azt a saját szempontot, ami az övé, és ami indokolja – igazolja – a jelenlétét.

– Úgy érzed, hogy a ti filmjeitek megtalálják a maguk nézőit? Hiszen nem a jövőnek készítettétek őket, hiszen is a jelenről szólnak.

– Az ember nem nézheti a saját életét és a saját munkáit önirónia és hideg tisztánlátás nélkül. Nem olyan nagy ügy a mi életünk, és nem olyan fontosak a filmjeink sem. Egy dolog fontos – és emellett kitartunk –, hogy nekünk a film nem a szakma gyakorlása, nem arról szól, hogy profik vagyunk-e vagy sem. A film a valóságról szól. Úgy látjuk, hogy ezeknek a filmeknek ki is alakult a saját nézőtábor.

– A könnyű testi sértés, A falfúró és az Egy teljes nap valósága az amerikai realizmus „rendjével” szemben egy furcsa, magyar realizmus „rendtelensége”. A mondanivalójuk mintha senkit sem izgatna annyira, mint a stílusuk. Így aztán a stílus a filmre nő.

– Eltért a szokásostól a megközelítési

mód, ez igaz. A kamerakezelés, amitől másfajta hatást keltettek a színészek, ez a másfajta nyelv, amit beszéltek. A mi filmjeinkben nem álirodalmi nyelven beszélnek, hanem azon, amelyen a valóságban. Minderre szükség van, és talán kitűnik mögöttem a szándék. Remélhetőleg egyre világosabban.

– Ezeknek a filmeknek a története roppant banális.

– Úgy mondanám, hogy egyszerű történetek.

– Az egy teljes nap pedig elmegy egészen a határig. Ennél egyszerűbb történet és ezeknél egyszerűbb figurák már nem léteznek.

– Ez egy speciális paradoxon... Nem is olyan egyszerű emberek ezek... Szerintem ez a film egy új dolog kezdete. A legegyszerűbb történetéből, egy újsághírből indultam el. Az Egy teljes nap egy gyilkosságig napja, reggeltől estig. A drámai formákat elhagytuk, de – így utólag – újra jelentőséget kezdnek kapni a cselekedetek. Látjuk a dolgot a legvégső tétig, a gyilkosságig, illetve annak az elemzéséig.

– Elemzés? Hiszen éppen ez az, ami nincs.

– Nem artikulálhatok hagyományosan egy olyan világot, amely meggyőződés szerint nem artikulálja önmagát. A gyilkosság napját mesélem el, hogyan történik meg a tett, amiről elkövetője nem tud semmit. Akár a Kék fény-szereplők, akik azt sem tudják, ki volt az, akit megöltek. Ez a jelenleg nagyon fontos, mert egyre gyakoribb. Ráadásul az ilyen ok nélküli gyilkosságok rendkívül bonyolult pszichikai és technikai rajzot mutatnak. Biztos vagyok benne, hogy ezt a filmet sokan fogják megnézni. Az eddigi nézői között volt, aki még így is érzelmeknek talála a megközelítésemet, még inkább hangsúlyozta volna a helyemben az ábrázolt világ artikulátlanságát, eltolva egészen az abszurdig. Az az asszociációs kör, amelyet én a művészettel megpróbálok megmozdítani, az embernek a passzívva vált érzékelőszálait célozza meg. Egy karakter nélküli stílussal ez nem lenne elérhető. Talán az abszurdal sem.

– Vagyis nagyon komolyak a szándékaid.

– A művészet és tömegkommunikáció a mai ember életében borzasztóan fontos dolgok. A valláson és a családon kívül semmi mással, csak a művészetrel vagy a világgal kapcsolatban. Az emberek személyes emlékeiket gyakran kötik például nagy színészegyeniségekhez. Egy-egy életkorszakot jelez számukra Jean Gabin vagy Spencer Tracy. A modern művészet is akkor maradandó, ha bizonyos korszakhoz köt, éveket „jelöl meg” az emberek életében.

– Ahhoz, hogy a hamisítatlan valóságra emlékezzünk, arra, ami tényleg megtörtént, velünk és a világgal, igazán jó filmek kellenek.

– Sokféle filmnek kellene készülnie. Nem normális az a tiltakozás, ami most egy-egy eltérő stílusú filmet fogad. A közönség önismeretének hiányát jelzi az „ilyen nincs”, „ez hülyeség”, „ez nem igaz” – minden olyasmi láttán, ami eltér attól a bizonyos amerikai realizmustól. A művészet feladata bővíteni az emberek befogadási készségét. És az bővítlene is, ha a filmek elég következetesek lennének önmagukhoz, és bátrabban, frissebb szemmel kezdeményeznének.

– Mikor a videózás kezdett elterjedni, sokan reménykedtek benne, hogy egy individuálisabb viszony kezdetét jelenti a „film” és a közönség között.

– A video természeténél fogva, attól, hogy

a művészet formanyelvét tudja alkalmazni és saját tulajdon, minden paradoxonát fölveti – mindennek. A video egyszerre szóra-kozás és ismeretterjesztés, művészet és giccs. Már régen több önmagánál: társadalmi jelenség. Túl sok filozófusa van, túl sok elméletet gyártottak róla... Pedig még mindig csak a körvonalait ismerjük a lehetséges hatásainak. Különösen Magyarországon, ahol ma még egyszerű divatcikk, és az emberek többségének csak lejátszója van. És kérdés, hogy fogják-e egyáltalán valaha is használni a videokamerákat nálunk, ahol az emberek furcsa módon szemérmesek és nem szívesen vállalják a valódi arcukat, még egy fényképen sem. Az életük megörökítése nem szokás és nem is divat, csak ünnepi alkalmakkor, akkor is kényelmetlenség, ha „idegen” csinálja.

– Számodra mit jelent a video?

– Bizonyos technikai nyűgöktől, amelyek a filmtechnikában nyomasztottak, megszabadított. Ha egyfajta felvevőgéped van, csak azon keresztül találhatsz ki filmstílust – hiába szeretnél mást. Bár tudtam, hogy milyen sokat tudnak a filmnyersanyagok – mégsem léphettem tovább. Gúzsba kötöttek a színek is, amelyek, ha ezeket a kitűnő nyersanyagokat használjuk, uniformizálják a mozi. A hagyományos filmtechnikával képtelenség folyamatosan fogalmazni. Amikor először került videokamera a kezembe, Párizsban, nem tudtam betelni a szinkronitás varázsával. Hirtelen máshogyan láttam meg a dolgokat. Ez az új technika új szemléletet is adott.

– Te készítettél Magyarországon az első játékfilmet videokamerával.

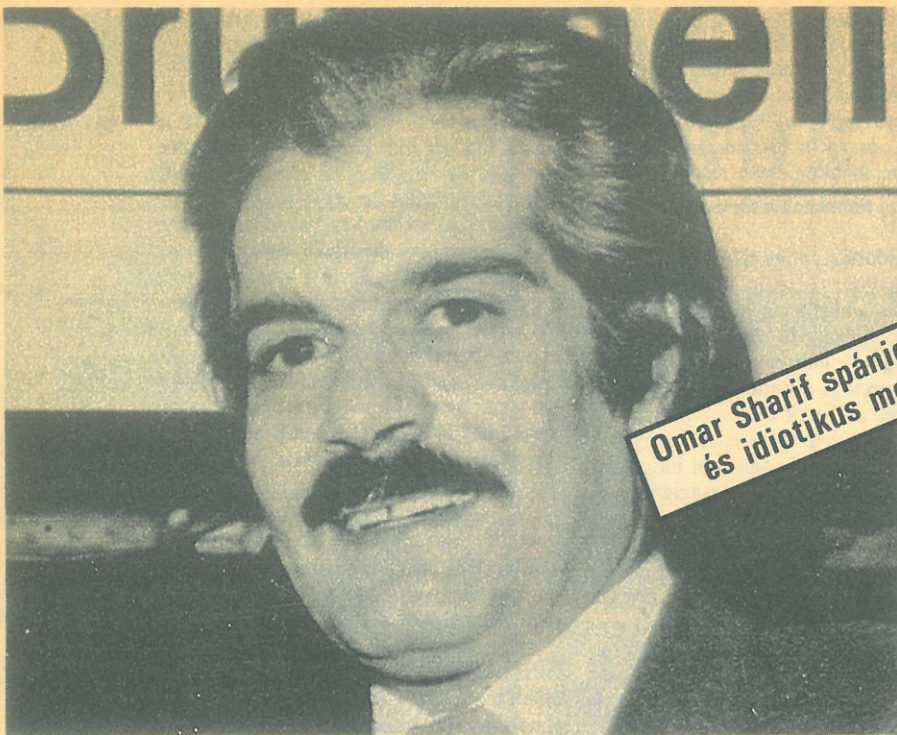
– Teljes egészében videóval készült, betacam technikával. Utólag nagyítottuk föl filmre. Én éppen ezért szeretem a videót, amiért másokat zavar. Szerintem sokkal szabadabb. Filmre átírva például nem olyanok a színei, mint a képeslapoknak. És én még tovább torzítottam rajtuk, ha szükségét láttam. Máshogy volt piros a piros. Felvételkor azonnal láttam, hogy mi készül. Rögtön a képkeretben. Ez a tökéletes egyidejűség kicsit meg is bolondított mindannyiunkat: a színészeket is, engem is. Soha ilyen élményünk még nem volt. Ebben a felfokozottság: elég nehéz volt a film csöndjét, monotonitását létrehozni. De nem lehetett elmélázni, három nap múlva újra vágni az anyagot. Ez a módszer nem való olyan rendezőnek, aki szereti elodázni a befejezést, a döntést. A képek nem tüélesek. Nekem ez is nagyon kedvemre való. Sokan a szememre hányták, kikérték maguknak. Azok, akiknek az a jó, amit a gyári prospektusok ígérnek. Szerintem a „jó” expozíció csak a mérnökök számára létezik. A művész számára nem a gyárban írják elő. Neki kell megtalálnia azt, ami leginkább hordozhatja a mondanivalóját. Nem furcsa az, hogy az emberek, ha kedvenc fotójukat kéred, legtöbbször valami régi, elmosódott amatőr felvételt vesznek elő? Valahogy ezeket érzik igazán valódinak. Most azt kívánják, hogy kimódolt, kiretusált, beállított képet készítsenek róluk, de húsz év múlva már semmi közülük ezekhez a hamisított dokumentumokhoz.

– Ezt akarjátok reprodukálni a filmjeitekben?

– Hosszú ideje, húsz éve próbálkozom vele. Olyan pontosnak és egyszerűnek lenni, mint amilyen az emlékezet. Amely soha nem hajlandó megfelelni a konvencióknak.

Virág F. Éva

HOGYAN

Omar Sharif spanyol-szeme és idiotikus mosolya

meggyőződni minderről nem volt módunk, csak az éter hullámain érkező zenét hallgathattuk, a rosszálló hírekkel fordított arányban növekvő kíváncsisággal.

Hiszen milyen is lehet az a film, amely Nyugaton készült és a nagy októberi szocialista forradalmat ábrázolja? Amiben angol, amerikai, egyiptomi színészek játszanak el hamisítatlan orosz figurákat? Milyen lehet a mű, amely már regény-korában, megjelenése pillanában botrányt kavart, s amiért írója, Boris Paszternak Nobel-díjat kapott volna, de kénytelen volt udvariasan visszautasítani? A David Lean rendezte *Zsivago doktor* ma már a filmtörténehez tartozik, hiszen 23 éve, 1965-ben készült. De talán nem is annyira filmtörténeti, mint politikatörténeti szerepe az érdekes. Sorsát és megítélését soha nem tényleges hibái és értékei határozták meg — akkor is, most is kiszolgáltattja volt a világpolitika szeizmográfijának.

Tovsztonogov ma azt nyilatkozta: „A *Zsivago doktor* kiadásának megtiltása nem vált senkinek sem a dicsőségére. (...) Ha a regényt előszóval vagy akár utólagos kritika kíséretében kiadták volna, a Nyugat nem fordíthatta volna ellenünk...” Ez persze csak a mából nézve ilyen logikus. 1958-ban azonban még így kommentálta a Pravda a Nobel-díj híré: „A reakciós burzsoázia nem a költő Paszternakot tüntette ki Nobel-díjjal, aki befeketítette a szocialista forradalmat és a szovjet népet.” Ma már nehéz megállapítani, hogy 1958-ban a kölcsönös gyanakvás és ellenséges-

Zsivago doktor először mint vodka jelent meg Magyarországon, „Dr. Schiwago” néven, jugoszláv terméként. Akik akkor kaján mosollyal emelték le a polcra az ígéretes üvegeket, valószínűleg sejtették: ez korántsem a fellazítás politikájának egyik újabb trükkje: de akkor még a legmerészebbek sem tudták elképzelni, hogy ez a „márka” nemcsak üvegben fog eljutni hozzánk.

A vodkán kívül azért van más is, ami nem ismer országhatárokat: a *Zsivago doktor* zenéje, akárcsak más, soha nem

látott filmké (pl. *Exodus*, *Sound of music*) már a 60-as években átszivárgott hozzánk, s ez a túlradóan érzelmes muzsika valami nagyon szép, nagyon szomorú történetet sejtetett.

Most megjelent a regény, és megjött a híres film is, amelyről annyiszor olvashattunk elmarasztaló sorokat az újságok hasábjain, s amelyről eddig látatlanban el kellett hinnünk, hogy ellenséges, hogy torzít, hogy elferdíti a tényeket, és giccsbe csomagolja a történelmet. Látni, a magunk szemével

LETT FILM A ZSIVAGÓBÓL?

ség légkörében, miként is kezdődött el a heccelődés. Ki tette az első hibás lépést? A Nyugat, amiért éppen a Zsivago doktort szemelte ki Nobel-díjra, vagy a Szovjetunió, amely azonnal dühödt indulattal és korlátozásokkal reagált? Világhatalmi villongás volt, hosszú időre szóló, biztos szenzáció a sajtónak, s az egésznek csak egy áldozata volt: Paszternak, aki már nem érte meg könyve szovjetunióbeli megjelenését.

Mindamellét jó pár év telt el, amíg a regény filmre került. S a megvalósulásban megint valami olyan külső körülmény játszott közre, amely a műtől tulajdonképpen független. Ez a külső körülmény a televízió volt.

A regény ugyan nagy viharokat kavart megjelenésekor, de a bestseller listák illovasait meg sem közelítette. (Hiába: a szenzációéhség egy pillanat alatt kielégíthető, de egy szépirodalmi, filozofikus, az orosz nagyepika hagyományait követő terjedelmes könyv elolvasásához már türelem és idő kell.) Ez pedig nem lett volna jó ajánlólevél senkinél, nemhogy az egyik leghatalmasabb amerikai stúdiónál, a Metro-Goldwyn-Mayer-nél. De Carlo Ponti, a vállalkozó producer kitartása és David Lean korábbi, igen jól bevált sikerei (a *Híd a Kwai folyón* és az *Arabiai Lawrence* együttesen 50 millió dollárt hoztak) mégis meggyőzőnek bizonyultak. És nem fogtak mellé, az eleinte nehézkesen induló vállalkozás végül 30 millió dollárt hozott vissza, és az *Elfújta a*

szél mellett az MGM második legnagyobb sikere lett.

Ehhez persze kevés volt a vállalkozó kedvű producer és a lelkes rendező. Kellett az a szerencsés filmtörténeti pillanat is, amikor az MGM – más, nem kevésbé nevezetes stúdiókkal együtt – inogni érezte a lába alatt a talajt, s rájött, változtatnia kell, ha nem akar alulmaradni a televízióval szemben. Az amerikai filmgyártás és filmforgalmazás egész rendszerének átszerveződésével lényegesen kevesebb hatalmat kaptak a legendás nagyk. A televízió megkezdte diadalmas térhódítását, évről-évre százazreket hódítva el a mozitól, átalakítva az egész amerikai életformát – a sarokba szorított nagyk igazi amerikai lépésre szánták el magukat: úgy döntöttek, hogy csökkenő bevételeikből nem olcsóbb, hanem drágább filmeket fognak készíteni. Szuperprodukciókat. Amelyek a televízióban élvezhetetlenek. Amelyekért muszáj elmenni a moziba. Ekkortájt készült a *Sound of Music*, a *Mary Poppins*, a *My Fair Lady* – és a *Zsivago* is ebben a vonalban kaphatott helyet. 10 millió dollárba került. 31 óra volt a leforgatott anyag. Ebből David Lean maga vágta 3 óra 17 pernyire a filmet. A forgatás 1964. december 28-án kezdődött és 1965. október 7-én fejeződött be. A díszletet majdnem egy évig építették – Spanyolországban. Ez volt a legnagyobb díszlet, amelyet helyszíni forgatáshoz valaha is készítettek. „Volt benne egy közel egy kilométer hosszú, aszfaltozott utca, amely fölé a Kreml magasodott; több száz üzlet, mindegyiknek

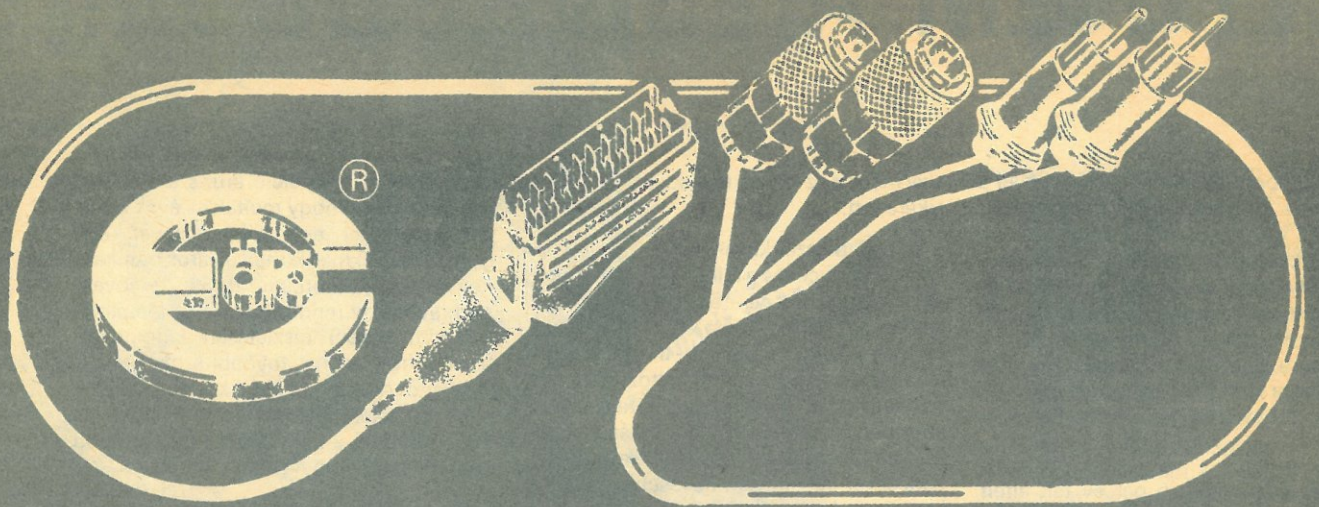
kirakatában a megfelelő áru, s a részletek úgy változtak, ahogy múltak az évek a történetben. Volt egy villamosvonal, egy gyárba vezető mellékutca a város munkásnegyedében, a Vörös tér II. Sándor lovaszobrával, egy rendőrőrs és egy templom, valamint három részletesen kidolgozott belső, ahonnan hat további szobabelsőre nyílt ajtó. Az ajtó- és ablakkereteket a korának megfelelően változtatták 1902 és 1935 között.” – írja Gerald Pratley David Leanról szóló könyvében.

A *Zsivagót* 1966-ban bemutatták a Cannes-i Filmfesztiválon. A kritikai fogadtatás teljesen vegyes volt, még ott, Nyugaton is. „Csodálatos szerelmi költemény” – írja a *Le Soir*, s dicséri a rendezőt, amiért a magánéleti szálat, Zsivago doktor és Lara szerelmét erősítette föl, és háttérben hagyta a politikát. Lelkesedik a szereplőválasztásért, s a szereplők játékáért. Omar Sharifről azt írja, senki más nem lett volna alkalmas Zsivago doktor alakjának ilyen hiteles megjelenítésére, Julie Christie pedig telitalálat: „Ilyen arc húsz éve nem jelent meg a filmvászonon” – írja a kritikus, Greta Garbóhoz hasonlítva a lenyűgöző érzékenységgű színésznőt. Egy másik kritika viszont már a címében is azt kérdezi: „Hol marad Oroszország?” S kijelenti: „A nyírfák, a hó, az ikonok már nem elegendők ahhoz, hogy Oroszországot ábrázolják, mint ahogy a vörös zászlók sem elegendők a forradalom megjelenítésére.” Ez a kritika Omar Sharif hálás spániai-szemérről és idiotikus mosolyáról beszél. Szóval, nehéz igazságot tenni. De valószínűleg nem érdemes. Amikor 1975-ben egy amszterdami moziban megnéztem a filmet, magam is harsányan mulattam a „hamisítatlan” orosz helyszíneken és a kerettörténetben megjelenő, a szovjethatalmat jelképező, kifejezetten szocreál érzéseket keltő vízierőmű képein. Tény, hogy a *Zsivago* történelemábrázolása a legjellegzetesebb közép-kelet-európai filmek sematizmusával is felveszi a versenyt. De nem kell számon kérni rajta a történelmet. El lehet fogadni annak, ami: romantikus szerelmi történet, felnőtteknek szóló, lenyűgöző, nagyszabású mese.

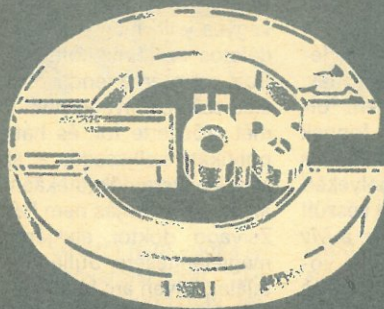
1988 nyarán kezdte meg a Magyar Filmintézet és a Mokép a filmforgalmazását, amely Budapesten csak a Filmmúzeumban látható. Kis füzet is készült ebből az alkalomból, amely részletesebben szól regényről, a filmről, a rendezőről és a filmforgatási körülményeiről Geréb Anna, V. Kozma Ilona, Berkes Ildikó írásaiban. Az ő munkáikból kölcsönöztem a fenti idézeteket is. Végezetül pedig a füzet életrehívóját, a filmről szóló rövid tanulmány szerzőjét, Veress Józsefet idézem: „A *Zsivago doktor* megkezdte magyarországi pályafutását. Egy legendával kevesebb. Egy szellem kiszabadult a lackból.”

Erdélyi Z. Ágnes

AZ

**VEGYESIPARI
KISSZÖVETKEZET
ÁTJÁTSZÓKÁBEL-
GYÁRTÁSI PROGRAMJA
GARANCIA A MINŐSÉGRE!**

Az Eörs Vegyesipari Kiszövetkezet több éves tapasztalat alapján kiváló minőségben gyárt video és audio csatlakozó, illetve átjátszó kábeleket. Tetszetős csomagolás, nagy üzembiztosság, esztétikus kivitel és garantált minőség jellemzi termékeinket, melyeket azonosító számmal látunk el, hogy megrendelőink választását és a megrendelést megkönnyítsük. Prospektusaink a szaküzletekben rendelkezésre állnak. Megrendelésre utánvétellel postán is szállítunk.

Termékeink lehetőséget nyújtanak a legkülönbözőbb csatlakozó rendszerek - DIN, Jack, RCA, Euro-Scart - közötti kapcsolatok létesítésére igen tág alkalmazási területeken, például:

- HANGÁTVITEL (audio)
- KÉPÁTVITEL (video)
- KOMBINÁLT videokészletek
- ANTENNACSATLAKOZÓK tv-hez
- ANTENNACSATLAKOZÓK rádióhoz
- HANGFALCSATLAKOZÓK

Video összekötő kábeleink alkalmasak számítógép, tv és különböző csatlakozó rendszerű videorekorderek egymással és tv-vel való összekapcsolására, kép-hang átjátszás, több ponton való bevitelére. Az általunk gyártott kábeleket megrendelheti és megvásárolhatja a

Budapest II., Frankel Leó u. 45.

(Telefon: 359-179) és a

III., Szentendrei út 211.

(Telefon: 687-214, 350-307)

üzleteinkben, ahol egyéni és közületi vásárlókat egyaránt kiszolgálunk. Speciális műholdas vételre alkalmas készülékek csatlakozóit F, N, BNC, RCA, önállóan is forgalmazzuk.

Savmentes folyaszószerek nagy választékban kaphatók.

Az üzletek nyitvatartási ideje: munkanapokon 10-18 óráig.

A KERAVILL üzletek és a SKÁLA Áruházak is teljes kínálatunkkal állnak rendelkezésükre.

Kívánságra teljesen egyedi megrendeléseket is teljesítünk.

— A Bábszínház két előadásáról, a Diótörőről és a Gulliverről készült videokazetta került nemrégiben a boltokba. Önök vették fel ezeket? — kérdeztük dr. Szilágyi Dezső igazgatótól.

— Nem. Egy Coopinvest nevű cég, akiről egyébként nem is tudom pontosan, mivel foglalkoznak. Az egyik felvételt előadás alatt, a másikat előadáson kívül készítették. Nyilvánvalóan ez a jobbik.

— Miért olyan nyilvánvaló ez?

— Egyszerű a magyarázata. Az előadáson nem tud odaállni az operatőr, ahová akar, nem tud előre-hátra vagy a színpalak mögé menni. A közönség reagálása ugyanakkor inspirálja a színészt, ez az utóbbi megoldás esetében elmarad.

— Ideálisnak azt tartom, amit a Mnouchkine rendezte 1789 című produkció filmfelvételén láthatunk. Megőrizték az élő színház varázsát, közönség is volt, mégis minden filmes lehetőséget kihasználtak. Ez úgy vált lehetővé, hogy több előadás felvételéből vágják össze a végleges megoldást.

— Erre nincs ma senkinek se ideje, se pénze. Nálunk különleges a helyzet, a mi előadásaink többségét nem lehet úgy bevilágítani, mint más színházakét.

— Ha jól tudom, a Soros Alapítványtól is kaptak pénzt videofelvételek készítésére.

— Saját dokumentációs célokra vettük fel nyolc előadásunkat. Ha külföldi vendégjátékokat szervezünk, ki tudjuk küldeni a kazettákat, hogy annak alapján válogassanak, melyik műsorunkat kérik.

— Mennyi pénzt kaptak erre?

— Egymillió forintot. Még maradt belőle, most gondolkozunk arról, hogy mire fordítsuk. Eddig elsősorban azokat a zenei produkciókat vettük fel, amelyek külföldön is érdeklődést keltenek.

— Önök nem tervezik, hogy maguk gyártsanak valamit a piacra, vagy hogy a már elkészült kazettákat boltokban is forgalmazzák?

— Egyelőre nem, mert nem a mi pénzünkben készítettük el a felvételeket.

— Nem hiszem, hogy Soros György ez elé akadályt gördítene . . .

— Ez egyelőre erkölcsi kérdés. Az, hogy az ő pénzükből fölveszünk és mi nyerünk rajta, az nem megy. Arról most szó van, hogy a tv-ben vetítik majd az Übő királyt, ehhez kértük a Soros Alapítvány támogatását, meg is kaptuk.

— Ezek olyan jó minőségben készültek?

— Profi felvételek. Részben az Idegenforgalmi Propaganda Vállalat, részben a Közművelődési Információs Intézet csinálta őket tv-s szakemberek bevonásával. Régebben mi is készítettünk saját VHS-kamerákkal felvételeket. Ezek nagyon hasznosak szerepátvételhez, gyakorláshoz.

— Hogyan hat a báb videón, nem lesz rajzfilmszerű?

— A felvételnek egyetlen hátránya van, a beszélő báb. Nincs arcjáték, szájmozgás, és ezt a kamera nagyon láthatóvá teszi. Minden másban, akár félközeli, akár távoli, akár kis és nagy figurák együttes játékában, sokszor hitelesebb, mint a színpadon. Olyan finom mozgásokat tud kihozni, amik egyébként színpadon elvesznek a bábok kicsisége miatt.

— A Bábszínháznak világszerte előadásai vannak. A Diótörő felvétele például már jóval a két és fél hónapos japán turné előtt elkészült. Nem tartja elképzelhetőnek, hogy ha van egy ilyen hosszú turné, akkor abban az országban terítsék a felvételeket, vagy legalább az előadásokon árulják?

— Ez attól függ, hogy mit engedélyez a szerződtető fél. A japánok például a saját műsorfüzetünket sem engedték árulni. Ők csináltak másikat, sőt még trikókat is, rajta a Diótörővel. Tőlünk bábfigurákat vettek át, de aztán azt is ők árulták.

— Kialakulhatna ennek ugyanúgy egy világpiaca, mint — mondjuk — a hanglemezeknek?

— Elvben igen, a gyakorlatban pillanatnyilag nem nagyon hiszek benne. Olyan nagy adókkal terhelik az ilyesfajta vállalkozásokat, hogy ezt jelenleg magyar színház nemigen tudja megvalósítani. Ha az adózási szabályok módosulnának, akkor újra érdemes foglalkozni vele. Tudomásom szerint a Madách Színház próbálkozik a saját előadásai lemezfelvételével, de később derül ki, sikeres-e, gazdaságos-e, ha saját maga terjeszti.

— Ezek szerint teljesen elképzelhetetlennek tartja, hogy létrehozzanak egy produkciót, amit esetleg a színházban nem is játszanak, és videón forgalmazzák? Akár valami Muppet show-hoz hasonlót . . .

— 1400 előadást tartunk egy évben. A bemutató pillanatáig dolgozik a műhely, a bemutató délutánján már a következő előadás díszleteivel, bábuival foglalkozik. Ilyen körülmények között nem tudunk plusz feladatokat vállalni.

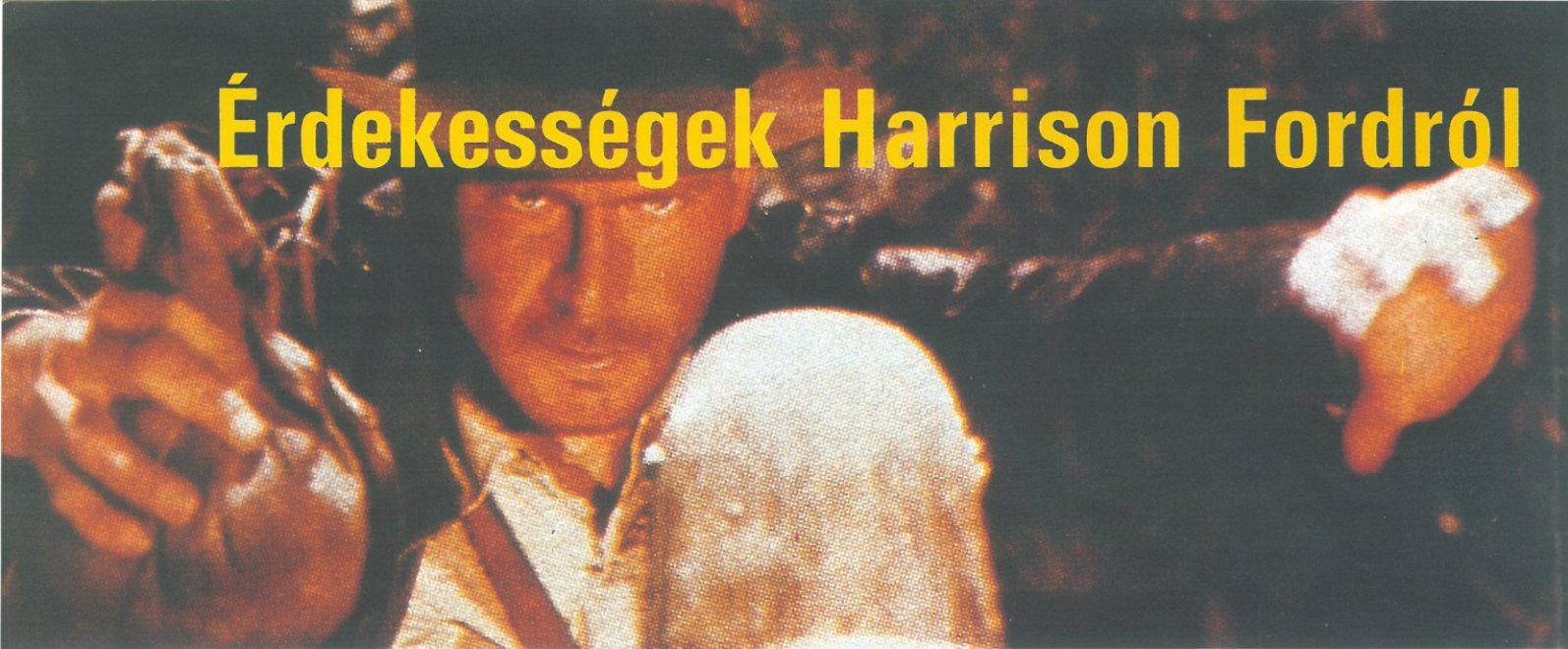
Bóta Gábor

BÁB A VIDEÓN

Beszélgetés dr. Szilágyi Dezső igazgatóval

Érdekessegek Harrison Fordról

Minden idők öt legsikeresebb filmje közül négyben – Csillagok háborúja, A Birodalom visszavág, A Jedi visszatér, Az elveszett frigyűzde elrablói – főszerepet játszott, sőt, majdnem az ötben, ha az E.T.-ből, amelyben Elliott tanárának figuráját alakította, ki nem vágják...

Természetesen *Harrison Fordról* van szó, akit Han Solóként vagy Indiana Jones alakjában szívébe zárt a közönség. De mit tudunk még róla azon kívül, hogy jóképű, keményöklű, rokonszenves hősöket alakít a filmvászonon?

1942. július 13-án született Chicagóban, apja ír, anyja pedig orosz származású. A középiskola elvégzése után a wisconsini egyetemre iratkozott be, angol-filozófia szakra. A választott tárgyak azonban nem érdekelték igazán, ezért szunyókált a padban, vagy hanyagolta az előadások látogatását. El is tanácsolták az egyetemről, a diplomavizsga előtt néhány nappal...

Bár sem állása, sem jó kilátásai nem voltak, feleségül vette diákkori szerelmét, Maryt, minden holmijukat bepakolták egy Volkswagenbe – belefért –, és elindultak Los Angeles felé. Az ifjú férj ugyanis úgy döntött, hogy színész lesz. Egy amatőr előadáson felfigyeltek rá a Columbia Stúdió tehetségkutatói és szerződést ajánlottak neki. Ez heti 150 dollárt jelentett, de más semmit. 1966-ban mégis kapott egy epizódszerepet a *Dead Heat On a Merry-Go-Round* (Holtverseny a körhintán) című filmben, amelyben egy szállodai boyt játszott. A bemutató után összekülönbözött a Columbia igazgatójával, aki simán kirúgta a nagyszájú ifjoncot. Ford átment az Universalhoz, ahol számos gengsztert és katonát alakított. De ezek csak epizódszerepek voltak, s ráadásul Antonioni *Zabriskie Point*-jából kivágták a sokat ígérő jelenetét, így már eleve volt a kis szerepekből. Élni azonban kellett valamiből, hiszen már két fia, Benjamin és Willard is megszületett. Szerencsére, lakásuktól csupán néhány sarokra volt egy könyvtár, amelynek az ifjú atya rendszeres látogatója lett. Fapári szakkönyveket kölcsönzött, megtanulta, hogyan kell tisztességesen összeilleszteni két fadarabot, végül a sztárok bútorasztalosa lett. Első munkája egy százezer dolláros stúdióberendezés volt Sergio Mendes számára. Ford a hónapok alatt csapta a szakkönyveket és nekilátott a munkának, végül természetesen minden remekbe si-

került. Ebben az időben szerezte az állandó forradást is. „Hazafelé autóztam – mesélte – és éppen a biztonsági övet csatoltam be, amikor nekem jött egy telefonpözna, majd pedig egy rossz sebész...”

1972-t írtak, amikor egy fiatal rendező, bizonyos George Lucas úgy döntött, hogy filmet csinál a hatvanas évek amerikai fiataljairól. Ismeretlen színészeket keresett, így talált rá Richard Dreyfussra és – egy barátja javaslatára – Harrison Fordra, aki a cowboykalapos, nagyszájú vagányt, Bob Falfát alakította. Az *American Graffiti* (nálunk *A rock nagy évtizede* címmel vetítették a Filmmúzeumban, majd a tévében) nagy siker lett, Ford pedig visszatért az asztalosságához, mert az kifizetődőbb szakma volt, mint a filmzés. Már nem volt félénk kezdő, szert tett némi önbizalomra, de hogyan tovább?

Coppola is felfigyelt rá és *The Conversation* (Magánbeszélgetés) című filmjében szerepeltette. Itt Gene Hackman partnereként egy fiatal titkárt alakított, de unalmasnak vélte a szerepet, ezért a figurát homoszexuálisra vette.

Ez idő tájt George Lucas már a Twentieth Century Foxszal tárgyalta egy bizonyos Csillagok háborúja című film elkészítéséről. Mindenki tudta, hogy az *American Graffiti* stábjából senkit nem akar szerepeltetni, Ford azonban – mint láthattuk – mégis belekerült a filmbe, természetesen véletlenül. Coppola kérésére egy polcrendszert épített a rendező irodájába, de éjszaka, mert nappal restelt volna a filmesek – kollégái – szeme láttára facsavarokkal bíbelődni. Egy napon azonban közbejött valami és fényes délben is ott kopácsolt. A szomszédban próbafelvételek folytak, a Csillagok háborúja női főszereplőjét, Leia hercegnőt keresték. Ehhez azonban valakinek olvasnia kellett a partner – valami Solo kapitány – szerepét. Ford éppen kéznél volt, kedvelte is Lucast, így szívesen segített neki. Egy idő múlva azonban már kissé nyugosn recitálta azt a szöveget, amelyről tudta, hogy csak videokamera előtt mondhatja el tucatszám alakkal... De azért olvasott rendületlenül. Talán ez a kitarítás volt, ami megragadta Lucas figyelmét, s így lett Han Solo – Harrison Ford. Az együttműködés mindkettőjük számára gyümölcsözőnek bizonyult. A színész gyakran kifogásolt dialógusokat; a stáb kedvenc szövegévé vált

Fordnak Lucashoz címzett mondása: „George, az lehet, hogy te le tudtad írni ezt a szart, de az biztos, hogy te se tudnád elmondani...” A rendező többnyire egyetértett a javasolt változtatásokkal, és a csapatmunka nagyszerű filmet eredményezett, hét kategóriában nyert Oscar-díjat 1977-ben.

Ford színészi karrierje tehát sínre került, a bútorkészítés már csak kikapcsolódás lett számára. A sikerre felfigyeltek más rendezők is, így kapott szerepet Paul Kagan *Heroes* (Hősök) című filmjében, amely a Vietnamból hazatért veteránokról szól. A forgatás kezdete előtt tíz nappal a rendező úgy döntött, hogy Ford nem középnyugati, hanem missouri fickót fog alakítani. A színész fogott egy magnót és elutazott Missouriba, hogy megtanulja az ottani akcentust.

Következő filmje Coppola *Apokalipszis*, most című alkotása volt, amelyben Lucas ezredest játszotta. Haját rövidre nyíratta, szemüveget tett fel és olyan sikeresen álcázta magát, hogy a filmvászonon még maga Lucas is alig ismert rá.

Peter Hyams a *Hanover Street* című filmjének főszerepét ajánlotta fel Fordnak. Ebben egy amerikai pilótát játszott, aki beleszeret egy angol ápolónőbe. A történet a II. világháború idején játszódik, de nem tűnt igazán izgalmasnak. Az újságírók kérdésére, hogy miért vállalta el mégis a szerepet, Ford így válaszolt: „Egy dolog motivált: még soha nem csókoltam meg a filmvászonon egy nőt sem. Azok a figurák, amiket eddig játszottam, szinte nemlétküliek voltak, itt meg számíthattam egy kis szerelmeskedésre. Ennyi az egész.”

A katona után egy bandita következett, Gene Wilder oldalán a *Frisco Kid* című, Robert Aldrich-filmben Tommy Lillard, a jó útra térő útonálló szerepét játszotta, majd ismét Han Solo lett a Birodalom viszárvágban.

George Lucas és Steven Spielberg együtt vakációztak Hawaiiiban, ahol néhány homokvár felépítése közben új filmek sztoriján törték a fejüket. Kitalálódott a Frigyűzde története, Spielberg vállalta a rendezést, de ki játssza a kalandortermészetű régészt? „Valami Harrison Ford-szerű figura kellene” – állapították meg nagy egyetértésben. Számos színésszel készítettek próbafelvételeket, de egyik sem nyerte meg a tetszésüket. Végül, ahogy

tudjuk, Fordé lett a szerep. A színész keményen dolgozott, a veszélyes jelenetekben sem helyettesítette dublőr. Indiana Jones nagy sikert hozott neki.

Ridley Scott ennek hatására kérte fel a Blade Runner (Szárnyas fejedelmű) című film főszerepére; a 2019-ben játszódó sci-fi történetben Ford Rick Deckard alakjában ismét sikert aratott. Ezután következett a Jedi visszatér, amiben Ford – valószínűleg utoljára – eljátszotta a vagány Solo kapitányt.

A Frigyláda sikere arra ösztönözte Spielberget, hogy készítsenek még egy Indiana Jones-filmet. A rettenthetetlen régészprofesszor – mint tudjuk – ezúttal Sanghaiban és Indiában kalandozik. Ford a legtöbb jelenetet most is dublőr nélkül csinálta, azonban egy kis balesetet szenvedett: leesett az elefántról. Azonnal Los Angelesbe repült, ahol lézeres kezeléssel meggyógyították hátsérülését, így folytathatta a hajmeresztő mutatványokat, dublőre pedig gyakran maradt munka nélkül.

Az ausztrál rendező, Peter Weir bűnügyi filmet készült forgatni, amelynek egy philadelphiai rendőrtiszt a főszereplője. A detektív hobbi: az asztalosmesterség. Persze hogy Harrison Ford játszotta John Bookot, aki egy amish közösség segítségével leplezi le a gyilkosokat. Ford alakítását a kritika kiválóan minősítette, Oscar-díjra is jelölték. A film címe Witness (A kis szemtanú), 1985-ben mutatták be.

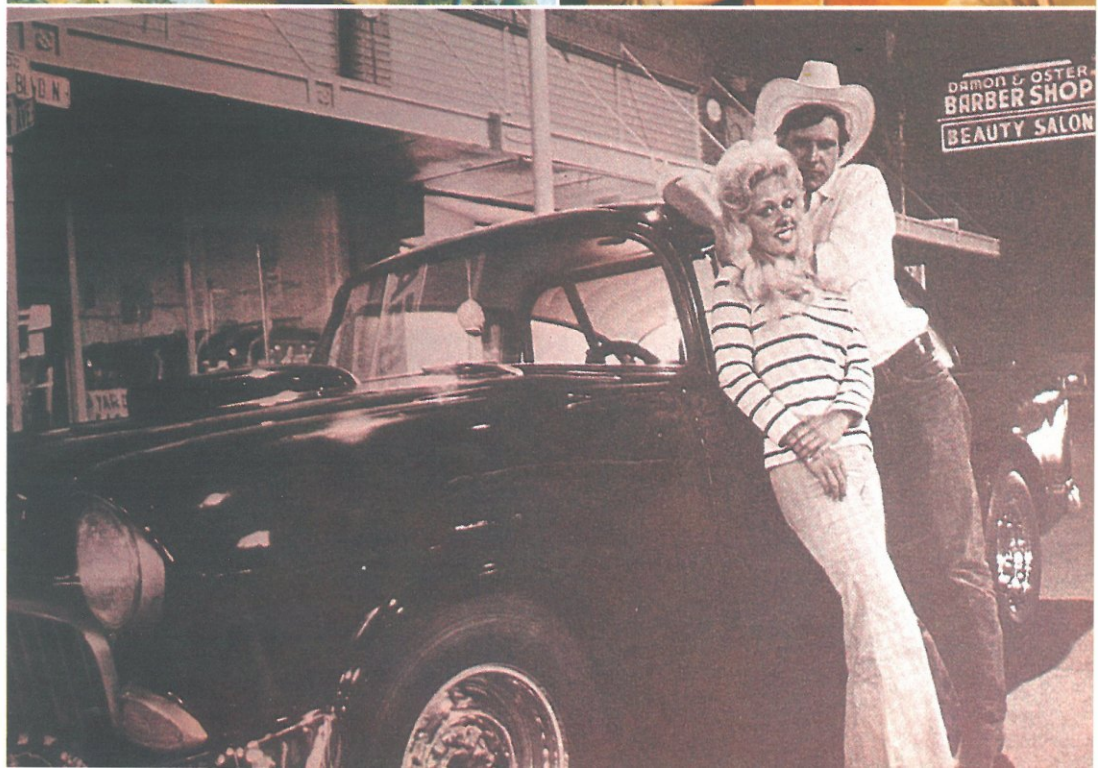
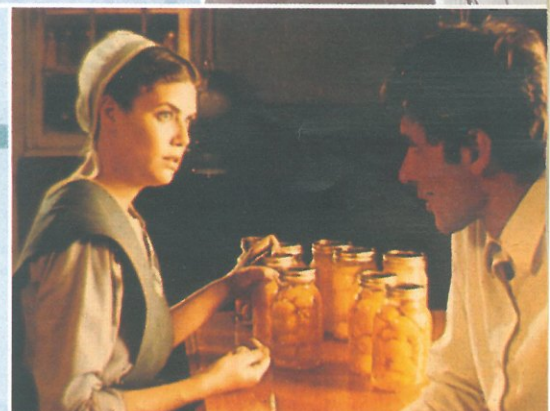
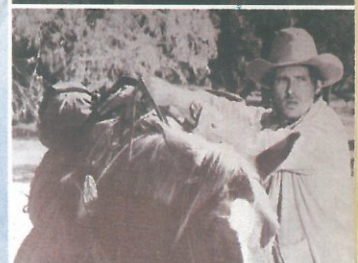
Peter Weirrel 1986-ban forgatták a Mosquito-Coast (Moszkitó-part) című filmet, ebben Ford Allie Foxot, egy amerikai családapát alakít, akinek elege lett a civilizációból és feleségével, valamint három gyermekével a közép-amerikai dzsungelbe költözik. Ford szuggesztív alakítása lenyűgözte a kritikásokat és a nézőket egyaránt.

Roman Polanski, a lengyel származású, ma már neves amerikai filmrendező Frantic (Eszesezett) című filmjét 1988 márciusában mutatták be. A főszereplő egy amerikai orvos, dr. Richard Walker, aki feleségével együtt Párizsba utazik egy orvoskongresszusra. Szállodájukból az asszony nyomtalanul eltűnik. A kétségbeesett férj a rendőrséghez fordul, de a segítség valami miatt késik. A hitchcocki beütésekkel dúszított filmben az orvost Harrison Ford formálja meg, egyensúlyozva az elkeseredés és a kétségbeesett elszántság között.

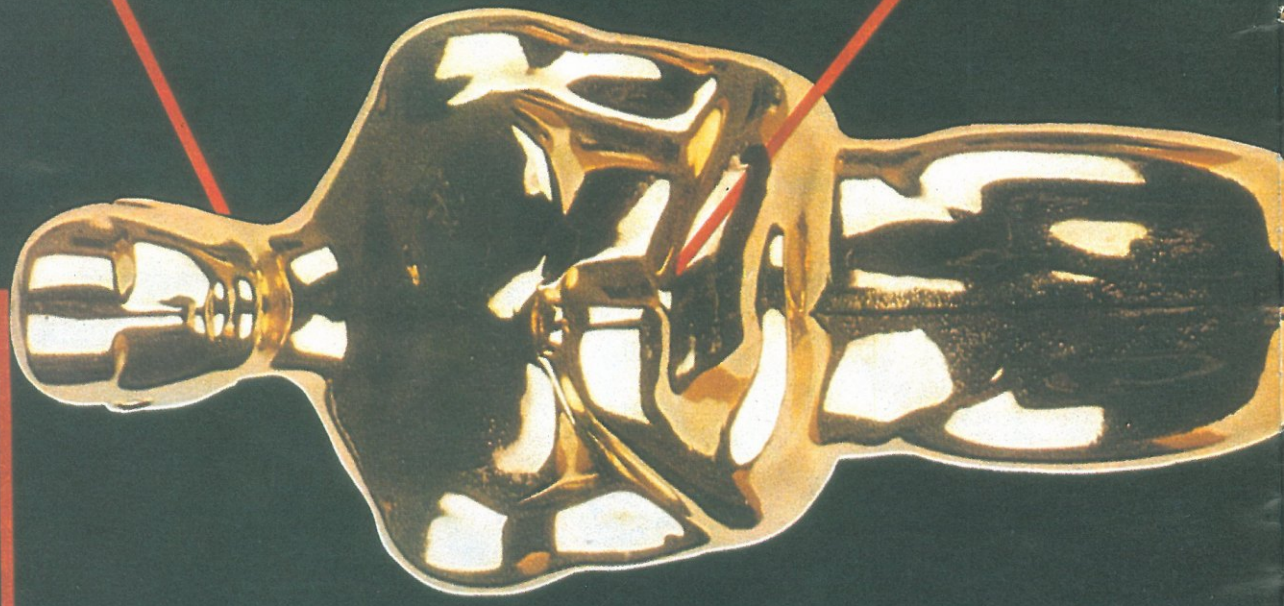
A színész magánéletéről keveset tudhatunk, Harrison Ford szigorúan őri családi titkait. Annyi mégis kiszivárgott, hogy majd húszévi házasság után elvált Marytól, két fia a volt feleségénél maradt, de apjukkal jó kapcsolatban vannak. Ford rövidesen újra megnősült, a második Mrs. Ford Melissa Mathison lett, Coppolának egykori babysittere, majd az E.T. forgatókönyvírója. A házaspár egyéves fiúkkal, Malcolmmal a wyomingi Jackson Holeban él, az emeletes ház berendezéséről persze az autódidakta asztalosmester gondoskodott. Két kocsijuk van, egy piros és egy fekete Porsche – ez minden, amit tudni lehet róluk.

Harrison Ford ars poeticája röviden összefoglalható: „A forgatókönyvírók és a rendezők a filmek poétái. A színész dolga, hogy elmesélje és hihetővé tegye a történetet. Mert ezek csak mozik...”

Trethon Judit

É L L E T N A G Y S Á G B A N

NÉV

„Award of Merit for Distinctive Achievements” vagyis: az elismerés díja a megkülönböztető teljesítményért. Ez a hivatalos elnevezés, bár napjainkban inkább csak a rövidebb változatot, mint az Akadémia Díját használjuk. Az első évben „The Statuette” — a kis szobor, szobrocska — volt a neve, és 1931-től ismerjük Oscarként. A név eredete ugyan vitatott (lásd: Oscar Story: 35. old.), de a hollywoodi díj végül is mint Oscar vált világhírvé.

ELGONDOLÁS

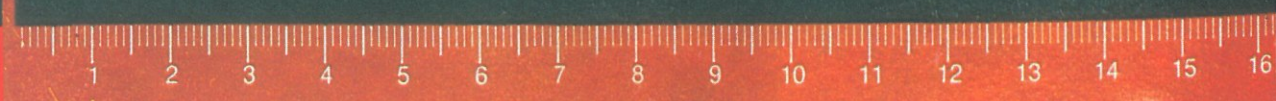
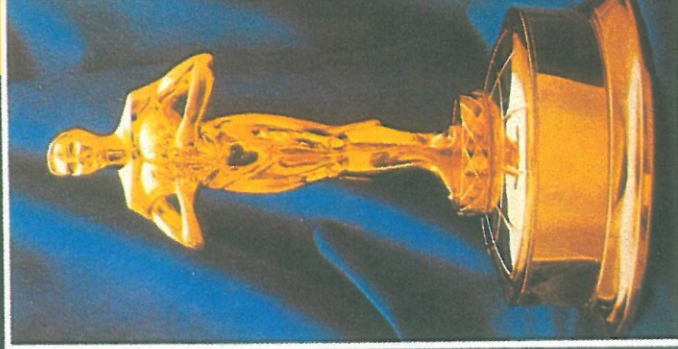
Miközben még javában folyt a dískurzus, hogy szobor, plakett vagy oklevél legyen az elismerés hordozója, a Metro-Goldwyn-Mayer művészeti igazgatója, bizonyos Cedric Gibbons, egy marcona, keresztesvívői kardot tartó alakot rajzolt a papírszalvétájára. Folyamatos kontúrokkal, az egésztest korának — „Machine Age” — oly kedvelt áramvonalas felfogásában. A kizárólag férfiak alkotta korai hollywoodi filmpar magától értetődőnek tartotta az alak hímnemű voltát, még akkor is, ha a késői neheztelők (értsd: akik nem nyertek) imigyen aposztrofálták: Se elméje, se heréje . . .

SZÜLETÉSE

Fogant az „Academy of Motion Picture Arts and Sciences” — A Mozgóképek Művészetének és Tudományának Akadémiája, röviden AMPAS — létrejöttékor, 1927. május 11-én. A napvilágot az első díjkiosztó ünnepségen látta meg, a hollywoodi Roosevelt Hotel Virág-termében, 1929-ben.

HAMISÍTVÁNYOK

Az Oscar valódiságát arról ismerhetjük fel, hogy mit tart a kezében. Míg az eredeti egy hosszú kardot fog, az utáztatok rendszerint babérkoszorút.

ELŐÁLLÍTÓ

A Southern California Trophy. 24 Oscar szükegíteltetik minden díjátartalék (arra az esetre, ha az eredetiek eltűnének) és újabb tartalékok a megosztva kiadott díjak részére. Ünnepegenként kerekén százszáz darab díj áll készenlétben.

ANYAGA

Az Oscar tömör (nem üregecs!); 92,5 százalékos ón és 7,5 százalékos tiszta réz ötvözece. Magassága 34,4 cm, súlya kb. 3 kg.

ARANYFÜST

Az Oscar nem tiszta aranyból készült, hanem egy milliméter vastagságú, 10 karátos aranybevonattal. Könnyen tisztítható, egy puha ruhadarabbal letörölve ismét ragyogó benyomást kelt. Az arany értéke hozzávetőleg 100 DM.

ÉRTÉKE

Az Akadémia darabonként 200 dollárt fizet. A nyertesek részére tilva van az Oscar továbbadása, azon egy eset kivételével, ha a vásárló maga az akadémia. Ekkor az intézet 10 dollár illetéket fizet. A visszavásárolt Oscaroakat az akadémia egyik könyvtárában, a Margaret-Herrick-Archivumban állítják ki. (Margaret Herrick az Oscar egyik feltételezett névadója volt.)

COPYRIGHT

Az alsó talapzat-gyűrűn az „AMPAS” felirat látható, ez a rövidítése a fenntartott jogoktól, mely a díjat kibocsátja. Az akadémia szigorú kiadói jogokat gyakorol, például: a többszörösen kiadott filmek hirdetésének kivételével a díj semmilyen kommersziális célra fel nem használható. Vagy: magánszemélyek sehol sem vásárolhatnak eredeti Oscart, ez ugyanis büntetendő.

TALAPZAT

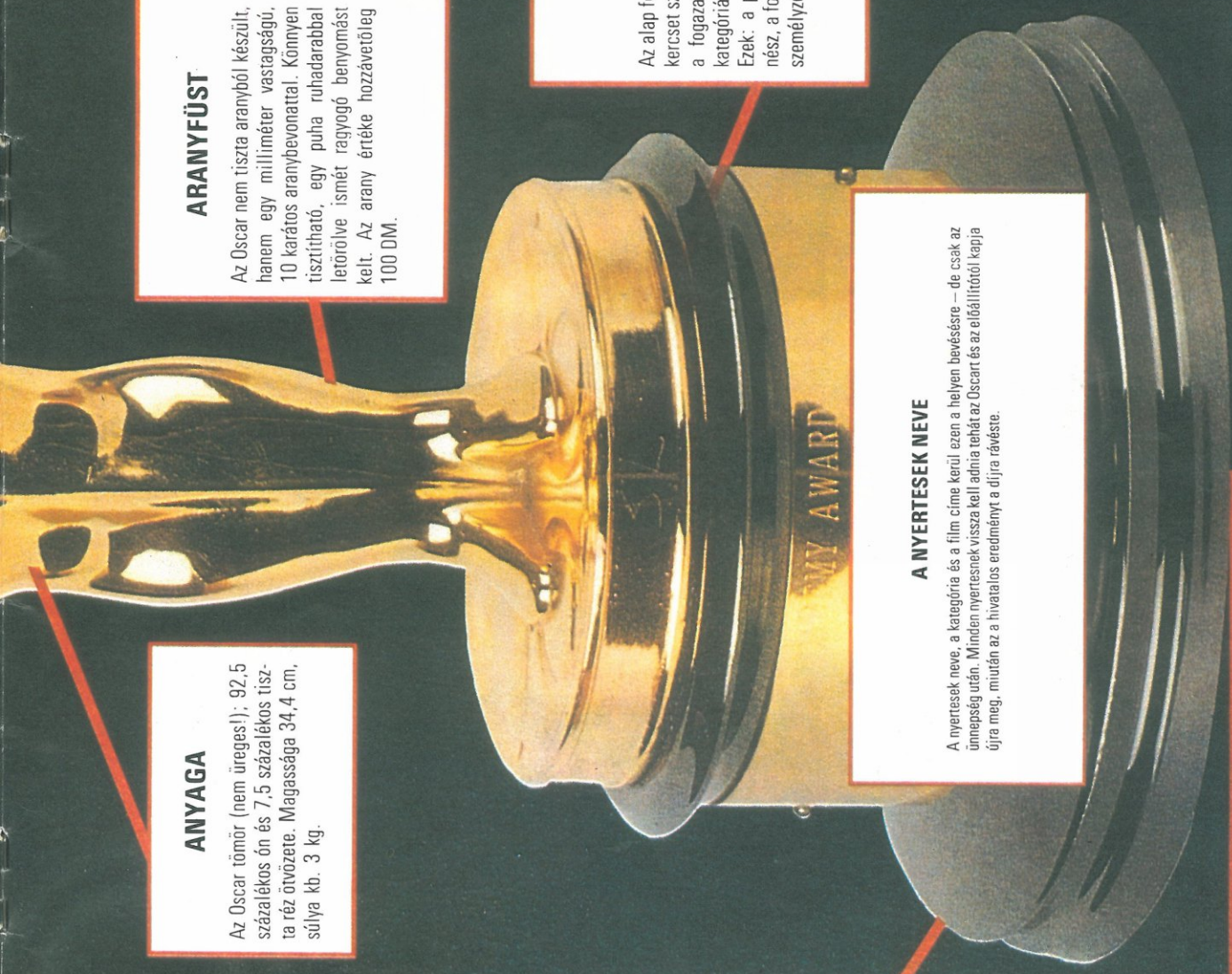
Az alap felsőrésze eleinte egy filmtekercset szimbolizált, öt üres kockával a fogazat között, az eredetileg öt kategóriában kiadott díjak számára. Ezek: a producer, a rendező, a színész, a forgatókönyvíró és a technikai személyzet egy tagja voltak.

A NYERTESEK NEVE

A nyertesek neve, a kategória és a film címe kerül ezen a helyen bevésésre — de csak az ünnepecs után. Minden nyertesnek vissza kell adnia tehát az Oscart és az előállítótól kapja úja meg, miután az a hivatalos eredményt a díjra rávéste.

NÉPSZERŰSÉG

Az Oscart a világ legismertebb díjaként tartják számon. 65 országból, több mint egymilliárd ember nézi, hallgatja, olvassa minden évben, hogy mi történik a díjátadás során — egyedül talán a labdarúgó-világbajnokság versenyszorozata konkurálhat vele. A Nobel-díj ugyan magasabb elismeréssel és több pénzzel jár, de az Oscar népszerűségével távolról sem vetekedhet.

A WARNER HOME VIDEO
HÍREIBŐL

Superman 50 éves

Superman 1987-ben ünnepelte 50. születésnapját. Ebből az alkalomból dobta piacra a Warner Home Video a „Superman IV”-t, Christopher Reeve-val és Gene Hackman-nal a főszerepben. Kihoznak egy kazettát „Superman legjobb televíziós kalandjai” címmel is, mely összeállítást tartalmaz a híres hős televízióra készült sorozataiból.

Aki ügyel a részletekre . . .

A Brian de Palmas filmjében („The Untouchables”) Al Caponét alakító **ROBERT DE NIRO** felkereste a hajdani gengsztervezér fehérnemű-készítőt és 150 (!) dolláros darabárért megrendelte ugyanazokat a selyem alsónadrágokat, melyeket hírhedt elődje viselt. Valószínűleg ez az apró részlet is a színész szerepbe történő beleélését segíthette, mert a filmben a jeles ruhadarabokból semmi sem látható.

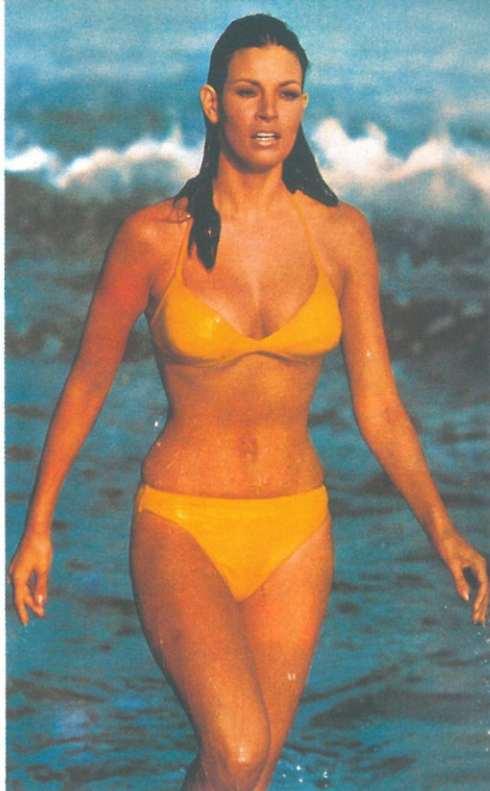
Pedig Al Capone letolt nadrággal! . . .

A nagy klasszikus filmek népszerűsítése és kölcsönzés helyett a vásárlás ösztönzése céljából a **Warner Home Video** 240-ről 120 francia frankra csökkentette a „Screen Legends” sorozatban megjelenő régi nagy filmklipok kazettáinak árát. Olyan világhírű filmeket láthat a közönség ezeken a valóban olcsó kazettákon, mint a Mi történt Baby Jane-el? vagy a Nem félünk a farkastól.

Csak nagyvonalúan.

Az ez évi Oscar-díjjal kitüntetett Cher a „We All Sleep Alone” c. video készítése közben barátjával, Rob Camillellett egy Ferrari Testarossa típusú sportkocsin ülve száguldozott. Mivel az autó annyira megnyerte az ifjú kedves – 18 évvel fiatalabb Chernél – tetszését, a forgatás után a színész-énekesnő csekély 250 ezer márkáért meg is vásárolta neki.

Jog a halálra – bátorság a csúfságra

RAQUEL WELCH – 45 évesen is gyönyörű – megannyi szex-lady szerep után igazi színészalakítást nyújt a „Right to die” című, Paul Wendkos által rendezett filmben. Egy halálosan beteg asszonyt mutat be – vállalva az öregedést és a megcsúnyulást is a drámában –, aki a saját haláláért folytat harcot.

Az ígéret szép szó . . .

Tizennégy évi együttélés után Angelica Huston kiadta Jack Nicholson útját.

Már nem tudok arra várni, hogy mikor leszek anya vagy feleség – nyilatkozta a híres rendező, John Huston leánya –, pedig a papa halálos ágyánál megígérte.

Pop-nosztgy;

A szovjet hírügynökség, TASZSZ, a Melodia hanglemezyártó céggel együttműködve egy video toplista megvalósításán munkálkodik. Száz városban hirdettek akciót és kérték a népszerűségi listák levélben történő beküldését. Ezek össze-
sítése és a Melodia által megadott lemez eladási számok alapján videoklipet készítenek a hűz legnépszerűbb együttessel és előadóval.

A nyugatnémet Hirschmann antenagyártó, a magánvállalatok történetének legnagyobb forgalmát bonyolította le a múlt évi 450 millió márkás bevételével az NSZK-ban.

Új film – új szerelem

Néhány ránc és ötmillió dollár – ennyibe került Sylvester Stallonének a válás Brigitte Nielsentől, de most ismét az igaz szerelemtől áldodik Vanna White (30) nevű új barátja oldalán.

Visszaadta az önbecsülésemet! – nyilatkozta Sly. A Rambo III-ban pedig újult erővel küzd a gonosz orosz ellen és természetesen egyedül felszabadítja Afganisztánt.

Rambo, mi lenne velünk nélküled! . . .

BURT REYNOLDS a 46. filmjét forgatja Hollywoodban. Az utóbbi évek nőbájlánya a „Smoke” című produkcióban egy exrendőrt játszik, aki gyilkossággal vádolnak.

Egyébiránt Reynolds a rákényszerített „macho” szerepekből ki-kibújik, gondoljunk csak Mel Brooks „Silent Movie”-jára, vagy a Woody Allen által rendezett „Amit mindig is tudni akartál a szexről . . .” c. filmben vállalt szerepeire.

Video-maffia

A műsoros kazetták legszélesebb választékával minden valószínűség szerint a duisburgi államügyészség raktára rendelkezik. Mint nemrég egy sajtótájékoztatón bejelentették, az egész NSZK-ra kiterjedő rendőri akció során 33 városban 17 ezer katalógópiát, 166 készüléket és egyéb másolásra alkalmas berendezést foglaltak le, 20 millió márká értékben. 46 személyt tartóztattak le, közülük 31 kapott büntetésként szabadságvesztést. A felszámolt maffia elsősorban nyugdíjasokból és munkanélküliekből állt, akik az elmúlt három évben több mint 200 mozifilm jogtalan másolásával egészítették ki a jövedelmüket. A kár, amit a jogdíjsértéssel a nyugatnémet film- és videoiparnak okoztak, évi 500 millió márkára tehető.

HÍRKLIP HÍRKLIP hírkliP HIR klip

A popsztár **MADONNA** több filmmel is a háta mögött játssza a „Kék angyal” felújításának a főszerepét. A film – amely egykor Marlene Dietrichet tette egycsapásra világhírvé – neves stábját mutathat fel. Producer Diane Keaton, rendező Alan Parker, forgatókönyv Neil Jimenez. Angyal!

Dennis Hopper legutolsó filmjének – „Colours” – főszerepét **MADONNA** agresszivitásáról hírhedt férje, **SEAN PENN** alakítja. A filmben utcai banditákkal küzdő Penn a valóságban is alkalmazhatta szerepét; Malibu üdülőhelyén fekvő villájukba egy szép napon öt fickó akart betörni, ám a színész sógora segítségével elhárította a támadást.

Amerikai filmpiac:

Tíz nap alatt 157 millió dolláros forgalom! A Los Angelesben rendezett amerikai filmvásáron 22 ország 227 filmtársasága érte el ezt a rekordot. A bemutatókon 359 film szerepelt a vásznakon.

Bulgáriában is megkezdődött a videokészülékek gyártása. Az Elektra nevű állami vállalat Philips licenz alapján a csehszlovák Tesla cég segítségével készíti a rekorderokat.

HÍRKLIP HÍRKLIP HÍR

Egy filmsorozat volt sztárjaként – kivált, ha az illető külső megjelenése ezt eleve adja – igen nehéz új, tartalmasabb szerepekben az elvárásoknak megfelelni, az előítéletekkel megküzdeni. Charlie egyik angyalának, **FARRAH FAWCETT**-nek úgy tűnik sikerül. Miután az „Extremities”-ben játszott alakításával elindult ezen az úton, most Alan J. Pacula kérte fel új filmjének – See You in the Morning – főszerepére. Partnere Jeff Bridge.

Mire jó még? . . .

Skóciában a katolikus egyház egy tizenkilenc perces videokazettával próbálja az egyes helyeken már krónikusnak mondható lelkipásztorhiányt pótolni. A gyóntatás problémája még nem megoldott . . .

Az excentrikus popsztárról, Michael Jacksonról jó hírek érkeznek. Nemrég 600 ezer dollárt ajánlott fel a „United Negro Fund” javára, majd dicsérő szavakkal illette pályakezdő húga, Catoyo első kislemezét.

A szerepválasztásban új utakat jár be **LIV ULLMANN** is. A Jeannine Meerapfel által rendezett és Argentínában forgatott mű inkább a kalandfilm kategóriába tartozik, ami Ullmann-nál nem megszokott. Egyébként elrabolt gyermekét kutatja a „La Amiga”-ban.

September – ez a címe **WOODY ALLEN** új filmjének, s a rendezőt megint csak nem lehet azzal vádolni, hogy nem lelki problémákat feszeget. Változás viszont legutóbbi munkáihoz képest; Mia Farrow mellett egy általa eddig nem foglalkoztatott színész, Elaine Stritch játsza a főszerepet.

A hollywoodi filmek videováltozatai rekordmennyiségben találnak gazdára az USA-ban. A filmforgalmazók megállapítása szerint azonban a video még akkor sem bír elhúzóerővel, ha a kazettákat a filmpremier időpontjában dobják piacra. A sikerlistát – messze túl a 300 ezres csúcson – Oliver Stones Vietnam-eposza a „Platoon” vezeti (380 ezer), ezt követi a „Dirty Dancing” és a „Predator” (mindkettő 360 ezer), majd a „Robocop” (340 ezer).

Mellesleg . . .

Michaela Miti (18) az olaszok legújabb büszkesége a pornófilmek terén, már ötödik filmjét forgatja ebben az évben.

Östetehetség vagyok – mondja –, de magánemberként is sokat gyakorolok. Gyakorlat teszi a mestert.

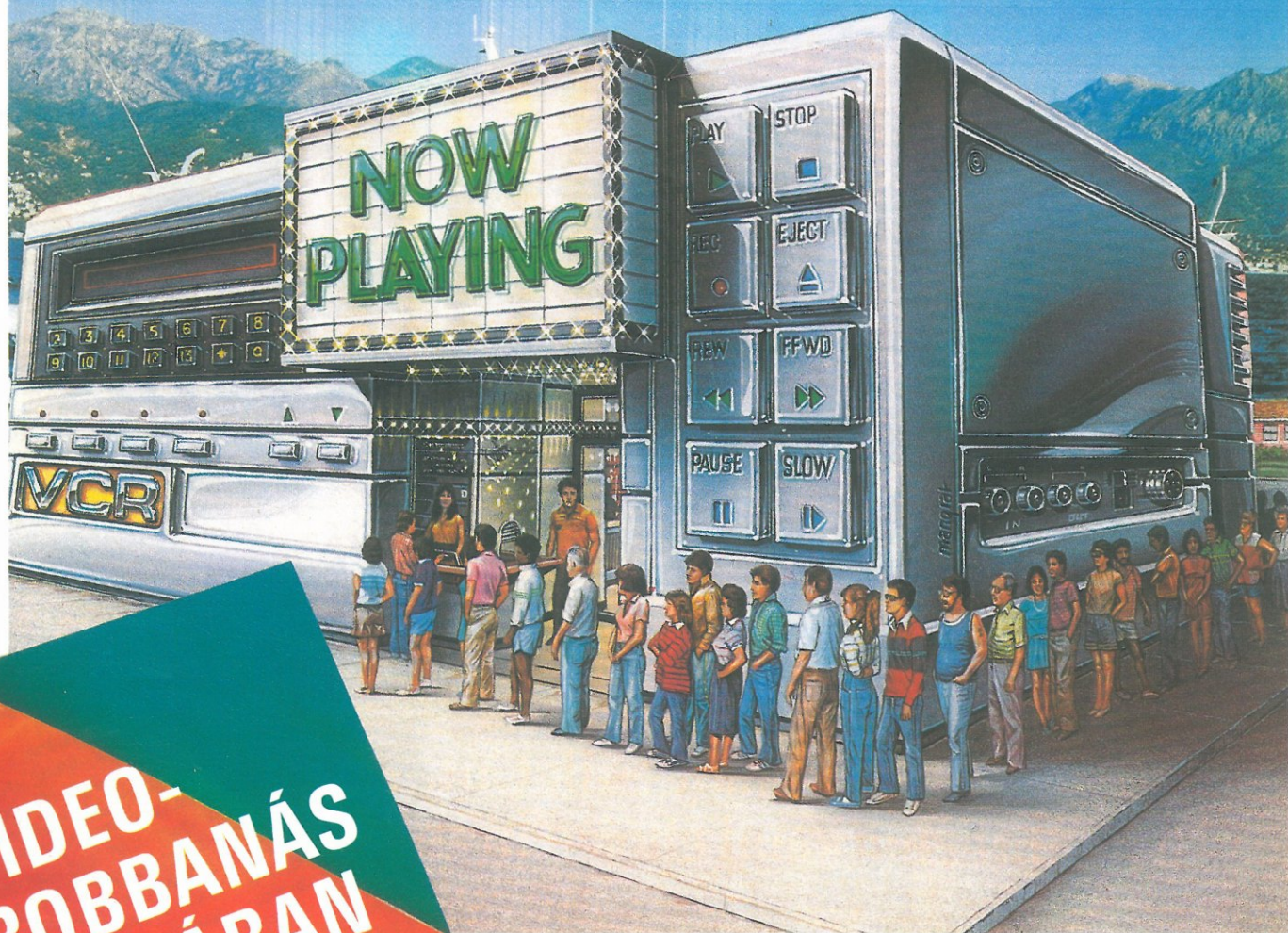
HÍRKLIP HÍRKLIP HÍR

HÍRKLIP HÍRKLIP

hírklip

HÍR klip

hírklip

VIDEO-ROBBANÁS ITÁLIÁBAN

Az olasz videopiacon 1986–87 a fordulat évei voltak. Többéves stagnálás után, melynek eredményeképpen Olaszország nemcsak Európában, de világszinten is az utolsó helyek egyikét foglalta el a videopiac nagyságát és jelentőségét illetően, az elmúlt két év során megduplázódott a háztartásokban lévő videokészülékek száma. Jelenleg minden tizedik televízióval rendelkező olasz család videózik, ám ezzel még mindig meglehetősen hátrul kullognak a sorban, hiszen az Egyesült Államokban, Nagy-Britanniában és Japánban például 50 százalék fölött van ez az arány. Ugyanakkor Olaszország a képernyőn látható filmek mennyiségében évek óta őrzi második helyét az USA mögött.

Milyen tényezők váltották ki a két évvel ezelőtti „robbanást” a video területén?

A jelenség szorosan összefügg az olasz televíziós sajátosságaival. Az 1976-tól gombamódra szaporodó magán-televíziós adók mintegy tíz éven keresztül olyan hatalmas mennyiségű műsorról, filmmel látták el a nézőket, hogy ez feleslegessé és érdektelenné tette a videót. Az óriási konkurencia következtében azonban mind az állami televízió három csatornája, mind a több száz magánadó filmkínálata egyre inkább a kommersz, tömegfogyasztásra gyártott és meglehetősen igénytelen filmek irányába tolódott, kielégítetlenül hagyva a színvonalasabb szórakozás, a kultúra iránti igényt. Ezzel párhuzamosan a negatív tendencia erősödött a játékfilmeknél is, mely a sokat emlegett moziválsághoz vezetett.

A fentiek hatására megindult az amerikai, angol és hamarosan a hazai videoforgalmazó cégek elterjedése az addig szinte észrevétlen videopiacon. A rendkívül gyors növekedést jól érzékelteti a kazetta-eladásból származó bevételek emelkedése: míg 1986-ban a boltok az eladott 1,3 millió kazettából 80 milliárd lírát inkasszáltak, a következő évi 2 millió darab 140 milliárdos bevételt hozott. Becslések szerint 1988-ban a kiskereskedelmi forgalmazás 200 milliárdos jövedelemre számíthat ebből a forrásból, ami újabb 45 százalékos emelkedést jelent az előző évi forgalomhoz képest.

A forgalmazás olasz részről mintegy 30 cég kezében van, melyek számos nagyobb külföldi, főleg amerikai és angol (CBS-FOX Video, MGM/UA Home Video, Warner stb.) vállalattal osztják meg a piacot.

Természetesen sok az egészen alacsony tőkével, piacismeret, képesítés és szaktudás nélkül beindított vállalkozás, de ezek többsége általában csak néhány hónapig marad színen. Ők a kalózkodástól sem riadnak vissza a gyors meggazdagodás reményében — és gyakorta éppen ez okozza vesztüket.

Az üzlethálózat

1985-ben, a fordulópontra előtti utolsó évben még csupán 272 videokazetta-árusítással és -kölesönzéssel foglalkozó üzlet volt Olaszországban, és ezek egy része is csak mellékesen foglalkozott a videóval. A piac bővülésével ezek száma is rohamosan szaporodott: 1987 nyarán már 2000, az év végére pedig már megduplázódott a boltok száma! Miután az ország északi részén a televíziókészülékek aránya 54 százalék, itt működik a videoszaküzleteknek 61 százaléka. Érdekes adat az is, hogy a fiatal szakmában mennyire nagy az ifjúság aránya: a kiskereskedők 70 százaléka még nem töltötte be 34. évét.

Vásárlás vagy kölcsönzés?

Az olasz piacon 20 kölcsönzésre jut egy vásárlás — a kiskereskedelmi hálózat ennek megfelelően rendezkedett be. Százból harminc üzletben egyáltalán nincs eladás, és az országos átlag heti tíz kazettaeladás, szemben a 206 kölcsönzéssel.

Az 1987-es év a hivatalos statisztikák szerint 140 milliárd líra bevételt hozott a videokazetta-eladásokból. A kazettafogyasztók természetesen ennél lényegesen többet, mintegy 250 milliárdot költöttek szenvedélyükre. A különbség mintegy egyharmada pedig a feketepiacon beszerzett anyagok költségeit foglalja magába. A tavalyi év elején hozott szigorú kalózkodás elleni törvénytől (amely szerint 3 hónaptól 3 évig terjedő börtönbüntetéssel, valamint 500 ezertől 6 millió líráig terjedő pénzbírsággal büntetik a jogtalan filmfelhasználást, másolást és sokszorosítást) azt reméli a kulturális kormányzat, hogy az 50—80 milliárdra becsült feketepiaci forgalmat végre vissza tudja szorítani. A közönség véleménye szerint ehhez elengedhetetlenül szükséges lenne a még mindig magas kazettaárak és kölcsönzési díjak radikális csökkentése is.

A video, a mozi . . .

Becslések szerint a fentiekben jelzett adatoknak megfelelően a házi mozisba évente 700 ezer órányi játékfilm jut a megvásárolt és a kölcsönzött 27 millió órányi videokazetta révén.

A lapunkban közreadott top-listából megállapítható, hogy mind a mozi, mind a video területén legsikeresebbek a nagy amerikai filmek. Az 1987 év során legtöbbször kikölcsönzött 50 film között csupán 5—5 olasz film szerepelt, a többi kivétel nélkül amerikai!

. . . és a televízió

A videózás kiiktatja a televízió számos negatív tulajdonságát: nem szakítja meg a filmeket a legizgalmasabb jelenetek közben a reklám, nincs időhöz kötve, teljes a választási szabadság, nem marad ki részlet a filmből telefonhívás vagy egyéb váratlan esemény közbejövetele miatt, hisz bármikor lehet folytatni.

Ugyanakkor a videónak a televíziótól való függőségét mutatja a kazettára televíziós adásból felvett műsorok és filmek nagy népszerűsége (57 százaléka a videózóknak csak erre használja készülékét!).

A filmszínházakban vetített játékfilmekkel szemben a video alulmarad a nézők értékelése szerint. Az összehasonlíthatatlanul jobb képminőség, a moziba járással járó „ceremónia”, a kollektív élmény a nagyvásznas vetítő mellett szól.

A videón leginkább nézett filmek összetétele egyelőre nagyjából megfelel a televízió kínálatából választott filmekével. Vezetnek tehát itt is, ott is az akció-, kaland- és fantasztikus filmek, elsősorban ezek között is az amerikaiak. Nagyon sikeresek Walt Disney rajz- és egyéb játékfilmjei a gyerekek körében, valamint az óriási mennyiségben importált japán rajzfilmek. Az utolsó helyeket foglalják el az operák és pornófilmek, bár az utóbbi esetében feltehetően nem tükrözi a valóságot a bevallott 3 százalékos arány. Legújabbban van némi javulás a művészfilmek, régi, klasszikus alkotások és egyéb, a nehezebb műfajhoz tartozó színvonalas művek területén — a forgalmazók becsülése szerint az ezek iránti igény a jövőben jelentősen nőni fog.

Útban a tömegfogyasztás felé

1987 végén egy piackutató intézet felmérést végzett az olasz videohelyzetről. Megállapították, hogy míg 2—3 évvel ezelőtt a videozás az elit réteg passziója volt, az utóbbi időben egyre inkább tömegfogyasztássá vált. Vannak ugyan olyan rétegek, diákok, fiatal értelmiségiek, akiknek körében a videozás aránya nagyobb az országos átlagnál, de az elterjedés gyorsaságát és általánossá válását az ország egészében a tömegpiac kialakulásához vezet.

A TEVERE-
PARTI
HOLLYWOOD

„Az autogramok ideje lejárt, itt a peresztrójka”

Már csak az Oscar hiányzik . . .

A Miss Arizonával az olasz színész sikereiben gazdag karrierre teszi fel a koronát. Marcello Mastroiannival Budapesten, januárban találkoztunk. A magyarok is körülrajongják: a közönség éppúgy, mint a kritikusok, a nők — és a rendezők. A teljes győzelemhez egyetlen dolog hiányzik: az Oscar. Hatvankét évesen, negyven évi filmszínészi pályafutással a háta mögött még mindig lan- kadatlan érdeklődéssel és lelkesedéssel mozog a papírmásék, a fény és a celluloid világában. Kíváncsisága hajtja az új irányába, ezért szeret külföldi rendezőkkel forgatni, utazgatni. A Matteo Spinola sajtófőnök által rendezett elegáns estélyen, Sándor Pál Miss Arizona c. filmjének első — premier előtti — bemutatásán beszélgettünk. Közben egy hölgy Marcellótól autogramot kér. „De drága, az autogramok ideje lejárt, itt a peresztrójka!” mondja kedvesen Mastroianni. De a hölgy csak áll, kezében tollal, mint egy mesterébe szerelmes iskoláslány.

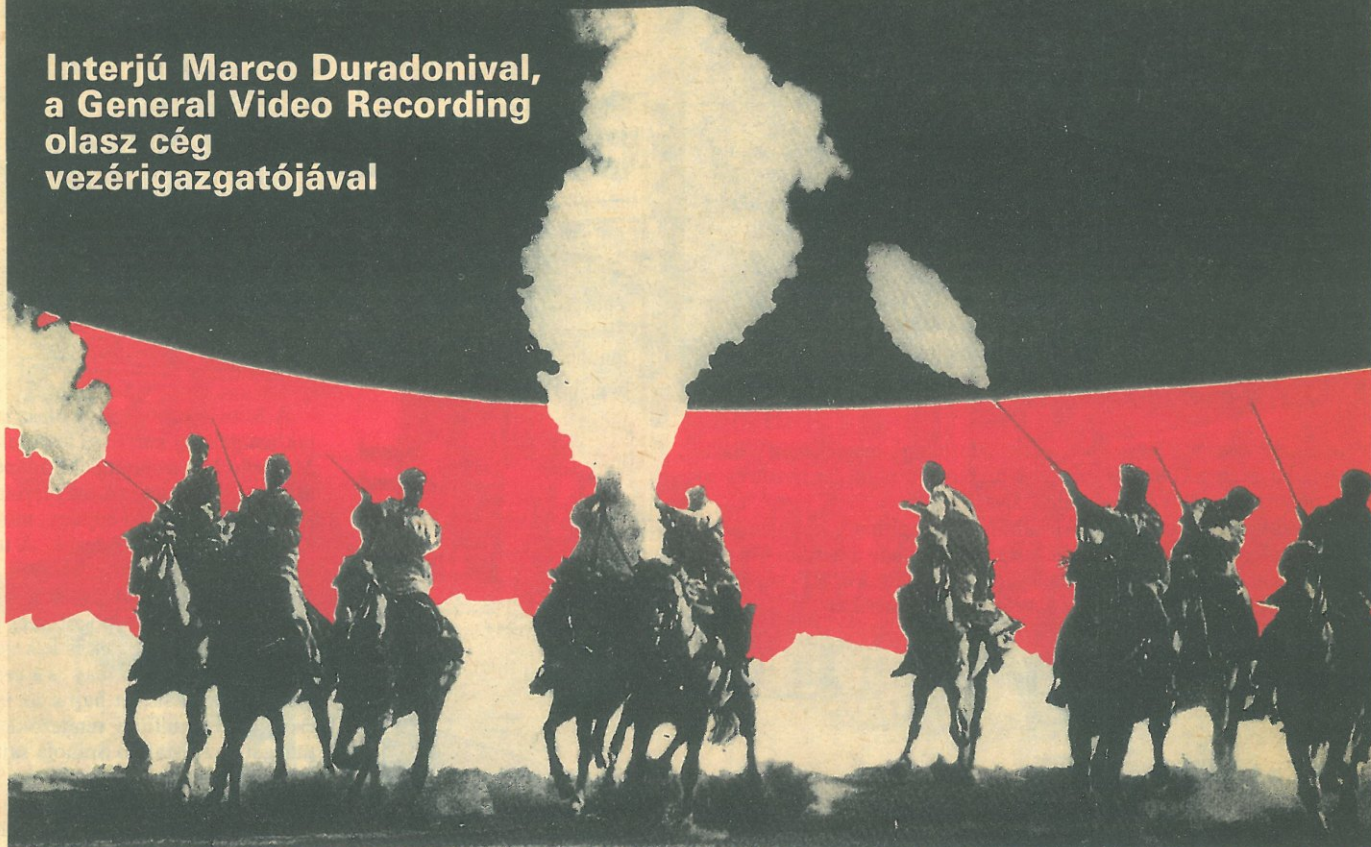
A Miss Arizona története a magyar fővárosban, 1920-ban kezdődött. Két sikertelen állást kereső művészt hoz össze a sors. A nő férjét megöli a rendőrség, a férfi menti meg őt magát és gyermekét. Olaszországba utaznak, ahol megalakítják az Arizona triót és improvizált előadásokkal szórakoztatják közönségüket. Kettejük között furcsa kapcsolat alakul ki. Mici szép, körüludvarolják, erkölcsi skrupulusai nincsenek. A férfi tisztában van kedvese árulásával, de ennek ellenére ragaszkodik hozzá, szenvedélye kiapadhatatlan, örök.

A harmincas években a pár ismét Budapesten él, ahol újkeletű gazdagságuknak (a Mici meggyilkolt férje által elrejtett gyémántoknak) köszönhetően megnyitják a hamarosan divatossá váló Arizona lokált. Közben kitör a második világháború, a kollektív tragédia személyessé válik. Sándort, aki félig zsidó, ráadásul rebellis hírében áll, deportálják, s bár Mici segítségével megmenekül, de már nem tudják a közös életet folytatni. Sorsukkal kapcsolatban számos kérdés maradt megválaszolatlanul. Egyesek szerint Sándor meghalt Auschwitzban, mások látni vélték évekkal később Dél-Amerikában. Tény, hogy a magyarok számára történetük legendává vált.

(szi)

Megunták a Westernt

**Interjú Marco Duradonival,
a General Video Recording
olasz cég
vezérigazgatójával**

Duradoni úr az 1988-as Magyar Játékfilmszemlére érkezett, immár második alkalommal járt Budapesten. A 40 éves, élénk, mindenre figyelő olasz úr a jelenleg legnagyobb videoforgalmazó magáncéget vezeti. Mint elmondta, ő volt az első vállalkozó, aki a magán televíziók uralta Itáliában videoval kezdett foglalkozni.

– Apám textilgyáros, engem is hasonló pályára irányított. Én azonban megszőktem, és néhány évig Nyugat-Európában csavarogtam. Mikor némi közgazdasági ismerettel és nagy filmszeretettel megtértem a pratói szülői házba, nehezen szerzett atyai hozzájárulással – és persze tőkével – megalapítottam videokazetta másoló és sokszorosító vállalkozásomat. Ez 1980-ban volt, az országban mintegy 400 privát televízió működött, őket láttuk el filmszalagról kazettára másolt műsorokkal.

Forgalmazási tevékenységünket 1982-től kezdjük, kizárólag hazai gyártású filmek kazettás kihozatalával. Néhány év alatt igen jó és szilárd kapcsolatokat építettünk ki a francia Gaumont, az NSZK-beli Beta Film, a svéd Svenska Filminstitut és a Sovexport-film vállalatokkal, és egyre több külföldi filmet mutattunk be az akkor már fejlődésnek indult, de még mindig szűk videopiacon. Jelenleg az olasz piac 10 százalékát látjuk el kazettával. A G. V. R. ezzel a legnagyobb olasz cég videopiacon, minthogy a forgalom legnagyobb része amerikai cégek kezén megy át. A katalógusunkban szereplő

mintegy 500 cím között szép számmal találhatók Fassbinder, Wenders, Godard és Antonioni filmjei.

– *Rengeteg kis videoforgalmazó cég alakult a 80-as években, és közülük 1–2 év múlva jó néhány csődbe ment vagy egyszerűen megszűnt. A General Video Recording hogyan maradt fent?*

– Mikor minden videoforgalmazó kasszasiker, azaz kommersz filmeket keresett, mi már éreztük, hogy a közönségnek előbb-utóbb elege lesz ezekből, és az igényesebb alkotások felé fordul. Ez történt a televíziók által sugárzott hatalmas mennyiségű film esetében is. Óriási a választék, de valójában minden adó kaland-, western vagy makaróni-western műfajba tartozó filmet sugároz, és ezektől lassan mindenki megcsömörlik. A videopiacon hasonló jelenséget tapasztalni. Egyre többen keresik a hajdani nagy mozi- és televíziós sikereket, a neorealizmus, a francia új hullám, és nem utolsósorban a már klasszikus számba menő művészfilmeket. És egy egészen új irányzat: olyan, Olaszországban eddig be nem mutatott alkotások kazettán történő megjelenítése, melyek híre nemzetközi filmfesztiválokról, sajtóból már eljutott a közönséghez, és most örömmel nézi meg házi moziában is.

– *Hogyan találkoztak a magyar filmmel?*

– Első ízben egy pratói moziban láttam magyar filmet, az Angi Verát, Gábor Pál

Olaszországban is nagy sikert aratott filmjét. Annyira tetszett, hogy elhatároztam, kihozom videokazettán. Közvetlenül ezután láttam a Mephistót, Szabó István Oscar-díjas alkotását. E két filmre a milánói filmvásáron sikerült is megállapodást kötnöm a Hungarofilm képviselőivel. A közönség jól fogadta mindkét művet, bár igazán jól csak a Mephisto kazettáit adtuk el. Az utóbbi két évben átvettem videoforgalmazásra Jancsó Miklós Szegénylegények és Még kér a nép, Kovács András Ménesgazda, Makk Károly Egy erkölcsös éjszaka és Sándor Pál Szerencsés Dániel c. filmjét, továbbá mintegy három órányi rövid animációs filmösszeállítást, gyermekek számára. A tavalyi játékfilmszemlén láttam Jancsó Miklós Szörnyek évadja c. alkotását, melyet nemcsak video, hanem televíziós forgalmazásra is átvettem.

– *Befejezésül a szokványos kérdés: mik a tervei?*

– Az olasz videopiac dinamikusan nő, és én hiszek a videózás jövőjében – a magyar videózásban is. Szeretnék szorosabb együttműködést kialakítani a Hungarofilmmel, mely a magyar filmek olasz videoforgalmazása mellett egyéb tevékenységre – például közös szinkronizálás, sokszorosítás stb. – is kiterjedne. Úgy vélem, hogy ez a magyar filmek szélesebb körű bemutatását is lehetővé tenné.

RÉZ ANDRÁS:

BÁDOGLAVÓR

Katika, a pultoslány egy valaha mozaikkal kirakott oszlopnak támasztotta el nem hanyagolható csipejét és úgy itta Nadály szavait, mint egy partra vetett tengeri szivacs. Nadály egy arrivált üzletember gesztusaival magyarázott.

– Nézd, cica, ma már csak a hülyék fektetnek be a mikroelektronikába. Idegenforgalom! Az igen! Sportturizmus, gyógyturizmus, új romantika, a rusztikus lét újrafelvezésének varázsa!

A villámcsapásszerű igazságok feltolulását senki nem zavarta meg: a Kishuncut eszpresszóban rajtuk kívül – szokás szerint – senki nem volt. Katika is tudta, hogy a vendégek majd csak munkaidő után kezdenek szállingózni, hogy gyors háromcentes felekkel borítsák homályba a marha főnököt, a cemende kollégánót és a munkahelyi belvillongásokat. De az álmos hétfő délelőttöt egyelőre ilyen veszély nem fenyegette, és Nadály már éppen készült, hogy mélyrehatóan analizálja a restriktív gazdaságpolitika várható következményeit, amikor dült tekintetű, Nadállal egyidős, de kissé erőteljesebb testalkatú férfi hatolt be a műintézetbe.

– Hol a francba voltál, Mahorka? – dörrent rá Nadály. – Tegnap egész este itt dekkoltam. Hol a pénz? Mahorka leheppant a kis presszóasztal mellé és keserűen sóhajtott.

– Végeztem Tatjánával!

– Hogy értem ezt?

– Érdemtelennek bizonyult. Nem tudta tartani a lépést a korrall, továbbá Vakegérrel, Pajkossal, Szellővel és Babámmal.

– Ezt úgy értem, hogy ...

– Értsd úgy! – Mahorka egy marék aprót zúdított az asztalra – Ennyi maradt!

Katika tekintete elsötétült. A fent nevezett csipőt elvonta az oszloptól, s egy sokat szenvedett, de meg nem tört komisszárlány büszke tartásával visszavonult a pult mögé.

– A lovin hagyta az összes pénzünket? – faggatózott nem túl kíméletesen Nadály.

– Naná, majd alapítványt létesítettem belőle!

– Azt hazudta, hogy már a nagyapád is menő tipszter volt!

– Ezt a hangot kikérem magamnak! – húzta ki magát Mahorka. – A nagyapám igenis a legmenőbb tipszter volt. Sajnálom, úgy látszik, ez genetikusan nem öröklődik.

– Meghalsz, Mahorka! – sziszegte Nadály. – A lovak elé vetlek!

– Hátrább az agarakkal!

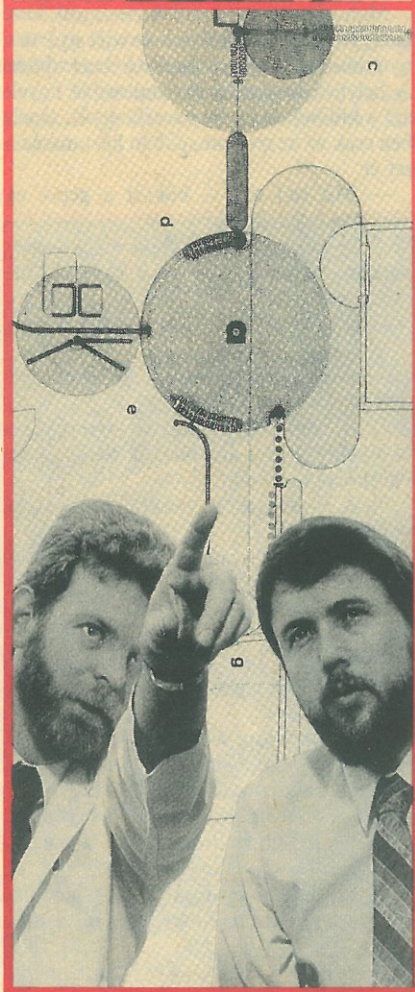
– Nem lehet, hogy a nagyapapa az agarverenyen volt tipszter? Hogy a kutyák tépnék a ...

– Nana! Nanana! A pénz fele az enyém volt ...

– A cégé volt. A mi kis vállalkozásunk teljes tőkét játszottad el. Most mi a bánatot kezdjük?

– Szereztem egy jó melót.

Nadály magában izlelgette Mahorka szavait. Ilyet már rég nem hallott. Amikor Mahorkával kettesben megalakították kisvállalkozásukat „Durchmars” néven, szentül meg voltak győződve róla, hogy néhány héten belül korbáccsal kell elkergetni a meg-

rendelőket. A kicsiny cég ugyanis fantasztikusan alacsony áron fantasztikusan profi szolgáltatásokat kínált. Első nagyobb reklámkampányuk sikeresnek volt mondható. Az „Ön még ki sem találta, mi már elvállaltuk! Teljes Diszkréció! DURCHMARS” – szövegű apróhirdetesként feladott reklámra tizenötven jelentkeztek. Üzlet azonban nem köttetett: megválaszolatlanul hagyták azt a nyolc levelet, amelyben fölöslegessé vált feleségek, férjek, anyósok, szomszédok és főnökök lassú, de fájdalmas másvilágra segítésére kérték fel őket. Négyen tőkéstársat kerestek garantáltan világraszóló találmányaik megvalósításához, mivel azonban a kis-

vállalkozás ösztökéje egy kivénhedt mikrobusz volt, ezen találmányok kiaknázatlanok maradtak. A fennmaradó három ajánlat kedvezőbb volt: egy úr, illetve két hölgy keresett kellőképpen diszkrét férfitársaságot. Az utóbbi két ügyféllel kurta előtárgyalásokat is folytattak, de végleges megállapodás nem jött létre. Nadály szövődményes mumpszára hivatkozott, Mahorka viszont ködösen célozgatott a szerzett immunhiányra. A folytatás sem volt sokkal fényesebb. Néha befutott egy-egy nagytakarítás, költöztetés, ha a rozzant VW-busz éppen működött, de az utóbbi időben már egy szafosabb kutyasétáltatás is jó fogásnak számított. Érthető hát, hogy Nadály – félretéve indulatait – felcsillant:

– Beszélj, Mahorka!

– Takarítás!

– Most azt várod, hogy kéjlihegjek? – kérdezte kissé hervadtabban Nadály. – Hol?

– Nem az a lényeg! Minden nap kellene takarítani!

– Anyám nem erre a pályára szánt!

– Nézd, a jégpályára nem mehetünk takarítani. Különben is, mi bajod van a löver-senypályával?

– Hogy én a lovak után? ...

– Nem után ... Alól ...

Nadály közelebb hajolt Mahorkához, tüntetőleg körbeszaglászta, majd intett a pultoslánynak:

– Katika! Ez az úr itten fizet és távozik!

– Ne csináld, Nadály! Egy rohadt buznyánk sincs. A házmaster frankón hitelbe enged be esténként a kapun.

– Üzletet hozz, te szkarabeusz!

– Értsd meg, hogy teljes a pangás. Van itt, ugye a gigantpulyka ...

– Büdös!

– Az alapozás ...

– Nehéz!

– A bádoglavór ...

– Micsoda???

– Tudod, olyan kerek és bádogból van. Van vagy ezer darab ...

– Mit kezdjek én ezer bádoglavórral?

– Talán ... lábáztatás ...

– Hol van nekem kétezer lábam?

– Esküszöm, csak ez van. A telepen, a raktár leghátsó sarkából előkerült ez az ezer bádoglavór. Még az ötvenes években ragadt be. Prima áru! Bizományba is adják. Az egész cakkumpakk húszezer. Ha egy hónap múlva fizetünk, az sem tragédia.

Nadály rámeredt Mahorkára, akin ettől végigszaguldott a hideglelés. Nadály csak meredt, Mahorka pedig csak borzongott, de szólni nem mert: tudta, hogy Nadályt elkapta a transz, s pillanatokon belül vagy egy zseniális ötlettel áll elő, vagy szimplán leköpi.

Nadály föleszmélt: a szemé fölcillant, izmai megfeszültek:

– Katika! Gyere csak ide, kiscicám!

– Egy rohadt fillért nem adok! – süvöltötte Katika, de Nadályt ez különösebben nem izgatta. Mahorkához fordult.

– Mahorka! Ez egyszer még megbocsátok. Nem! Ne csókolj kezét! Kihúzlak a bajból,

te lógané aspiráns. Hol van az az ezer bádoglavór?

A motoros rendőr kis híján lefordult a Yamahájáról. Lassan lehúzódott az út szélére, megállt. Levette a bukósisakját, és mélyeket lélegezve törölgette veritékes homlokát. Kétségtelenül meleg volt. A forró országot fölötti vibrálásban végre fölszívódott a tébo lyító jelenés. A páncélozott Marsbéli jármű, amelynek tompa, fényes fényű páncélzata alól muslica pötytyözte sárga zománc villant elő. És az a hang... A csörömpölés... S mintha mindezek mögött a „Take My Breath Away” foszlányai bújtak volna elő...

Az eszméletlen csörömpölés mögül a „Take My Breath Away” foszlányai bújtak elő, ahogy Nadály belerúgott az öreg autórádióba. A rádió a mikrobuszal egyidős volt. Ezen a rádión még valamelyik korábbi tulajdonosa azt hallgatta, hogy „Ember a világűrben!”. Nadályt ebben a pillanatban csupán az foglalkoztatta, hogyan lehetne a rádióval elnyomni az ezer bádoglavór zörgését. Mahorka megpróbált finoman vezetni a kátyús bekötőúton, amely J. L. McAdam skót mérnök (1756–1836) nevét viselte, de a lavórok nem akceptálták ezt a görcsös igyekezetet.

– És miért éppen ide, az isten háta mögé jöttünk? – érdeklődött Mahorka.

– A hely tökéletes! – közölte Nadály. – Itt az embereknek van pénze, de – szerencsére! – eléggé el vannak vágyva a külvilágtól.

– De itt azt sem tudják, mi a nyű az a parabola!

– Ha eddig nem tudták, most meg fogják tudni! – nyilatkozta ki Nadály. – Mi itt fényt fogunk gyűjtani!

– Ülni fogunk, Nadály! – aggodalmaskodott Mahorka.

– Igen. A Fórum teraszán és leszólitgatjuk a kis bombázókat.

Feltűntek a falu első házai. Mahorka kérdésen nézett Nadályra.

– Csak előre! Amíg meg nem látod az „eszpresszó” feliratot, mert az a kocsmá.

– Igen, de ott van telefon! Perceken belül lebukunk!

– Ha kinyitod a szád, akkor biztosan. Te csak ne gondolkodj, ez ügyis meghaladná a képességeidet. Én vagyok a főnök. Egy dologra ügyelj: ha én mondom valamit, az úgy igaz.

A rozszant VW-busz két tucat fölhergelt kutya kíséretében becsörömpölt az „Eszpresszó” elé. A motor lefulladt, az „Eszpresszó”-hoz címzett kocsmá ajtó elé csődült közönsége lassan kezdett visszazállingózni.

Kétségtelen, hogy ilyet eddig még nem láttak, de a megrázó víziót megkísérelték méltósággal kezelni: nem vetettek keresztet, nem köptek ki a válluk felett, és még Mahorkát sem törölték képen, pedig ez több helybélinek is megfordult a fejében.

Nadály pókerarcra a pulthoz lépett.

– Kérek két Pernod-t, kevés vízzel, sok jéggel!

A presszósfiú – a százharminc kilós Paja – kis hatásszünetet tartott, majd Nadály szemébe mélyesztette a tekintetét.

– A jég elfogyott!

– Akkor két fél vegyepálinkát!

Paja kitöltötte a pálinkát, majd az egyik poharat Nadály, a másikat Mahorka elé tolta, és figyelt. Nadály villámgyorsan betöltötte magába az egyik felest, majd maga elé húzta a másikat is, s egy mozdulattal leküldötte.

– A kolléga vezet – magyarázta a preszszósfiúnak, de nem sikerült egyetlen megértő mosolyt sem kicsikarnia. Nadály érezte, hogy az entréja nem volt igazán sikerült, de úgy döntött, most lépjen az ellenfél. Az ellenfél azonban nem kívánt lépni. Csöndesen méregettek őket. Nadály Mahorkához fordult.

– Menj ki, Józsikám! Hozd be a modulátort, mert ha beég, én nem fizetem ki a háromszázretet...

Mahorka egy perc múlva visszajött, kezében gyöngéden dajkálva a szovjet gyártmányú háromsöves cipőszáritó berendezést. A helybéli közönség elcsöndesedve figyelte azt a különösen értékes szerkentyűt, amelyben csak az az izé önmagában háromszázret ér.

– Mit tud ez? – bökött a gépre egy borostás helybéli lakos.

– Térerő, moduláció, frekvencia-diszkrépancia... Szóval, ami a parabola beállításhoz kell.

– Maguk a televíziótól jöttek?

– Hát... olyasmi...

– Tudja, mit vegyenek fel? – érdeklődött egy nagyon kövér.

– Mi nem tudunk fölvenni – magyarázta Nadály. – Mi antennákat szerelünk föl. Parabolaantennákat.

– A rossebbe! – gondolkodott el egy pufajkás.

– A műholdas adáshoz! – magyarázta Nadály.

– De mennyire, hogy ahhoz! – kontrázott Mahorka.

– Aztán mit lehet fogni azzal az antennával vagy mi az istennel? A sógorokat vagy a jugókat?

– Hát egyelőre semmit! – mondta bátran Nadály, majd gyorsan hozzátette – de jövőre fent lesz a tíz új műhold: a három német, a francia, az angol, a belga, a holland, az izlandi, a luxemburgi, az andorrai...

– Megette a fene azt is – sommázta borostás. – Hát ami van, az is olyan mint a...

– Ez nem olyan lesz! – sietett megnyugtanni Nadály.

– Ez nem! – licitált rá Mahorka. – Ilyen prima kis nők, meg a meccsek, meg a szexfilmek...

– Az asszony ki is kaparná a szememet – álmódzott a nagyon kövér.

A kontaktus lassan alakulgatott. A pufajkás azonban súlyos provokációra szánta el magát.

– Hát ha már így állunk, megmondhatnák nekem, hogy... vagy ha mégsem, akkor...! Igaz-e?

Nadály megdermedt. Pontosan észlelte, hogy a provokatív gesztus nem volt híján némi közelítésnek, érezte azt is, hogy hasonló tónusban kellene válaszolnia, de megfor-

dult a fejében az is, hogy a bádoglavórok kalandos történetét elmesélő írás ezt a párbeszédet ez esetben, sajnos nem közölheti, mivel ez a józlést alapjaiban sértené. Nadály kicsiny sóhajttással törődött bele, hogy az alábbi beszélgetés nem vonulhat be az örökkévalóságba, majd könnyedén válaszolt:

– .....!!!

– .....!.....?..... – röhögött a pufajkás.

– ...! – kacsintott Nadály.

– Ha még csak úgy volna! – öklözte mellbe a pufajkás Nadályt.

– .....! Vagy úgy sem! – vágta ki a végső adut Nadály, majd hegyesen a padlóra köpött és a cipőjével elsikálta.

– A rendes pálinkából adj, Paja! – szölt a pufajkás a preszszósfiúnak, aki demizsont varázsolt elő a pult alól.

– És mennyiért csinálnak egy ilyen izét? – kérdezte a pufajkás.

– Egy parabolaantennát? – érdeklődött Mahorka, de Nadály közbevágott.

– Attól függ.

– Mitől?

– Hát hogy számlával megy-e vagy anélkül?

– Számlával.

Nadály papírt, ceruzát húzott elő és elmélyülten számolni kezdett.

– Az antennára az ÁFA... A vezetéknel a 25%... A TBJ... A bruttó fedezeti hányad... A kiszállás... A térerőmérés... Az majdnem tizenhárom és fél ezer.

– És... Mondjuk, számla nélkül...

– Négyezer-háromszáz! – vágta rá Nadály gondolkodás nélkül. – De hát annak megvan a rizikója. Nemcsak a mi rizikónk, hanem azé is, aki megcsináltja. Egy ember elég, aki följelenti...

– Hát ha lehetne számla nélkül... – hajlott közelebb a nagyon kövér. – Nekem annyit megérne.

– Kockázatos! – háritotta el Nadály. – Meg, ugye még nincs is adás ezen a sávon. Persze, ha majd lesz, megdrágul a parabola is. Vagy a háromszorosára fölúgrik.

– Ja! – szölt közbe Mahorka. – Azért mondom magának, főnök, hogy ezeket a la... parabolaantennákat kár most elpazarolni. Be kellene spájzolni őket, aztán majd ha megindul az adás, akkor kaszálnánk.

– Kuss, Mahorka! – dörrent rá Nadály. – Hát nem látod, hogy rendes emberek között vagyunk. Egy-két antennát fölrakhatunk, ha nagyon akarják. Marad még annyi, hogy... rendben legyünk.

– És ha rájönnek? – faggatózott a pufajkás?

– Hát az marha nagy baj lenne! – szölt közbe őszinte félelemmel Mahorka.

– De nem jönnek rá! – mosolygott megnyugtatóan Nadály. – Ha kérlek, honnan van ez az antenna, csak azt kell mondani, hogy házilag barkácsolták. Abba meg aztán senkinek nincs beleszólása. Még az Adóhivatalnak sem. De én is amondó lennék, hogy hagyjuk inkább ezt az egészet! Csak baj van belőle. A múltkor is... – Nadály oldalba bökte Mahorkát, aki csak lassan fogta fel, hogy most tódítania kell valamit.

– Hej, főnök! Úgy emlékszem, mintha ma lett volna! Én álltam fenn, a háztetőn, te meg, főnök, lentről szöltél fel, hogy jobbra meg balra, aztán, ahogy ráfordultunk a modulációval, éppen elkaptunk egy adót. Én már nem tudnám megmondani, milyen adó

volt. Olasz vagy francia. Az biztos, hogy a pasas csak nézte, nézte, aztán látom, hogy egyre vörösebb a feje . . .

— Ne untasd itt az embereket, Mahorka! Még azt hiszik, hogy rá akarsz beszélni valakit . . . Pedig, higgyék el, én lennék a legboldogabb, ha nem kellene ezt csinálnom.

Bádoglavórok nélkül a mikrobusz lényegesen csöndesebb volt. Frissen festett sárga zománca — az érdeklődő muslincák következtében — egyre inkább emlékeztetett egy extravagáns, de nem minden ízlés nélkül való spriccelt hatású tweedzakóra. Mahorka erősen markolta a volánt a változatlanul kátyús úton, ahogy kifelé hajtottak a faluból. Nem maradt egyetlen lavór, egyetlen méter vezeték sem: mindez beépült a faluba. A lassan eltűnő házak tetején, a galambdúcokon, kukoricagörékon minden háznál ott büszkélkedett egy-egy bádoglavór, a módosabbaknál egyszerre több is. Nadály egy kicsit részeg volt: részint a siker részegítette meg, részint pedig az az iszonyú mennyiségű „igazi házi” bor és pálinka, amelyet a jó üzlet érdekében magába kellett töltenie. Kissé elázottan szorongatott az ölén egy reklámszatyrot, amely tele volt kü-

lönböző címletű bankjegyekkel. Hátnál, a buszban demizsonok halmozódtak, házi kolbász, egy öreg subló — Nadály megértő volt, és nem ragaszkodott hozzá, hogy a teljes összeget készpénzben fizessék ki.

Mahorka vívódott. Amikor a reklámszatyorban kuporgó százezrekre gondolt, elvigyorodott, amikor a kiszabható szabadságvesztésre, leeresztett.

— Nadály! Figyelj már, te részeg disznó!

— Kellő tisztelettel, Mahorka, vagy hagyj el a járművet!

— Mennyit kaphatunk ezért?

— A bíróság méltányolni fogja büntetlen előéletünket. Különben is . . . A kocsit hajnalban visszafestjük az eredeti színére, te pedig szakállat növesztesz.

— És te?

— Én nem. Az már gyanús lenne.

— Te Nadály! Azért mi mégis becsaptuk itt az embereket . . .

— Ne lelkizz, Mahorka! Senkit nem csaptunk be. Az a műhold még tényleg nincs fellöve, amelynek a műsorát a bádoglavórral fogni lehet.

— Nem is lesz!

— Az már a tévétársaságok hibája. Eddig mindig ők diktáltak, most megfordult a helyzet. Sugározzanak bádoglavóra, ha azt akarják, hogy nézzék az ócska műsoraikat!

Mahorka hümmögött magának valamit, de csak úgy az orra alatt, azután indexelt és rákanyarodott a fő közlekedési útra.

Besötétedett. A faluban lassan elcsöndesedett az élet. Közlekedett a tévé-híradó ideje. Ezen az estén — a szokástól eltérően — minden háznál volt egy kis izgatott nyüzsgés. Tudták ugyan, hogy a műhold még nincs fent, de . . . Próbák — szerencse. Ügyetlenkedtek a drótokkal, megpróbálták felidézni, mit is mondott a bekötésről az a fiatalember, akinek már olyan nehezen forgott a nyelve. Lassan helyükre kerültek a csatlakozók. A nagyon kövér az izgalomtól cserepes szájjal kezdte tekergetni az állomás-keresőt. A felesége morgolódott, hogy miért állítja el már megint, meg hogy utána jön a sorozat, de a nagyon kövér ügyet sem vetett rá. Tekert. A sístérségből, villogásból csak nem akart kép összeállni, s ő már beletörődött, hogy a parabolaantenna csak akkor hoz be képet, ha fenn lesz az a bizonyos műhold, amikor prima, éles, gyönyörű színes kép jelent meg a képernyőn. Egy szakállas férfi valamiről beszélt pergő angolsággal, aztán megjelent egy kikötő, majd egy bozotos terület, amelyen kenguruk ugráltak.

Aznap este az egész falu az ausztrál tv műsorát nézte.

TRANSCODE
TV-VIDEO-HIFI SERVICE

- **VIDEOMAGNETOFONOK** javítása, áthangolása
- **SZÍNES TELEVÍZIÓK** átalakítása hazai normára
- **TELETEXT** beépítése
- **URH-áthangolás, DIGITÁLIS URH-rádiók OIRT/CCIR** átalakítása
- **ELEKTRONIKUS** készülékek tervezése és sorozatgyártása.

TRANSCODE GM

1111 Budapest, Budafoki út 35.
Telefon: 668-684. Telex: 22-3029

TANDEX

**AUSSENHANDELSUNTERNEHMEN
VEVŐSZOLGÁLAT, SZERVIZ**

Krüner Straße 81, D-8000 München 70
Telefon: (089) 71 70 55 Telex: 522618 tand d

**VIDEOKÉSZÜLÉKEK
ELŐNYÖS BÉRLETE
TARTÓS
HASZNÁLATRA IS!**

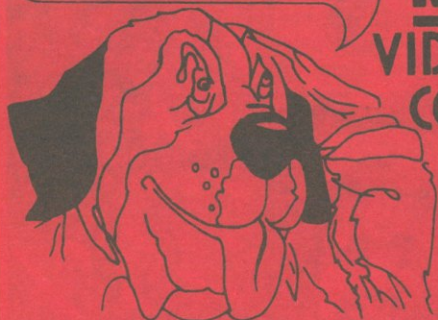
HÍRADÁSTECHNIKAI BERENDEZÉSEK,
MŰSZAKI CIKKEK, VALAMINT
MŰSOROS ÉS ÜRES VIDEOKAZETTÁK
VÉTELE ÉS ELADÁSA,
ILLETVE KÖLCSÖNZÉSE

ÚJSZERŰ ÉRTÉKESÍTÉSI RENDSZER,
KEDVEZŐ FELTÉTELEK!

UGYANITT KÖZÜLETEK ÉS
MAGÁNSZEMÉLYEK KÖZÖTTI
ADÁSVÉTELNÉL CSAK 5% HASZONKULCSOT
SZÁMOLUNK FEL!

TECHNIKAI CIKKEKET
SZOLGÁLTATÓ PJT.
TELEFON: 862-589

ÉN NEM VESZEM
INKÁBB KÖLCSÖNVESEK

IRÁNY A HERESZTÚRI
KÖLCSÖNZŐ!
VIDEO, KAMERA, TV
COMPUTER, FOTO
LEMEZ-HAZETTA
HERESZHEDÉS

BP XVII. PESTI ÚT 37.
A TÚRI ABC MELLETT
TELEFON 29-99-64

VHS-, Beta-, NTSC-videokészülékek,
hordozható videók, videokamerák,
akkumulátorok, tartozékok,
kameraadapterek, színes tv-k,
IBM-computerek stb.

VÉGKIÁRUSÍTÁSA

kölcsönzése, lízingelése közületnek is.

Telefon: 634-100
Budapest XIV., Törökőr u. 59.

KÉSŐ ÉJJEL IS

**SALÁTABÁR
KÁVÉHÁZ**

Vitamindús hidegkonyhai étel- és
italkülönlegességek

Cím: Bp. VII. ker., Asbóth u. 19.
„Deák tértől 2 percre”

NYITVATARTÁS: Hétköznap: 11-24^h-ig
Pénteken: 11-03^h-ig
Szombaton: 15-03^h-ig

FEJEZETEK EGY SOKAT VITATOTT DÍJ TÖRTÉNETÉBŐL

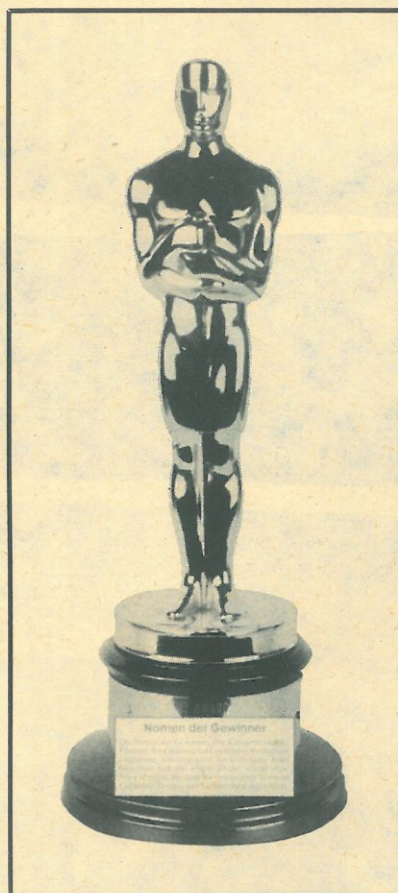
OSCAR STORY

MIÉRT ÉPPEN „OSCAR”?

A díj igazi névadója mind a mai napig vitatott. Sokan megkísérelték annak idején magukat mint az egyedüli keresztstülöt beállítani, a közvéleményt, illetve a filmtörténészeket meggyőzni. Jellemző, hogy ma is három változat tartja magát. Hogy melyik az igazi? Lehet, hogy egy negyedik... Mi most azt a bizonyos hármát ismertetjük. Bette Davis – ekkor volt huszonnégy éves – 1932. augusztus 18-án kötött házasságot ifj. Harmon Oscar Nelsonnal. Saját állítása szerint, mikor a kitüntetést kézhez kapta, s alaposan megvizsgálta, felfedezte, hogy a szobor ugyanolyan hátsóval bír, mint az ő hitvese. Ezt, az ő közvetlen kifejezési módján rögtön tudatta is a körülötte állókkal, ami – már ami a színész nő megnyilvánulását illeti – hihetőnek is hangzik, de...

Ha utána lapozunk az évkönyvekben, kiderül, hogy Bette Davis az első díját 1935-ben tarthatta először kézben, mégpedig a „Dangerous” (Veszélyes) című filmben nyújtott alakításáért. Ugyanakkor az „Oscar” mint elnevezés a díjjal kapcsolatban, már 1933-ban megjelenik a sajtóban: „Katherine Hepburn won the Oscar for her performance as Eve Lovelace in »Morning Glory«.” (Vagyis: Az Oscart K. Hepburn nyerte a Reggeli ragyogás c. filmben nyújtott alakításáért, mint Eve Lovelace.)

Hihetőbbnek tűnik a második történet. Az Akadémia 1931-ben filmarchívumot állított fel és ennek kezelésével egy Margaret Herrick ne-

vű hölgyet bízott meg, aki foglalkozását tekintve könyvtáros volt. Margaret később az Akadémia titkárságának vezetője lett, majd elnyerte az intézeti filmek és filmanyagok kezelőjének fontos címét. (A Beverly Hills-i Akadémia negyedik emeletén található archívum ma „The Margaret Herrick Library” néven ismert.) A hagyomány szerint Margaret, mikor először pillantotta meg a szobrot, így kiáltott fel: Hisz’ ez tisztára az én Oszkár bácsikám!

Egy bizonyos. Valóban élt egy Oscar Pierce nevű nagybátyja – az Oscar-irodalom pedig őt tartja a legvalószínűbb névadóként számon.

Létezik azonban harmadik változat is, s ez sem kevésbé hihető. Sidney Skolsky története szerint – aki korának ismert újságírója volt –, létezett egy kedves szokás a Vaudeville-i Kisszínházban, miszerint a színészek, énekesek szívesen tették nevetség tárgyává a pulpituson előtűk hadonászó karmestereket. Egymás között csak Oszkárként emlegették a dirigent, s általában a legnevesebbet is ezzel a mondattal próbálták kiközölkenteni művészieskedő komolyságából:

„Will you have a cigar, Oscar?” (Akarsz egy szivart, Oszkár?) – s közben mindenki gondolt amire gondolt...

Nos Skolsky is így kísérelte meg – saját elmondása szerint – a nem túl szerencsés, nagyoló méltóságot tükröző díjelnevezést kicsit tompítani, emberibbé tenni.

PERESTROYKA

MELL

Első operáció 1969-ben. „Blúzaim egyre lejjebb kezdtek ki-dudorodni, nem volt bennük tartás.” Igazítás ötezerért.

MELL

A második műtét 1979-ben, az Elijah Blue nevű fiúgyermek születése után. Cher: „Újra el-lazultak...” Ár ötezer.

MELL

Harmadik beavatkozás 1983. A mellen alul kis vágás — is-mét feszesebbek. Dühödten az őt kritizálók felé: „Azt csinálók a testemmel, amit akarok!” Új-ra ötezer.

KÖLDÖK

Az időpont ismeretlen, az ár 3000 dollár. Ugyanekkor a hasbőrén is végeztet némi „va-salást”.

COMB

A bőr kisimítatva, az átmérő 5 cm-rel szűkítve. A műtét nyolc évvel ezelőtt zajlott, a művész-nő 4000 dollárt fizetett.

ARC

Egy mély sebhely eltüntetése 1981-ben. A hibátlan arc-bőr nem volt olcsó — 2000 dollár.

ORR

1987-ben kisebbítve; 4000 dollár. Cher a „Mask” című filmben látja magát a vásznon és megdöbben. „Ilyen hatalmas az orrom?!”

ÁLL

Szilikon az állra, plasztikmasz-sza az arccsont alá. A cél a jellegzetesebb arcforma meg-találása. Ugyanekkor (1987) a fogsor kiigazítása. Hozzávető-legesen 3000 dollár.

BORDA

A két utolsó lengőborda eltá-volítása nyolc évvel ezelőtt. Mai kommentár: „Félek, hogy itt egyszer minden összeom-lik.”

FAR

A nyolcvanas évek elején ope-rálva. A műtét során szükséges bőrtültetést a combról végzik. Ár ötezer dollár fölött. Cher: „Nehogy azt higgyék, hogy csak egy szexjelkép akartam lenni!”

16.25: Rajzi...
16.40: A XIX. évszázad...
17.10: Világhíradó...
17.30: A...
18.00: Vallás...
18.30: Az...
19.00: Szeged...
19.30: A...
19.50: A...
20.00: Volt...
20.30: Volt...
21.00: Világhíradó...
21.10: A...
21.30: Volt...
21.45: Volt...
22.00: Volt...
22.15: Volt...
22.30: Volt...
22.45: Volt...
23.00: Volt...
23.15: Volt...
23.30: Volt...
23.45: Volt...
24.00: Volt...

Combra feszülő bőrszoknya, fekete harisnya, láncszemekből kialakított blúz, oroszlánsörény. 41 évesen vad-több, mint valaha, de a külső nem vé-letlen. 19 év alatt tíz helyen alakítottatta át testét valamilyen formában és fi-zetett érte mintegy 40 000 dollárt. „Ha úgy érzem, hogy szükség lesz rá, újra elmegyek.”

Cher zeigt was her- auf der Leinwand und privat

Fordította: Pittner György

DROP OUT

FAYE DUNAWAY:

Szex a tv-ben? Mintha cigarettát tennél a szádba és nem gyújtanád meg.

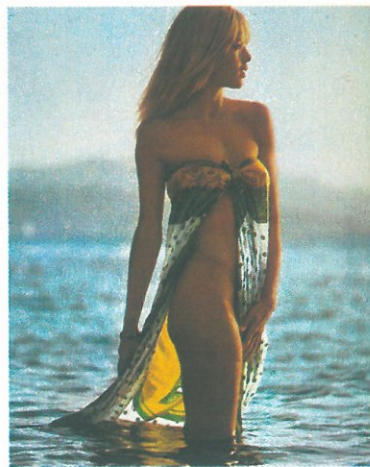
MICHAEL DOUGLAS:

Ha csak egyszer is eljászottad a házasságtörő szerepét a kamera előtt, soha többé nem hagynak békén a kamera mögött.

Csak ha előtte nem fürdik az ember. (MADONNA a kérdésre, hogy piszkos-e a szex.)

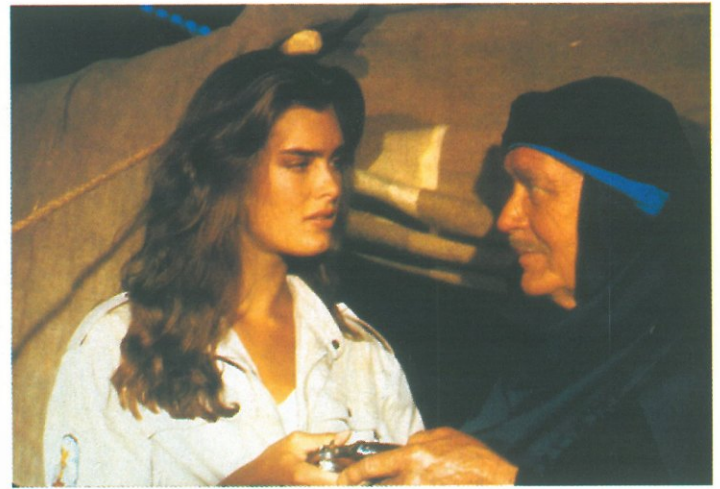
DROP OUT

BRIGITTE BARDOT: Ha valakit látok, hogy rosszul bánik az állatokkal, nem tudok másra gondolni; biztosan a feleségét is veri.

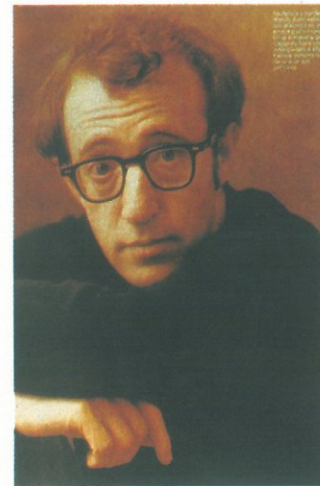

Mi a Névtelen Alkoholista ellentéte? Én! – mondta DEAN MARTIN, miután egy fellépése alkalmával Chicagóban ismét whisky-kómába esett, és az orvosok veseelégtelenséget állapítottak meg nála.

DROP OUT

Nincs, de a legjobb módszernek tartom, ha az ember eredményt akar elérni a nyelvtanulásban. (BROOKE SHIELDS a kérdésre; igaz-e, hogy francia szeretője van?)

Hihetetlenül bölcs, nagyvonalú, liberális és megértő leszek. Nem csodálkoznék, ha tökéletes apa válna belőlem. (WOODY ALLEN a Mia Farrowtól születendő gyermekével kapcsolatban.)

DROP OUT

M A G Y A R V I D E O H Í R E K S Z E G É N Y L E G É N Y E K A G A Z D A G J A P Á N B A N

1988-ban is számos magyar film kerül a videofogyasztók „asztalára”, azaz képernyőjére szerte a világon. Igen kedvező változás mutatkozik az év során nyugati piacra értékesített filmek összetételében: a korábbinál több a művészi, társadalmi vagy politikai szempontból fontos, értékes alkotások száma, ami a Hungarofilm fillexporttal foglalkozó részlegének munkatársai számára elsőrendű feladat.

A Cannon angliai és máltai forgalmazásra vette át a Hol volt, hol nem volt című, Gazdag Gyula rendezte filmet, Gárdos Péter Szamárköhögés és Rózsa János Csók anyu című művét. Ezekben az országokban a mozibemutatót követően valószínűleg még az idén láthatja videokazettán is a közönség a filmeket.

Teljes angol nyelvterületre értékesítettük Dargay Attila Az erdő kapitánya c. egész estés rajzfilmjét, melyet a skandináv országok videopiacain is megtalálhatnak a leendő nézők ez év nyarától.

Az olasz közönség bizonyára szívesen fogadja majd az új magyar filmek közül hamarosan kazettán is megtekinthető Csók anyu (rendezte: Rózsa János), Banánhéjkerítő (rendezte: Bacsó Péter) és a Szörnyek évadja (rendezte: Jancsó Miklós) c. alkotásokat.

Franciaországban jelentős sikerként könyvelhetők el a hosszú szünet utáni első videojog-eladások. Gábor Pál Angi Vera című, korábban a mozibemutató céljából szinkronizált filmjét hamarosan megvásárolhatják videokazettán a magyar film egyre szűkebb réteget alkotó hívei. Ugyancsak ez évi megállapodás eredményeképpen tekinthető meg a Pompidou Központ közön-

sége által Gazdag Gyula Határozat c. dokumentumfilmje szintén kazettán, valamint karácsony táján Ternovszky Béla Macskafogó c. rajzjátékfilmje.

Nem hagyott alább idén sem a japán videósok vásárlási kedve. Jövedelméből olyan világszerte nagy sikerű filmekkel ismerkedhetnek meg a távol-keleti ország videokedvelői, mint Jancsó Miklós Szegénylegények és Magyar rapszódia, Makk Károly Egymásra nézve és Gazdag Gyula Hol volt, hol nem volt című filmje.

Görögországban megállapodtunk Szabó István Mephisto és Redl ezredes c. filmjeinek videoforgalmazásáról, a törökök pedig ugyancsak hamarosan bemutatják kazettán a Mephisto és a Redl ezredes c. alkotásokat.

Új hódítás: megkötöttük az első indiai videoüzetlet Bacsó Péter Banánhéjkerítő és Bujtor István Elvarázsolt dollár c. krimi-vígjátékára.

A kazetták azonban csak akkor jelenhetnek meg a piacon, ha a vevő — egy magáncég — megkapja az importengedélyt. Ez több hónapos várakozást jelent, így ősz előtt a nézők aligha láthatják a filmeket.

Dél-Amerikában Argentína, Uruguay és Paraguay vette át Makk Károly Egymásra nézve c. filmjét videoforgalmazásra, a svéd gyermekek pedig hamarosan videokazettán is élvezhetik Szervác, a nagy vadász kalandjait.

Ugyanezt a bábfilmet valamennyi skandináv országban kihozták kazettán, és az izlandi csemétekhez is eljut még az idén. Ez azért is fontos és jelentős, mivel eddig bábfilmet nyugaton nem sikerült értékesítenünk; mind a mozisok, mind a televíziósok idegenkednek ettől a műfajtól.

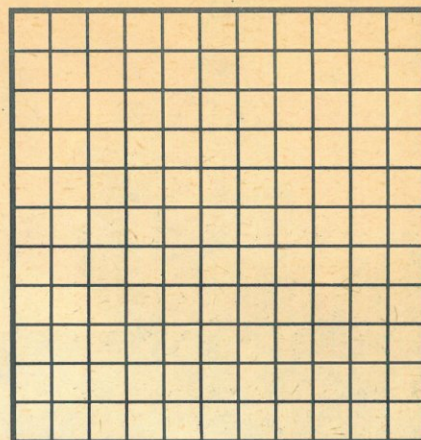
(Sz—i)

1987. ÉVI VIDEÓ TOP-LISTA KAZETTA ELADÁS

	Rendezte	Forgalmazó
1. Out of Africa	Rendezte: S. Pollac.	USA Universal
2. Apocalypse Now	F.F. Coppola	USA Zoetrope
3. Indiana Jones és a végzet temploma	S. Spielberg	USA Paramount
4. Back to the Future	R. Zemeckis	USA Universal
5. Miranda	T. Brass	olasz San Francisco Film
6.	R. Zemeckis	USA Fox
7.	S. Spielberg	USA Paramount
8. La Chiave	T. Brass	olasz Gaumont
9.	L. Teague	USA Fox
10. The kiss of the Spiderwomen	H. Babence	USA-brazil Fox

KÖLCSÖNZÉSEK

1. Out of Africa		
2. Seven Weeks	A. Lyne	USA Fox
3.	R. Marquand	USA Columbia
4. Back to the Future		
5. Dune	D. Lynch	USA Cannon
6.	J. Ivory	angol Merchant Ivory
7. Indiana Jones		
8. The witness	P. Weir	USA Paramount
9. The kiss of the Spiderwomen		
10. C'era una volta im America	S. Leone	olasz-USA Amon-Milchan

A rejtvény vízszintes és függőleges sorai egyaránt 11-11 kockából állnak. A rejtvényben 25 fekete kocka található, ezek elhelyezkedését a megfejtőnek kell kitalálnia.

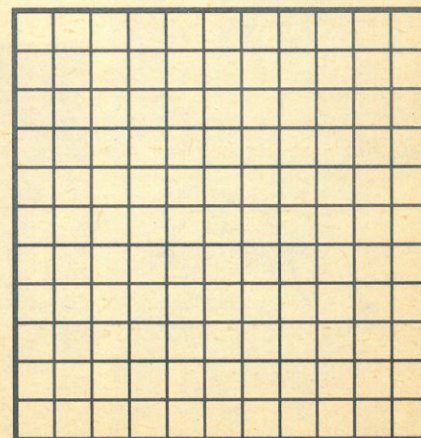
A meghatározásokat folyamatosan közöljük.

Vízszintes

A Sky Channel kereskedelmi igazgatója – odébb pakol – Delibes operája – olyan eljárás, amely lehetetlenné teszi a műsoros videokazetták másolását – rendőrök, argóban – utóirat – női név fele – rövid négylábú! – . . . , Daman és Diu – hosszú morzejel – gyarapodik – hibásan írt római 10 és helyesen 49 – Kassák folyóirata – dehogy – nem becsületes – járom – határozórag – máj – a kén vegyjele – mű idegen rövidítése – dél-amerikai indián törzsfőnök – abszolút hőmérséklet jele – berillium – hiányos román női név – hélium – vízijármű – a vívőeszköz.

Függőleges

bizony – indiai helytartó – egyiptomi isten – névmás – adóhivatal – fej oldalnézetben – szén – az alaphangsor hatodik hangja – a Solaris rendezője – amerikai filmvállalat volt – ruhát simító – az imaginárius szám egységének jele – római szám – a képi aláfestéssel előadott slágerek tana – sonka-város – végtelen talajművelő eszköz! – területmértékegység rövidítése – lengyel névvégződés – a Cet csillagképben van – tonna – bolgár fejedelem (814-831) – meleg – női név – őszirózsa.

„Közvetessük a kiválasztható filmek listáját!”

INTERVIDEO

avagy új kazetta a videók lejátszóján

Az alábbiakban közreadjuk az INTERVIDEO-tól szerkesztésünk részére megküldött filmlistát. Ez tartalmazza azokat az alkotásokat, amelyeket üzlethálózatukban a későbbiekben várhatóan árusítani, illetve kölcsönözni szeretnénk.

CHARLES BRONSON

HUMPHREY BOGART

PAUL NEWMAN

Sajtótájékoztatóra voltunk hivatalosak, melyet a Magyar Hitel Bank Vegyevállalat Szervező és Vállalkozási Tanácsadó Leányvállalata a Magyar Filmintézettel közösen tartott a Filmintézet székházában, az INTERVIDEO Nemzetközi Film- és Videógyártó, Forgalmazó Kft. megalakulásáról.

Az INTERVIDEO 150 millió forintos induló vagyonnal jött létre, 51 százalékos magyar tulajdonnal, míg a fennmaradó részen két angol cég osztozik. Az összeg nagy részét az amerikai és angol filmek forgalmazási joga, valamint az igen magas szintű videotechnikai és filmes eszközök teszik ki.

Itt feltétlenül szólnunk kell az alapítókról, elsősorban az MHB Rt.-ről, a Magyar Filmintézetről, a KERAVILL Kereskedelmi, az ARTEX Külkereskedelmi és a Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalatokról, valamint a külföldi tagokról: az IBB ART COLLECTIONS Ltd. (London) és a NEW VID Ltd. (Videos and Publishing International Co., London) közreműködéséről, mely utóbbiak szerződéses kapcsolatban állnak a nagy amerikai filmvállalat, a WARNER HOME VIDEO Inc. európai érdekeltségével. Így az INTERVIDEO Kft. az angol tagokon keresztül hozzájuthat a legújabb WARNER HOME VIDEO-s filmekhez.

– Igyekezni fogunk minden létező lehetőséget kihasználni, ami véleményünk szerint a külföldi tagok hatékony közreműködésével megoldható, hiszen a WARNER film- és videobirodalommal való együttműködés új utakat nyit meg számunkra – mondta dr. Bartha Ferenc, az MHB Leányvállalatának igazgatója, amikor a sajtótájékoztatót követően beszélgetni kezdtünk. – Az általunk kölcsönzésre vagy értékesítésre behozott filmek kiválasztásakor tekintettel leszünk azokra az elvárásokra, amelyekhez minden magyar filmvállalatnak kötelessége alkalmazkodni. Egy-egy alkotás társadalmi hasznosságának, „behozhatóságának” megítélésében természetesen nagyon sok a szubjektív elem, ezért a filmek kiválasztását megelőzően levetítjük azokat a szakmai közönségnek, és véleményük ismeretében látunk hozzá az engedélyezésükkel kapcsolatos teendőinkhez. Ennek megteremtjük a jogi és szervezeti kereteit.

– *Beleszólhatnak-e a videózók, a közönség is a tervezett filmlista kialakításába?*

– Szeretnénk, ha ők is részt vennének ebben, még hozzá úgy, hogy a sajtóban közvetessük a kiválasztható filmek listáját, és ennek alapján várjuk javaslatukat.

– *Nevükben szerepel egy szó: gyártó. Vajon élnek-e a későbbiekben ezzel a lehetőséggel?*

– Az INTERVIDEO Kft.-nek anyagi lehetősége feltétlenül lesz arra, és természetesen üzleti érdeke is, hogy részt vállaljon a hazai filmgyártásban akkor, ha annak nemzetközi vonásai kialakulnak és a videoforgalmazásban is hasznosíthatók. Rendelkezni fogunk olyan kitűnő filmtechnikai eszközökkel, amelyek lehetővé teszik, hogy bizonyos korlátokkal ugyan, de közvetlenül részt vegyünk a játék- és dokumentumfilmek készítésében.

– *Koprodukciós együttműködés?*

– Csak a magyar filmes vállalatok együttműködési készségétől függ, hogy a lehetséges koprodukciós filmgyártásban, bémunkákban milyen lesz a részarányunk.

– *Említette, hogy magas színvonalú technikai eszközökkel rendelkezik majd.*

– A külföldről érkező eszközök többsége Panasonic lesz. Ezekkel a berendezésekkel bővíteni tudjuk a lehetőségeket a film- és videógyártásban, valamint a tevékenységünkhöz kapcsolódó lakossági szolgáltatásokban. A sajtótájékoztatón elmondtuk, hogy a videónak új eszközként történő, sokrétűbb, gyakorlati felhasználása érdekében szándékunkban áll, hogy a kazettákhoz kölcsönözzük az AG-510 típusú Panasonic video monitor/lejátszót. A video lejátszó és a monitor itt egy egységet képez, s ebből használatának számos előnye származik. A kombináció mentesít az összekapcsolás minden feladatától, s az automatikus lejátszás révén a kazetta behelyezésével még gombnyomásra sincs szükség! Az automatikus újrajátszás automatikus visszatekeréséből és újraindításból áll. Mindennel rendelkezik, ami egy tökéletes technikai berendezéstől ma elvárható, még egy kicsivel többel is: egészen kiváló képminőség, tökéletes, zajmentes állókép és a speciális monitorerő használata miatt nagy felbontás. Ez a berendezés üzlethálózatunkban természetesen hozzáférhető lesz.

– *Mikortól működik az Ön által is többször említett üzlethálózat?*

– A magyar tagokkal szorosan együttműködve, bízunk abban, hogy még ez év őszén legalább 80 helyen, és a következő három év alatt mintegy 180 szaküzletben megvásárolható vagy kölcsönözhető lesznek az INTERVIDEO felirattal és szinkronnal ellátott műsoros videokazetták, a jelenleginél jóval kedvezőbb áron.

B. J.

WARNER BROTHERS-FILMEK

1. Robin Hood 1938. Errol Flynn (3 Oscar)
2. Airforce 1943. (1 Oscar)
3. A hosszú álom 1946. Humphrey Bogart
4. Casablanca (3 Oscar)
5. Blood kapitány. Errol Flynn
6. Key Largo 1948. R.: J. Huston. H. Bogart, L. Bacall
7. A máltai sólyom 1941. R.: J. Huston. H. Bogart
8. Emile Zola élete 1937. (3 Oscar)
9. A Sierra Madre kincse 1948. R.: J. Huston. H. Bogart (3 Oscar)
10. Hét tenger ördöge 1940. R.: Kertész Mihály. Errol Flynn
11. Kék rapszódia 1945.
12. Erzsébet királynő és Essex magánélete 1939. Bette Davis, Errol Flynn
13. Night and day. R.: Kertész Mihály. Cary Grant
14. Dark passage. H. Bogart, L. Bacall
15. Sergeant York 1941. Gary Cooper
16. High sierra 1941. H. Bogart

UNITED ARTISTS-FILMEK

1. Hosszú búcsú (Chandler 1973). R.: Robert Altman
2. Beatle A hard day's night 1964.
Help 1965.
Let it be 1970.
3. Ingmar Bergman: Shame (Szégyen) 1969.
Persona 1967.
The passion of Anna 1970.
4. Marlon Brando, Burn! 1970. (Quemada)
5. Elektra 1963. (Irene Papas)
6. The end (A vég) 1978. Burt Reynolds
7. Exodus 1980. Paul Newman, R.: Otto Preminger
8. Fellini: Róma 1972.
Satiricon 1970.
9. Hegedűs a háztetőn (3 Oscar)
10. A nagy szökés (The great escape) 1963. Steve McQuenn, Charles Bronson, J. Coburn
11. A nagy vonatrablás. Sean Connery, Donald Sutherland
12. Hair 1979.
13. Forró éjszakában 1967. Sidney Poitier. R.: Norman Jewison (4 Oscar)
14. A hét mesterlövész 1960.
15. A nürnbergi per 1961. R.: Stanley Kremer (2 Oscar)
16. Utolsó tangó Párizsban 1972. R.: Bertolucci. Marlon Brando
17. Az utolsó keringő 1978. (zenés) R.: Martin Scorsese. Eric Clapton, Ringo Starr
18. Bob Fosse: Lenny Dustin Hoffman
19. Sergio Leone: For a few dollars more 1968. Clint Eastwood
A jó, a rossz és a csúf 1967. Clint Eastwood
Maréknyi dollár
Duck, you sucker 1972. R. Steiger, J. Coburn
20. Egy férfi és egy nő 1966. R.: Claude Lelouch
21. Éjféle cowboy 1969. R.: John Schlesinger. Dustin Hoffmann, John Voight (3 Oscar)
22. The Miracle Worker 1962. Arthur Penn (2 Oscar)
23. Hálózat 1976. R.: S. Lumet (4 Oscar)
24. Száll a kakukk fészkére 1976. R.: Milos Forman. Jack Nicholson (4 Oscar)
25. Paths of glory 1957. R.: Stanley Kubrick. Kirk Douglas
26. Peter Sellers 1966. After the fox R.: Vittorio De Sica
1964. Egy lövés a sötétben
1964. A rózsaszín párdúc
1975. A rózsaszín párdúc visszatér
1976. A rózsaszín párdúc megint küzd
1978. A rózsaszín párdúc visszavág
1964. Henry Orient világa. R.: G. Roy Hill
27. A vágy villamosa 1951. R.: Elia Kazan. M. Brando, Vivien Leigh (5 Oscar)
28. Vasárnap, véres vasárnap 1971. R.: Schlesinger. Peter Finch
29. Kallódó emberek 1961. R.: J. Huston. G. Gable, M. Monroe
30. Tom Jones 1963. (4 Oscar)
31. John Wayne - Red river 1948.
- The horse soldiers 1959.
- Alamo 1960.
- Brannigan 1965.
32. Tizenkét dühös ember 1957. R.: S. Lumet. Henry Fonda
33. Women in love 1970.
34. Billy Wilder - A lakosztály 1960.
- Avanti 1963.
- A vád tanúja 1957.
- Van, aki forrón szereti 1959.
- Irma, te édes 1963.
- Sherlock Holmes magánélete 1970.
- Fedora 1979.
35. Elmer Gantry 1960. R.: R. Brooks (3 Oscar)
36. Fist 1978. R.: Norman Jewison. S. Stallone
37. New York, New York 1977. R.: M. Scorsese. Lisa Minelli, R. de Niro
38. James Bond-filmek
39. Nagy Sándor 1956. Richard Burton
40. A hosszú álom (Chandler)
41. Decameron. R.: P. Pasolini 1972.
42. Hang 'EM High 1968. C. Eastwood
43. La Mancha lovagja
44. Man of the West 1958. Gary Cooper
45. The Missouri breaks 1976. M. Brando, J. Nicholson
46. Moulin Rouge 1952. R.: J. Huston (3 Oscar)
47. Separate tables. Rita Hayworth, David Niven (2 Oscar)
48. Phaedra. Melina Mercury
49. Viva Maria! 1966. Brigitte Bardot
50. A látogatók 1972. R.: Elia Kazan

DUSTIN HOFFMAN

JOHN WAYNE

CARY GRANT

KIRK DOUGLAS

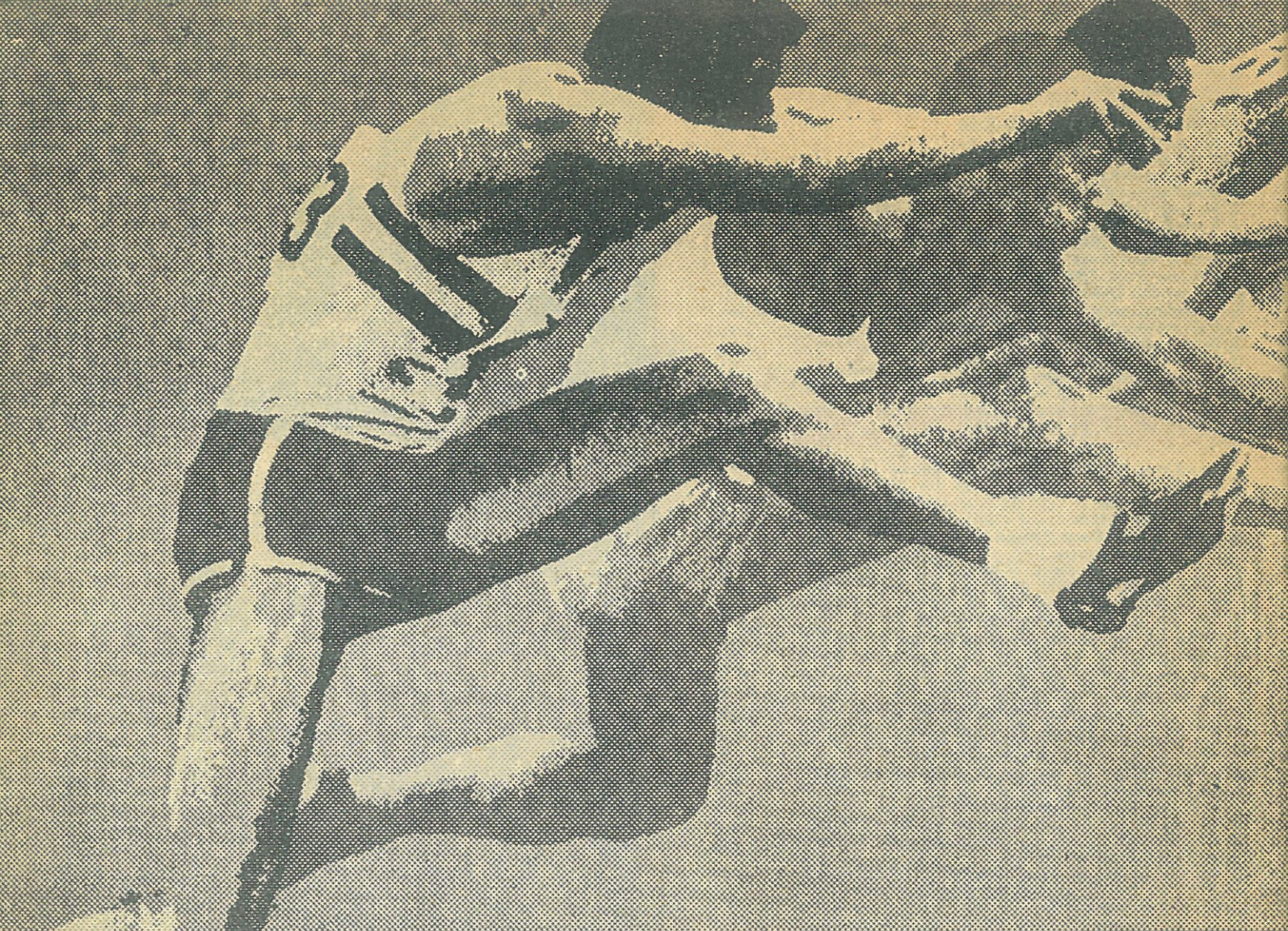
LIZA MINELLI

ERROL FLYNN

RITA HAYWORTH

FOGJUK MEG

VIDEO A SPORTPÁLYÁN

Nincs világvérseny valóságos kamera-erdő nélkül, de még a rangosabb hazai sporteseményeken is rendre ott látni egy vagy két felvevőgépet. A rutinosabb szemlélő első látásra fölméri, szó sincs hivatásos tévéoperatőrökről, hiszen azok felszerelése hasonlíthatatlanul jobbak és kétségkívül nehezebbek. Nem, ezek az alkalmi operatőrök a legritkább esetben műkedvelők, de nem is hivatásosok. Egyszerűen arról van szó, hogy sportszakmai szempontból szükséges különböző képmagnófelvételeket készíteni, persze nem azért, hogy a kazettákat emlékként eltegyék.

Hozzávetőleg húsz esztendővel ezelőttre tehető az az időpont, amikor először láttam megjelenni a videokészülékeket a lelátókon, akkor még közirigység tárgya volt, akinek volt ilyen, manapság viszont mindennapos gyakorlatnak számít. Sokan talán fontoskodásnak veszik, ám a sportszakemberek esküsznek nélkülözhetetlenségükre.

Schulek Ágoston, a magyar atlétaválogatott szövetség-

gi kapitánya emlékeit idézi, mikor szóba hozom a videózást.

– Jómagam ugró atléta voltam, és máig képtelen vagyok elfelejteni, amikor barátom valamelyik külföldi útja során szerzett egy korántsem a legdrágább fajtából való filmfelvevőgépet, amitől akkora tekintélye lett, amekkorára ő maga sem számított. Miután a család valamennyi tagját sikerült megörökíteni, elkezdettnek látna az időt, hogy megjelenjen vele a pályán is. Nem állítom, hogy Fellini őt alkalmazta volna operatőrnek soron következő filmjéhez, ám mindenestre, amit csinált, némi gyakorlás után elfogadható volt. Korábban tudniillik, ha egy mozgássport az edző elemezni kívánt tanítványával, a legtöbb, amit segítségül hívhatott, a sorozatfénykép volt. Hivatásos fotóriporterek már használtak olyan gépeket, amelyek villámgyorsan exponáltak, ezek voltak az úgynevezett motoros gépek, s a felvételek egy ugrás vagy dobás főbb fázisait többé-kevésbé jól megörökítették. Hogy ezekből lehetett tanulni, az kétségtelen. Ám még mindig több maradt a képzelőerőre, semmint kívánatos lett volna.

Szóval, megjelent derék cimborám a felvevőgéppel, ami emlékezetem szerint 12 percnyi produkciót bírt rögzíteni, ám sajnálatos szépséghibája volt a dolognak, hogy az előhívásra napokig kellett várni. Természetesen így is többször egymás után levetítettük a kópiát, míg csak tönkre nem ment.

Igazából azonban már akkor éreztük, milyen előnnyel járna, ha a felvételt oda-vissza játszhatnánk, sőt egy-egy fázisnál lassíthatnánk vagy akár kimeríthetnénk. Gondoljuk csak meg: a magasugró megkezdi a rohamot, a léc előtt jön az elugrás fázisa, ami roppant fontos, majd emelkedve a talajról már a levegőben keresztüljut a magasságon, ha keresztüljut. Az edző világosan látja, hol és miért hibázott az atléta, de mindezt szavakba önteni úgy, hogy a tanítvány megértse, meglehetősen reménytelen vállalkozás. Így fordulhatott elő, hogy nemegyszer a szőnyegen mindenféle kifacsart pózokat fölve próbáltuk egyértelművé tenni, mit kellene javítani. Gondolom, meglehetősen neveléses látvány lehettünk, midőn nyakatekert balletmozdulatainkkal a lassítást imitálva próbáltuk elemezni az ugrást. Amikor az OTSH (az ÁISH elődje) vásárolt, ha jól emlékszem 2-3 képmagnót, amiért megindult a marakodás. Mindenki szükségét érezte, hogy az edzéseken, versenyeken használhassa, csak hogy nagyjából 8-10 válogatott keret szerette volna egyszerre megkapni a masinát.

Tavalytól élvezzük a paradicsomi állapotokat: a magyar atléta válogatottjának saját képmagnója van. Gondolom, nem kell részletezni, hogy milyen égetően szükséges volt e masina. Mert nem csupán az ügyességi versenyzők szerették volna használni, hanem a többi szakág is. Vegyük például a dobókat. A versenyző elhajtja a gerelyt, amelynek röppályája sajátos ívet ír le. Egyáltalában nem mindegy, milyen. Fájdalom, nem mondhatjuk a gerelynek, hogy röptében szíveskedne itt és itt megállni, az bizony folytatja útját és lezuhan. A képmagnó azonban rögzíti a mozgást, megállítható a felvétel, és az atléta – ha kell, ötször visszajátszva – világosan látja, mit kell másképp tennie. Sikertől tehát megfogni a pillanatot vagy a pillanatot tört részét, s ez az út vezethet egy másik pillanathoz, a győzelméhez.

Labdarúgópályákon a kezdeti időszakban olykor vitát váltott ki a vetélytárs egyesület felvevőgépének

pen ezért a video a szakember személyes benyomásai-val párosítva használható igazán. Nagyon sokszor a megfigyelő a saját észrevételeit is rögzíti hangfelvételen, s ezen közli mindazt, amit esetleg a képen nem látni.

Amikor a Montpelliernél játszottam, majd később menedzserkedtem, a videokazettákat nem vetítették le a játékosoknak, hanem a szűkebb szakmai vezetés szobában elemezte a legszükségesebb tudnivalókat. Csak annyit közöltek a játékosokkal, amennyit szükségesnek és megjegyezhetőnek tartottak.

Érdekes, mi ennél a francia csapatnál inkább az edzéseken használtuk a kamerát. Mégedig úgy, hogy egyes csapatrészek mozgását rögzítettük, vagy akár egyetlen játékosé. Volt például egy nagyon jól képzett irányító középpályásunk, aki mérkőzésről-mérkőzésre nagy hibaszázalékkal játszott. Nos, az edzéseken gyakoroltattuk a különböző támadás-variációkat, de nem mondtuk meg neki, hogy szinte kizárólag az ő mozgását követjük, azaz hagyjuk természetes reflexeire hagyatkozva játszani. Aztán elővettük a felvételt, leültettük és kiderült, hogy amikor hozzákerült a labda, ő rendre a középcsatárt indította a három előretolt ék közül. Logikailag ez talán nem lett volna hiba, ám mivel ez a fiú volt a leggőlerősebb játékosunk, az ellenfél mindig két embert bízott meg őrzésével, ami egyben azt is jelentette, hogy már a labda átvételében is megzavarták. Ott volt viszont másik két csatárunk, akik mindhiába várták az átadást. Nem kellett tovább magyarázni, a következő mérkőzésen már nem automatikusan a középcsatárt igyekezett szöktetni, hanem fölneztett és a három kínálkozó lehetőség közül a legkézenfekvőbbet választotta. Ez gólokat jelentett, amelyek gyakran a mérkőzéseket döntötték el.

A másik nem kevésbé figyelemreméltó szempont, hogy a francia csapatoknál általában a saját játéktílus finomítására használták a videofelvételeket. Ab-

ból indultak ki, hogy amit a mi csapatunk tud, azt kell csiszolni, amennyire lehet a tökéletességig. Azért tartom szükségesnek mindezt, mert a magyar gyakorlat nem egészen így fest. Nálunk megnézik a soron következő ellenfél mozgását, játéktílusát, s ahhoz igazítják a soron következő mérkőzés taktikáját is. Csakhogy tizenegy,

véltetően összeszokott ember beidegzéseit, játéktílusát képtelenség változtatni. Egyszerűen nincs idő valamilyen merőben új séma begyakorlására. Ezért látszik hasznosabbnak a franciáknál tapasztalt felhasználási mód.

Arról persze ne feledkezzünk el, hogy a képmagnó nekünk sportolóknak is szórakozás a javából. Istenem, mit rohangáltam, hogy néhány korábbi mérkőzést emlékként megszereztem. Sajnos többnyire hiába. Pedig emlékszem a Bolívia elleni világbajnoki selejtezőn a Népstadionban lőttem egy gólt legalább 35 méterről, amit sokan azóta is emlegetnek. Igaz, voltaképpen csak annyi látszik, hogy vezetem a labdát, lövésre lendül a lábam, majd jóval később a kapus kiszedi a hálóból a labdát. A rendező és az operatőr egyszerűen képtelen volt gondolni rá, hogy ilyen irdatlan távolságról megkísérlem a lövést. Úgy jártak mint a kapus: elaludtak.

Ami pedig a szórakozást illeti, most külföldön járva alkalmam volt látni az Anglia-Columbia barátságos válogatott mérkőzést. Egyszerűen káprázatos, ahogyan a columbiaiak futballoznak. A brazilok legszebb napjaira emlékeztető módon játszották végig a 90 percet. Amikor idehaza mesélem, látom: a legtöbben nem hiszik. De jó lenne, ha egy videokazettán meg tudnám nekik mutatni. Apropó, nem tudsz valakit, akinek birtokában van ez a felvétel?

Vass István Zoltán

A PILLANATOT!

SCHULEK ÁGOSTON

feltűnése. A vendéglátó egyesület az ipari kémkedéssel egyenértékűnek tartotta a kíváncsiszkodást, és nemegyszer többé-kevésbé udvariasan eltessekeltek az alkalmi operatort. Mostanság mindez már bevett szokás. Zombori Sándor, a Vasas volt válogatott labdarúgója több szempontból is érdekes véleményt mondhat erről.

– Érzésem szerint a képmagnó valósággal forradalmasította a taktikai felkészítést. Nem mindenható természetesen, de rengeteg hasznos tudnivalót tartogat. A hazai pályákon általában a vetélytárs csapatok mérkőzéseit szokás rögzíteni, remélve ettől az ellenfél gyengéinek feltérképezését. Való igaz, ebből is lehet következtetéseket levonni, de úgy vélem, nem ez elsősorban a járható út. Tudniillik nincs két egyforma mérkőzés, nem biztos, hogy ellenünk az a csapat ugyanazt játssza majd, amit az előző mérkőzésen. Egyébként is véges az emberi emlékezőtehetség, ha a játékosoknak levetítik a 90 perces felvételt, ki-ki saját memóriájára hagyatkozva annyit jegyez meg a történetekből, amennyire képes. Technikai gátjai is vannak a tökéletes felvételnek. Még a hivatásos nagy tévétársaságok közvetítései során is tudomásul kell venni, hogy a pályának azt a részét látjuk, amit az operatőr kamerája átfogni képes, azaz könnyen lehet, hogy egy indítás során csak a jobb oldal pozíciói nyilvánvalók, hogy a bal oldalon ki és hogyan mozog, mindörökké rejtély marad. Pedig elképzelhető, hogy az éppen nem látott szárny megjátszása lett volna célravezető. Ép-

VIDEO- MAJÁLIS

Náray Lola

A fáradt őszi napsütés ezen a vasárnapon még azokat is kicsalta a ligetbe, akik eddig azt sem tudták, honnan töltik a videót. Azt hiszem, senki nem bánta meg, aki részt vett a videósok immás hagyományosnak számító színpompás találkozásán a Video Majálison. Még felsorolni is hosszú lenne a videósok immás hagyományosnak számító színpompás találkozásán a Video Majálison. Még felsorolni is hosszú lenne a videósok immás hagyományosnak számító színpompás találkozásán a Video Majálison. Még felsorolni is hosszú lenne a videósok immás hagyományosnak számító színpompás találkozásán a Video Majálison.

MINDENT SZABAD

– *Hogyan állunk a tiltásokkal a hazai videózásban?* – fordultam a Főhatóságok jelen lévő képviselőjéhez.
– Mindent szabad... – a jeges szél egy pillanatra beléfojtotta a szót, de azonnal folytatta – mindent szabad megkérdezni.
– *Engedjen meg egy kényes kérdést: hogyan is állunk a pornóval?*
– Őszintén meg kell vallanom, elég rosszul. A Place Blanche és a Place Pigalle környékén az összes mozis panaszkodik...
– *És itthon?*
– Itthon én még nem hallottam pornómó-zist panaszkodni.
– *Mennyiben változott a helyzet az elmúlt évek során?*
– Sokat. A nyilvánosság... előtt sem titok ma már, hogy Sylvia Kristel bizony egy kicsit megöregedett, és hát Anette Haven meg Linda Lovelace sem a régi.
– *Emlékszem, hogy jó néhány évvel ezelőtt*

már sokan sürgették a pornóra vonatkozó tilalmak feloldását.

– Hát... azoknak ma már nem olyan sürgős. A lankadás jelei egyértelműen érezhetőek.
– *És felütheti-e a fejét...*
– ... egy a korábbinál értékorientáltabb videózás? A válaszom egyértelműen: igen! A mi munkánk is alapvetően erre irányul.
– *Mi a helyzet a horrorfilmekkel?*
– Aki akar, féljen! És aki nem akar, az is féljen nyugodtan!
– *És ami a behozatalt illeti?*
– Ezen egyelőre még nem gondolkodunk. A magyar filmgyártás erre fel van készülve.
– *Mármint hogy a horrorfilm-gyártásra?*
– Arra nem, de már félnek.
– *Mi lesz a sorsa a politikai szempontból kényes videóknak?*
– Pontosan értem, mire céloz, de nálunk nem marad dobozban egyetlen ilyen videoszalag sem.

A NO SZEX Szellemi Környezetvédelmi csoport demonstrációja az 5. pavilon melletti téren.

HÁTUL A BEMENET

A legnagyobb tömeg A JÖVŐ SZÁZAD VIDEÓZASA feliratú sátrat vette körül, ahol egymást követték az érdekesnél érdekesebb bemutatók: zsebvideók, digitális diavetítők, környezetbarát monitorok, minibárral egybeépített lejátszók automata italadagolóval. Sokan vásároltak volna az itt bemutatott videógyógyászati segédeszközökből, de mint a délelőtti sajtótájékoztaton is elhangzott, nem sikerült gyártót találni sem a tartós hatású videorra, sem pedig a kétkilós kalapácsra. A legérdekesebb bemutató kétségtelenül az volt, amelyen dr. Szalmiák Oszkár ismertette a videokutatás legújabb eredményeit. Előadása után megkértem a professzor urat, hogy lapunk olvasóit részletesebben is tájékoztassa a videózás egyelőre beláthatatlan távlatairól.

– Az új videó férfi, női és gyermek változatban készül majd, és teljesen fölöslegessé teszi a nagyméretű monitorokat, tévékészülékeket. És mivel a lejátszók mérete is rohamosan csökken, azt hiszem, néhány éven belül bekövetkezik az igazi forradalom.

– *Ne haragudjon, professzor úr, de mivel egy kissé járatlan vagyok a technikai kérdésekben...*

– Nos, ezt meglehetősen nehéz is elmagyarázni, de ha nem haragszik meg, talán magán szemléltetném a folyamatot... Szóval ide, meg ide, meg ide egy érintkező... Ezen a mikrokészüléken RF-kimenet nincs, mert ha a kábel antennaként működne, maga még álmában is a VHF adásokat látná.

– *És ez itt elől micsoda?*

– A távvezérlő, de most ne beszéljen sokat!

– *És ott... ott most mit csinál?*

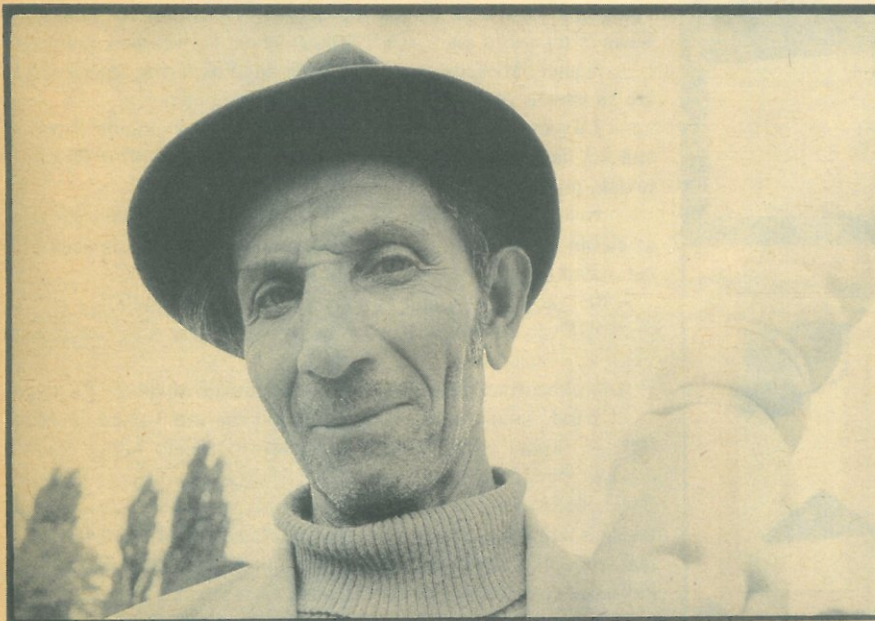
– A BNC-t. A konstrukció lényegéhez tartozik ugyanis, hogy itt hátul van a bemenet.

A KISFORGALMAZÓKÉ A JÖVŐ

A Video Majális forgatagában a Széchenyi Fürdő bejárat mellett akadtam össze egy kisforgalmazóval. Mivel az új forgalmazási struktúrák és preferációs rendszerek kérdése szinte valamennyi fórumon felvetődött, megragadtam az alkalmat, hogy néhány szót váltsunk a forgalmazás távlatairól.

„Az antropomorf videózás a digitális kibontakozás előfeltétele” – ez volt a címe az egyik legtöbb hallgatót vonzó előadásnak. Képünkön egy lelkes hallgató.

„Alternatív imbolgások” címmel rendezték meg a kísérleti videózás hazai híveinek első plenáris ülését, melyről néhány hozzászólót láthatunk.

– Még mindig nagyon sok a kötöttség – kezdte keserűen beszélgetőpartnerem. – Vegzál bennünket a rendőrség, de az utca embere sem szimpatizál velünk.

– *Elég sötét képet fest.*

– Pedig a valóság még ennél is kegyetlenebb – törölte meg verítékes homlokát, majd reszkető kézzel összébb húzta télikabátját. – Mi például egyáltalán nem részesedünk a forgalmazási dotációból. Közben a moziforgalmazás évi hatszáz milliót fogyaszt el, nekünk nyereségesnek kell lennünk. És, ugye, a farkastörvények...

– *És a piaci viszonyok?*

– Nagy a konkurencia. Nekünk kell a néző után mennünk. Bocsásson meg, éppen ott jön egy néző!

A kisforgalmazó odasietett egy izzószemű úrhoz. Kíváncsian figyeltem újszerű munkamódszereit. Néhány rövid mondatot váltottak, de mivel ez üzleti titoknak számít, ennek tartalmáról nem áll módomban beszámolni. Majd a kisforgalmazó fellebentette hosszú télikabátját, melynek két szárnyában belülről nettűl elrendezve sorakoztak a kazetták. Néhány perc leforgása alatt három műsoros kazetta is gazdát cserélt, majd a kisforgalmazó – kipirult arccal – visszatért hozzám.

– Látja, drága főszerkesztő asszony, mégis a kisforgalmazóké a jövő!

VISSZA A FIKUSZOMAT!

A Petőfi Csarnok mellett a bolhapiacra egész nap nagy volt a forgalom. Ott kínálta portékáját néhány közismert videokereskedő is. Ők, a hivatásos kereskedők elégedetlenek voltak az üzletmenettel.

– *Mit kínál a vásárlóknak?* – kérdeztem a videós körökben meglehetősen jól ismert harcsabajszú kereskedőt.

– Van itt néhány szép példányom, de az embereknek nincs pénze. Itt van például ez a gyönyörű darab a század elejéről, Ferenc József képével. Vagy ez az első világháborús példány. Minden alkatrésze tőlényhüvelyből készült.

– *Mit keresnek?*

– Főként olcsóbb készülékeket. De az egyik gyűjtő egy 1950-es Vörös Pöröly típust keresett. Sajnos, ebből már csak néhány példány van az egész világon.

Voltak persze olyanok is, akik azért hozták ki megunt videójukat, hogy elcseréljék valamire: kismacsckára, bilgeri csizmára, alpakka eszcsájgra.

– Reggel itt járt egy néni – mesélte egy fagycsipett orrú fiatalember. – Egy szép fikuszot hozott. Rögtön oda is adtam érte az öreg videómat. Egy félórja könnyes szemekkel rohant vissza hozzám. Lecsapta a videómat és zokogva kiabálta: „Adja vissza a fikuszomat!”

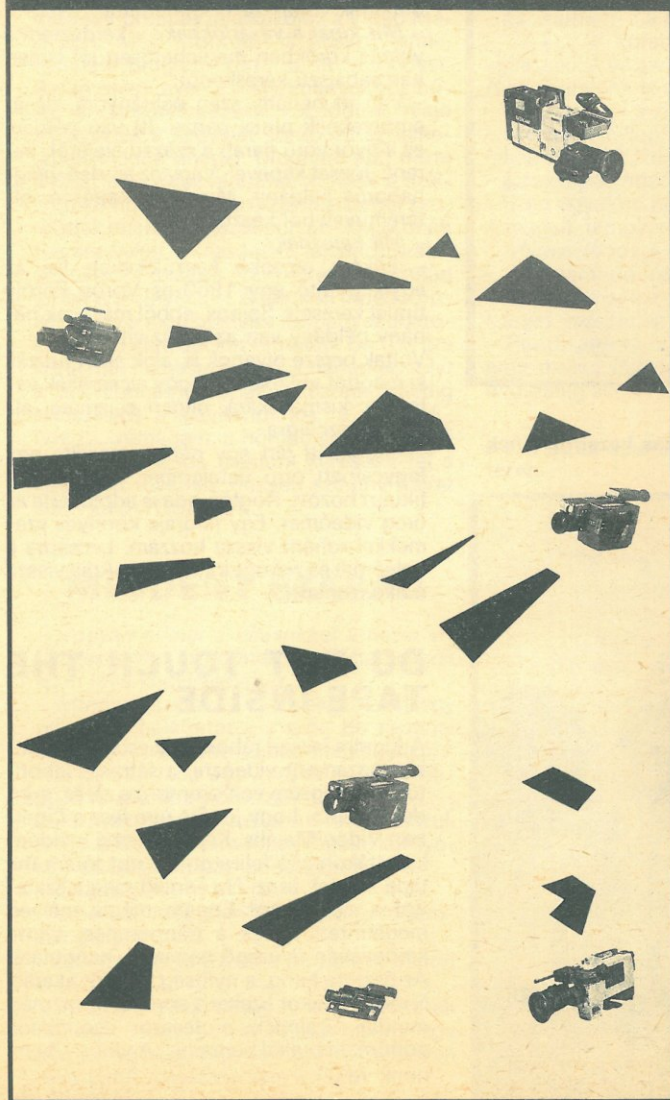
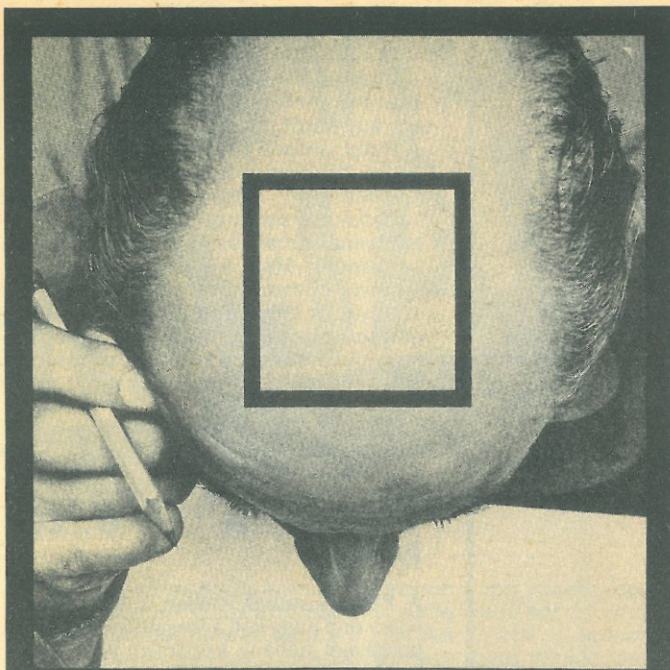
DO NOT TOUCH THE TAPE INSIDE

A Ligetre lassan ráborult az este. A közönség hazament videózni, a sátrakat lebontották. Mégsem volt szomorú a zárás: mindenki tudta, hogy jövőre újra lesz a Ligeten Video Majális. Ki ne ismerné a videokazettákon álló feliratot: Do not touch the tape inside!, azaz: Ne érintsd meg a szalagot a dobozban! Engem mégis mélyen megérintett ennek a szín pompás, szinte karneváli nyüzsgő napnak a hangulata. Az őszinte hang, a nyíltság, az újat akarás. S most, amikor ezeket a sorokat írom, még mindig Szalmiák professzor csodálatos gondolata bujkál bennem: „A video – bennünk van.”

Náray Lola

BARCS ENDRE:

Eljöhetsz hozzám alámondani!

Aprócska söröző a belvárosban. Szinte vágni lehet a füstöt, a rejtett hangszórókból vad diszkózene szól. Az egyik magas, háromlábú széken egy jólöltözött férfi ül, ezüstróka bundája ott lóg az akasztón. Szembe vele szürke felöltőben, csontkeretes szemüveggel, egy ritkuló hajú értelmiségi, lopva néz a jólöltözött felé, majd felkiált:

— Rudikám, drága barátom, ezer éve nem láttalak, mi van veled? A jólöltözött leteszi a korsót.

— Várj, mindjárt megmondom, ki vagy! Megvan! Te vagy a kém, aki Shanghaiban kilopta a gyémántot Siva szeméből. Vagy a pincér, akit a fekete nindzsa beleölt a milliomos úszómedencéjébe, vagy a kasszaforó, aki azért rámolta ki a Lloyds bankház széfjét, hogy az epilepsziában szenvedő nagynénjén segítsen.

— Ugyan, Rudi, hagyd a régi trükkjeidet! — mondja a csontkeretes. — Valóban nem tudod, ki vagyok? Csak annyit mondok, hogy II. Rákóczi Ferenc.

A jólöltözött eltűnődik.

— Kosztümös történelmi filmekkel nem foglalkozom, nincs rá kereslet. De krimi és horror jöhet minden mennyiségben.

Az értelmiséginek kinéző rázza a fejét.

— Gimnázium. II. Rákóczi Ferenc Gimnázium. Nem emlékszel? Egy osztályba jártunk, amíg téged meg nem húztak matematikából, fizikából és történelemből.

A jólöltözött nyel egyet.

— Nem emlékszem — jelenti ki szárazon.

— Régen volt, igaz, de nem szép tőled, hogy elfelejtetted — macskodik az értelmiséginek kinéző. — A Kesselbauer Hugóra, a Klein Robira és a kis vörös Schoppenhauer Tomira sem emlékszel?

— Német filmeket sem gyűjtök, csak angolokat meg amerikaiakat. De ha karate, akkor lehet japán is meg hongkongi.

— Jól van, látom, ugratsz engem. Beszéljünk a családról! Nekem van két fiam, a nagyobbik szőke és szeplős, a kisebbiket Dezsőnek hívják, mint engem.

— Nekem meg van egy HG-74-esem meg egy MCX-25-ösöm, az előbbi hifi-sztereo, a másikat Panasonicnak hívják, de eladó. Ha van nálad hetvenezer, már viheted is.

A csontkeretes felsőhajt és nagyot húz a pohár söréből.

— Hol van nekem annyi pénzem, én egy egyszerű egyetemi tanár vagyok, fix fizetéssel.

A jólöltözöttnek felcsillan a szeme és átmegegy atyaiba.

— Nézd, talán tudok rajtad segíteni. Ha van valami jó filmed VHS-en, akkor azt átveszem jó pénzért. De nem holmi Rambo, Rocky, Rendőradadémia vagy Forró rágógumi. Nem, fiaskám. Ezekkel telítve van a piac. Nem kell nindzsa sem, van fehér is meg fekete is döggivel. De ha van valami érdekes horrorod, ahol a nagymamát széttépik a kardhalak, vagy óriásira nőtt vöröshangyák támadást indítanak egy város ellen, vagy ilyesmi, azért valóban jó pénzt fizetek. De lehet művészfilm is, egye fene. Azt mondják, most egy muksó csinált egy filmet, ami arról szól, hogy egy gyereknek betegség folytán hatszorosára nő a feje, és ezért mindenki belerúg. Ez jónak tűnik. Gyári kazettáért kétezernégy, oké?

A prof lehorgasztja a fejét:

— Nézd, nekem nem telik videóra.

A másik már egészen belelovalta magát.

— Ugyan, ne viccelj! Üres kazettákat sem tudsz olcsón? Ha ötszáz alatt adod, veszek ezer darabot.

— Videokazettáim sincsenek.

— Akkor tényleg nem megyek veled semmire. Te igazán le lehetsz akkor rongyolódva. Mondd, mivel foglalkozol tulajdonképpen?

— Kvantummechanikával. Várományosa vagyok a fizikai Nobel-díjnak, ornitológiai kutatásaimért felvett soraiba a Francia Akadémia, a sémi-arab összehasonlító nyelvészeti tanulmányomért megkaptam az egyiptomi Kékszalag-rendet.

A jólöltözött felcsattan:

— Te ilyen jó fej vagy? Akkor bizonyára beszélsz nyelveket is.

— Huszonhárom nyelven beszélek, de jól bírom a szanszkritot és az urdut is, és elcsevegek cseremisziül, ha muszaj.

A rókabundás egészen tűzbe jön.

— Öregem, te megfogtad az Isten lábát. Annyi pénzt kereshetsz nálam, amennyit csak akarsz! Én ugyanis abból élek, hogy filmeket másolok. Te eljöhetsz hozzám szöveget alámondani magyarul. Kapsz százötvenet filmenként. Oké?

A Szegedi
Ipari Vásáron
Vásári Nagydíjat
nyert

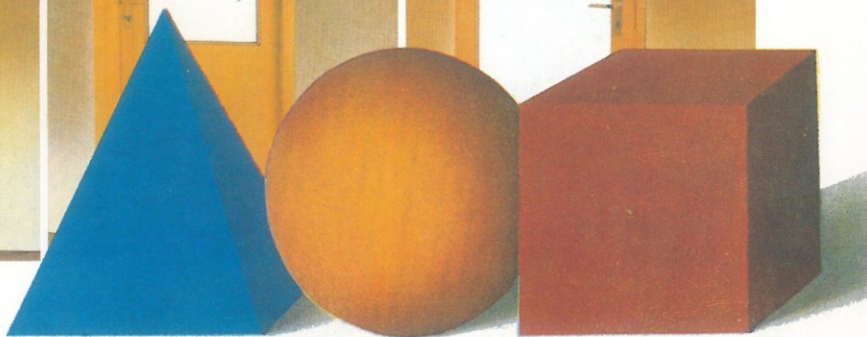
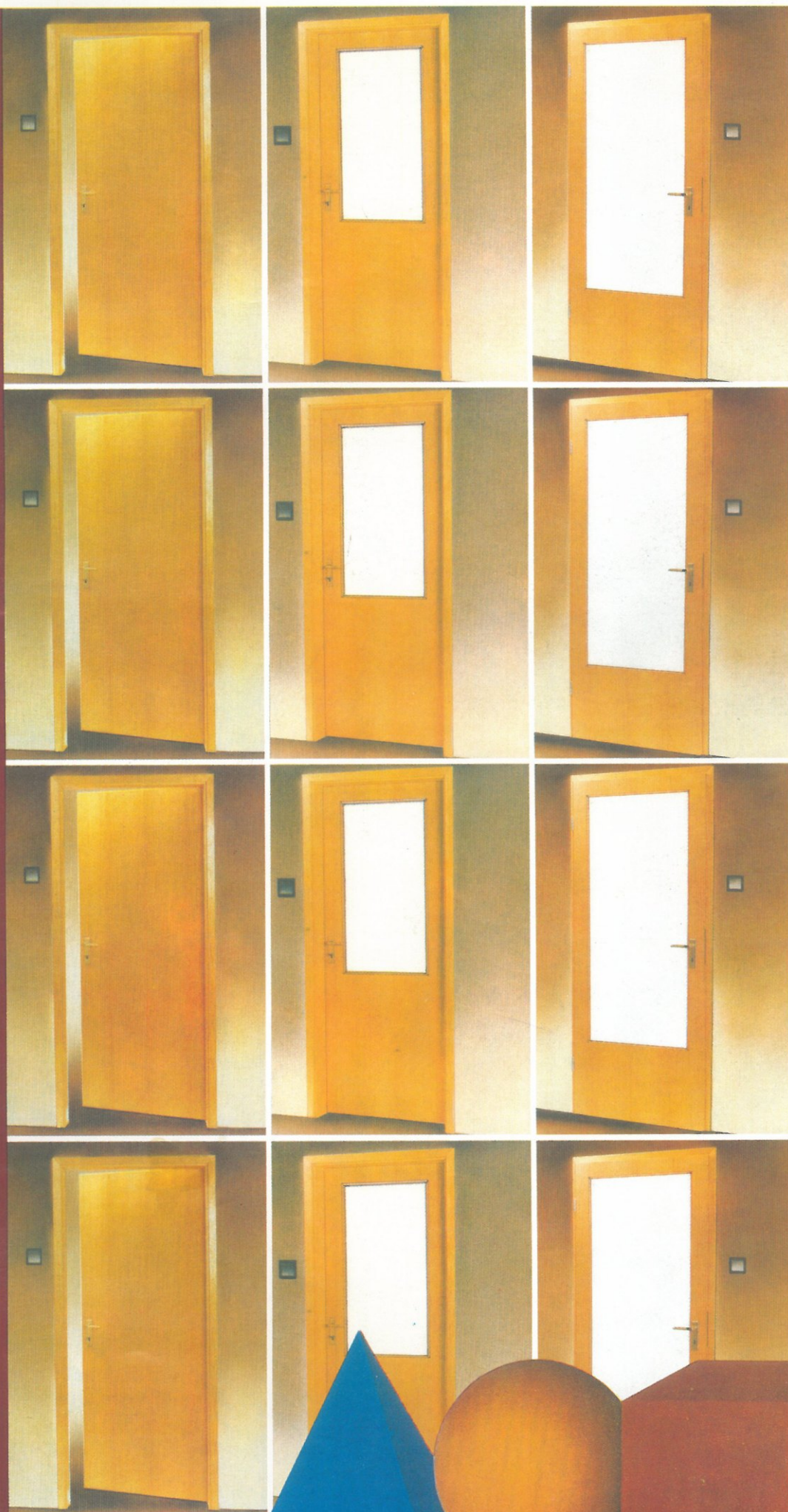
MD belsőtéri ajtócsalád

mestermű
sorozatban

- a legkorszerűbb nyugatnémet technológiával készülő ajtócsalád
- magas esztétikai és funkcionális igény kielégítésére képes
- coto és mahagóni furnérozásból komplett méretválaszték vásárolható.

Forgalmazzák az
Alfoldi Tűzép Vállalat
Bács-Kiskun, Békés,
Csongrád megyei
telepei, valamint
a kecskeméti Fészek
Áruház és a 42. sz.
építőanyag lerakata
(Budapest IX., Okrós u.
15. sz.)

Sikeres vásárlást
kíván:

ára: 49 Ft

SUN SUN SUN

